

Hannah Senesh Word by Word

adapted from שְׁנֵשֶׁת הַכֶּתֶב by Aharon Meged and Simcha Rubenstein
©1952 Hebrew Education Fund of Canada

by Michael Kupferschmid

Copyright © 2023 Michael Kupferschmid.

ה"ב

All rights reserved. Except as permitted by the fair-use provisions in Sections 107 and 108 of the 1976 United States Copyright Act, no part of this adaptation may be stored in a computer, reproduced, translated, or transmitted, in any form or by any means, without prior written permission from the author.

This document, "Hannah Senesh Word by Word" by Michael Kupferschmid, is licensed under CC-BY 4.0. Anyone who complies with the terms specified in <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.txt> may use the work in the ways therein permitted.

Introduction

This book is designed to help you learn Hebrew vocabulary. It assumes that you already know the Hebrew consonants and vowels and how to sound-out words. It will also be helpful if you know about the definite article הַ, the conjunction וְ, the direct object marker לְ, the inseparable prepositions בְּ, עַל, לְ, מִן, and the prefix בְּ, so this book should be used in conjunction with your study of a Hebrew grammar text.

The right-hand side of each page contains the pointed Hebrew text of a biography for Hannah Senesh, who was born on 17 Jul 1921 and executed by the Nazis on 07 Nov 1944. A poet, a kibbutznik in pre-state Israel, and a soldier in the British Special Operations Executive during World War II, she is honored in our collective memory as a modern heroine of the Jewish people. Although this telling omits some details for the sake of simplicity, you will find as you read that it conveys the excitement and audacity of her extraordinary life. Further biographical information can be found at https://en.wikipedia.org/wiki/Hannah_Szenes and in the book *Blessed is the Match* by Marie Sirkin (Jewish Publication Society, 1976).

The facing left-hand side of each page lists, in the order of its first appearance in the text, every Hebrew word that appears on the right-hand side. Words appearing for the first time in the story are printed **bold**, while words that have appeared before are printed in plain type.

To begin, study the vocabulary on the left-hand side of page 1. Then start reading the text on the right-hand side of page 1 and trying to figure out what it says. Return to the left-hand side to find words you don't remember, until you make sense of the Hebrew. Many of the words are used repeatedly, and you will find that after you have looked them up several times you will begin to remember them.

On each page after the first you can immediately start reading the Hebrew and trying to figure out what it says, looking up on the left-hand side only those old words that you have forgotten and the few new words that are introduced in that right-hand side. Counting all of the forms in which each root appears, there are 942 different words in the book.

חַנּוּה סְנֵנֶשׁ

א

בְּעִיר בּוּדַפְּשֵׁט אֲנֹשׁ בְּהוֹנְגְרִיָּה, הֵיְתָה מְשֻׁפָּקָה יְהוּדִית
בְּנֵשׁ סְנֵנֶשׁ. בְּלָה סְנֵנֶשׁ הָיָה נֵשׁ הָאָב וְנֵשׁ הָאִם קַתְרִינָה.
לְמַר וּמָרַת סְנֵנֶשׁ הָיָה בַּת וַיְבִן – חַנּוּה וְגִיּוֹרָא. בְּנֵי הַמְשֻׁפָּקָה
יָשְׁבוּ בְּבֵית גָּדוֹל עַל הַהַר, אֲנֹשׁ אֲצֵל הָעִיר. עַל יַד
הַבַּיִת הָיָה גֵן יָפֶה וְבוֹ עֲצִים רַבִּים. הָאָב, בְּלָה סְנֵנֶשׁ, הָיָה
סוֹפֵר. הוּא פָּתַב סְפּוּרִים יָפִים בְּהוֹנְגְרִית. כָּל הַיְלָדִים נָשְׁל

עִיר	(a) city
בּוּדַפֶּשְׁט	Budapest
אֲשֶׁר	that, which, who, where
הַהֲגָרִיָּה	Hungary
הִיָּתָהּ	she was
מִשְׁפָּחָהּ	(a) family
יְהוּדִית	Jewish; Judith (f)
שֵׁם	(a) name
הִיָּהּ	he was
אָב	father; (month of) Av
אִמָּה	(a) mother
מָר	bitter (m); Mr.
מָרָה	Mrs.
הֵיוּ	they were
בַּת	(a) daughter; daughter of
וּבֵן	and a son
חַנָּה	Hannah
בָּנָיו	sons of
יָשְׁבוּ	they sat, dwelt, settled
בְּבַיִת	in a house
גָּדוֹל	big, great (ms)
עַל	on, upon, over, above
הַר	(a) mountain
אֶצְלוֹ	near, beside
עַל יָד	near, at hand, next to
בַּיִת	(a) house
גַּן	(a) garden
יָפֵה	pretty, beautiful (ms)
בּוֹ	in him
עֲצִים	trees
רַבִּים	many, much (mp)
סוֹפֵר	(a) scribe, writer (m)
הוּא	he
כָּתַב	he wrote
סִפּוּרִים	stories
יָפִים	pretty, beautiful (mp)
הַהֲגָרִית	Hungarian (language)
כָּל	all, every, whole (adj)
יְלָדִים	children (m)
שֵׁל	of

הוּנְגְרִיָּה קָרְאוּ אֶת הַסְּפָרִים שְׁלוֹ. חֲנָה הִיָּתָה בַּת שְׁמֹנֶה
שָׁנִים. הִיא הִיָּתָה יְלֵדָה יְפָה, וְעֵינֶיהָ גְּדוֹלוֹת וּמְלֵאוֹת אֹר.
בְּאַשְׁרֵי כָּאוּ אֶתָּה אֲנָשִׁים בַּחוּץ, אָמְרוּ זֶה לָזֶה: "יֵמֵה יְפָה
יְלֵדָה זֹאת! אֹר עֵינֶיהָ בְּאֹר הַשְּׁמֹנֶשׁ."

חֲנָה הִיָּתָה פְּלִמְיָדָה בְּבֵית-הַסֵּפֶר הַהוּנְגְרִית. הִיא הִיָּתָה
הַטּוֹבָה בַּמְחֻלְקָה. כָּל הַיְלָדִים אָהְבוּ אֶתָּה. הִיא אָהְבָה

הוֹנְגָרְיָה	Hungary
קָרְאוּ	they (m) called out, read aloud
אֶת	direct object marker; with
סִפּוּרִים	stories
שְׁלוֹ	his
חַנָּה	Hannah
הָיְתָה	she was
בֵּית	(a) daughter; daughter of
שְׁמוֹנֶה	eight, eight of (f)
שָׁנִים	years
הִיא	she
יָלְדָה	(she) gave birth; (a) child (f)
יָפָה	pretty, beautiful (fs)
עֵינֶיהָ	(her) eyes
גְּדוֹלוֹת	big, great (fp)
מְלֵאוֹת	they (fp) were full
אוֹר	light
כַּאֲשֶׁר	when, just as
רָאוּ	they saw
אֹתָהּ	her
אֲנָשִׁים	people, men
בַּחוּץ	outside
אָמְרוּ	they (m,f) said
זֶה	this, this one (m)
מָה	what, why, how?
זוֹ	who, which; which is
שֶׁמֶשׁ	(the) sun
תַּלְמִידָה	(a) student (fs)
בְּבַיִת	in the house of
סֵפֶר	(a) book (m)
הוֹנְגָרִית	Hungarian (language)
טוֹבָה	good (fs); welfare, kindness
מַחְלָקָה	(a) class (in school)
כָּל	all, every, whole (adj)
יְלָדִים	children (m)
אָהָבוּ	they loved
אֶהְבָּה	love, preference; she loved

מֵאֵד לְקוֹרֵא סְפּוּרִים. בְּכָל יוֹם בְּאַנְשׁוֹ שְׁבֵה מִבֵּית-הַסֵּפֶר,
וְשֵׁבָה בְּחֻדְרָה וְקִרְאָה וְכֹתֵבָה. לְפָנוֹת-עֵרֶב הִיָּתָה יוֹצֵאת
אֶל הַגֶּן אֲנִשׁוֹ עַל יַד הַבַּיִת וְהִתְהַלְכָה בֵּין הָעֵצִים. הִיא
אַהֲבָה אֶת הָעֵצִים, אֶת הַצְּפֹרִים, אֶת הַנְּשִׁמִּים וְאֶת אֹר
הַנְּמֹנֶשׁ.

פְּעַם בָּאָה חֲנָה אֶל הַחֻדָּר נֶשֶׁל אֲבָא וְרָאָתָה פִּי הוּא

מְאֹד	very
לְקַרְואַ	to read
סִפּוּרִים	stories
בְּכֹל	in all
יוֹם	(a) day
כַּאֲשֶׁר	when, just as
שָׁבָה	he captured; she returned
בַּיִת	(a) house of; name of Hebrew letter
סֵפֶר	(a) book (m)
יָשְׁבָה	she sat, dwelt, settled
חֲדָרָהּ	her room
קָרְאָהּ	she read, called out
כָּתְבָהּ	she wrote
לְפָנוֹת-	toward (f)
עֶרֶב	evening
הָיְתָה	she was
יוֹצֵאת	(she) was going out
אֶל	to
גַּן	(a) garden
אֲשֶׁר	that, which, who, where
עַל יָד	near, at hand, next to
בַּיִת	(a) house
הִתְהַלְכָה	(she) walked about
בֵּין	between, among
עֵצִים	trees
הִיא	she
אַהֲבָהּ	love, preference; she loved
אֶת	direct object marker; with
צִפּוּרִים	birds
שָׁמַיִם	heavens
אוֹר	light
שֶׁמֶשׁ	(the) sun
פַּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
בָּאָהּ	she came
חַנָּה	Hannah
חֲדָר	(a) room
שֶׁל	of
אָבִיא	daddy
רָאָתָהּ	she saw
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
הוּא	he

בוֹתֵב סְפֹר.

”אַבְנֵי אֲמֹרָה מְנָה, ”גַּם אֲנִי חֲפָצָה לְהִיּוֹת סוֹפְרֵת בְּמוֹנֵי.”

”בְּאַנְשֵׁי תַהְיֵי גְדוֹלָה, מְנָה בְּתֵי, ”עֲנֵה הָאָב, ”תַּהְיֵי גַם

אַתְּ סוֹפְרֵת.”

בְּיָמַימִים הָהֵם בְּתַבֵּה מְנָה הַקְטֵנָה נְשִׁיר:

”כֵּב הַנְשִׁמֵּשׁ, כֵּב הָאוֹר,

עַל הָעֵץ נְשִׁבָה צְפוֹר

כָּל הָאָרֶץ בְּמוֹ גֵן

וְלִבִּי בְּצְפוֹר כֵּן”

בוֹתֵב	I (ms or) you (ms) write (or) he writes
סִפּוֹר	(a) story
אָבִי	daddy
אָמְרָהּ	she said
חַנָּה	Hannah
גַּם	also
אֲנִי	I
חִפְצָה	I/you(f)/she wish/wishes, desire/desires
לְהִיּוֹת	to be
סוֹפֵרֵת	(a) scribe, writer (f)
כְּמוֹךָ	like you
כַּאֲשֶׁר	when, just as
תִּהְיֶי	you (fs) will be
גְּדוֹלָה	big, great (fs)
בְּתִי	my daughter
עָנָה	he answered, replied
אָב	father; (month of) Av
אַתָּ	you (fs)
יָמִים	days
הֵם	they (mp)
כָּתְבָהּ	she wrote
קְטָנָה	small, little (fs)
שִׁיר	(a) song, poem
רַב	much, many, great (ms); enough; (a) rabbi
שֶׁשֶׁשׁ	(the) sun
אוֹר	light
עַל	on, upon, over, above
עֵץ	(a) tree; wood
שָׁרָה	(she) sang
צִפּוֹר	(a) bird
כָּל	all, every, whole (adj)
הָאָרֶץ	the earth, the land
כְּמוֹ	as, like; when
גַּן	(a) garden
לִבִּי	my heart
וְ	he sang for joy, jubilated

הָאָב נָשָׁל סָנָה חוֹלָה. לָקַחוּ אֹתוֹ אֶל בַּיִת-הַחוּלִים וְעָצְבוּ
 גְּדוֹל הָיָה בַּבַּיִת. בְּכָל יוֹם הָלַכָה סָנָה עִם אִמָּה אֶל
 בַּיִת-הַחוּלִים לְבַקֵּר אֶת אָבִיא. יוֹם אֶחָד, פָּאָנְשֵׁר הָלְכוּ אֶל
 בַּיִת-הַחוּלִים, וְשָׁאַלָה סָנָה "אִמָּה, מִדּוּעַ בָּרָא אֱלֹהִים אֶת
 הַרְעָה בְּעוֹלָם?"

"אֱלֹהִים בָּרָא נַק אֶת הַטּוֹב, בַּתִּי," עֲנִתָהּ הָאִם, "אֲנָשִׁים
 נָעִים אֶת הַרְעָה."

אָב	father; (month of) Av
וֵן	of
חַנָּה	Hannah
חֹלֵה	patient, sick man; sick (adj)
לָקְחוּ	they took
אֹתוֹ	him; same
אֶל	to
בֵּית-הַחֹלִים	(the) hospital
עֶצֶב	sadness
גָּדוֹל	big, great (ms)
הָיָה	he was
בַּיִת	(a) house
כָּל	all, everything, whole (n)
יוֹם	(a) day
הִלְכָה	she walked, went
עִם	with; while; beside
אִמָּה	her mother
לְבַקֵּר	to visit
אֶת	direct object marker; with
אָבִי	daddy
אֶחָד	one (m)
כַּאֲשֶׁר	when, just as
הִלְכוּ	they walked, went
שָׁאַלָה	she asked, questioned
אִמָּה	mommy
מִדּוּעַ	why
בָּרָא	he created
אֱלֹהִים	God (of nature); judges
רָע	bad, evil (ms)
עוֹלָם	(a) world; forever
נֶקֶד	only, except; thin, lean
טוֹב	good (ms)
בִּתִּי	my daughter
עָנְתָהּ	she answered, replied
אִם	(a) mother
אֲנָשִׁים	people, men
רָעִים	bad things, evils (mp)

”אם בן, מדוע חולים אנשים טובים ומדוע הם מתים?”

שאלה חנה. אמה לא ענתה דבר.

חנה ואמה באו אל הקדר נשן אצא בבית-החולים. נשקט

היה בקדר. העינים נשן אצא היו סגורות. ”אצא! אצא!”

קרא חנה. אצא פתח את העינים ואמר בלחש,

”שלום, חנה בתי. שלום קתרינה שלי! אני הולך למוות.”

”לא! לא! אצא! אצא תחיה! בכתה חנה ונפלה על מטת

אם	if, whether, when, in case, or
כֵּן	thus, so; yes
מַדּוּעַ	why
חולים	patients, sick people
אנשים	people, men
טובים	good (mp)
הם	they (mp)
מתים	dead (pl); they (mp) die
שֶׁאָלְתָהּ	she asked, questioned
חַנָּה	Hannah
אִמָּהּ	her mother
לא	not, no
עֲנִיתָהּ	she answered, replied
דָּבָר	(a) word, thing
בָּאוּ	they came
אֶל	to
חֶדֶר	(a) room
שֶׁל	of
אָבִיא	daddy
בְּבֵית-הַחֹלִים	in (the) hospital
שֶׁקֶט	silence, quiet
הָיָה	he was
עֵינָיו	(his) eyes
הָיוּ	they were
סְגוּרוֹת	they (mp) were closed
קָרָאָהּ	she read, called out
פָּתַח	he opened; name of Hebrew vowel
אֶת	direct object marker; with
אָמַר	he said
לְחַשׁ	(a) whisper
שָׁלוֹם	peace; hello; good bye
בָּתִּי	my daughter
שֶׁלִּי	mine
אֲנִי	I
הוֹלֵךְ	I(m)/you(ms)/he walk/walks, go/goes
לְמוֹת	to death
אַתָּה	you (ms)
תִּחְיֶיךָ	you ms will live; she will live
בָּכְתָהּ	she wept, cried
נָפְלָה	she fell
עַל	on, upon, over, above
מִטָּת	the bed of

החולה. האם יושבה על יד המטה ובבתה חנש.

אבא אמר "חנה ילדתי, אני הולך ממך בתי. רוצה אני
כי תהיי אשה גדולה, כי תעשי דברים גדולים לטובת
האנשים. רוצה אני כי תביאי טוב לעולם. יודע אני,
חנה בתי, אם תרצי תוכלי לעשות הרבה. שלום לך בתי
היפה. שלום, קתרינה חביבה. שלום לגיורא בני."

חֹלֵה	patient, sick man; sick (adj)
אִם	(a) mother
יָשְׁבָה	she sat, dwelt, settled
עַל יָד	near, at hand, next to
מִטָּה	(a) bed, litter
וּבְכֹתָהּ	and she wept, cried
חֹשֶׁת	secretly, silently
אָבִי	daddy
אָמַר	he said
חַנָּה	Hannah
יְלִדֹתַי	my child (f)
אֲנִי	I
הוֹלֵךְ	I(m)/you(ms)/he walk/walks, go/goes
מִמֶּךָ	from you (fs)
בִּתִּי	my daughter
רוֹצֶה	I want, wish
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
תִּהְיֶי	you (fs) will be
אִשָּׁה	(a) woman, wife
גְּדוֹלָה	big, great (fs)
תַּעֲשֶׂי	you (fs) will do, will make
דְּבָרִים	words, things; Deuteronomy
גְּדוֹלִים	big, great (mp)
טוֹבַת	the good of
אֲנָשִׁים	people, men
תָּבִיאִי	you (fs) will bring
טוֹב	good (ms)
עוֹלָם	(a) world; forever
יֹדַע	I (ms) am knowing
אִם	if, whether, when, in case, or
תִּרְצֶי	you (fs) want, wish
תִּוָּכְלִי	you(fs) will be able
לַעֲשׂוֹת	to do, make
הַרְבֵּה	much, many
שָׁלוֹם	peace; hello; good bye
לָךְ	to you (fs)
יְקָרָה	precious, dear, rare, expensive (f)
חֲבִיבָה	kind, amiable, dear (f)
בְּנִי	my son

”לֹא, לֹא, אֲבָא טוֹב נְשִׁילִי, לֹא,” קִרְאַה חֲנָה וּבְכַתָּהּ. אַךְ

אֲבָא לֹא עָנָה עוֹד. הוּא סָגַר אֶת הָעֵינַיִם וְנָמַת.

לֹא	not, no
אָבִי	daddy
טוֹב	good (ms)
זְשִׁי	mine
קָרָאָהּ	she read, called out
חַנָּה	Hannah
וַיִּבְכְּתָהּ	and she wept, cried
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time
עָנָהּ	he answered, replied
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
הוּא	he
סָגַר	he closed
אֶת	direct object marker; with
עֵינָיו	(his) eyes
מָוֹת	dead (ms), he died

נְשִׁקֵט הָיָה בְּבֵית וְעֶצֶב גָּדוֹל בַּחֲדָרַיִם. חֲנָה יָנְשָׁבָה כָּל
 הַיָּמִים בַּחֲדָרָה וּבְכִתָּהּ. נֶקַח לְפָנוֹת – עָרַב הָיְתָה יוֹצֵאת
 לְזָמַן – מָה אֵל הַגֵּן. חֲנָה פָּתְבָה עֵתָה הַרְגִיבָהּ. הִיא פָּתְבָה
 נְשִׁינָיִם וְסִפּוּרִים.

פָּעַם בָּאָה אִמָּה אֶל הַחֲדָר נָשָׁל חֲנָה וְרָאָתָה כִּי הִיא
 בּוֹתְבָת. "מָה אַתְּ בּוֹתְבָת, חֲנָה?" נָשָׂאָהּ הָאִם.

"בּוֹתְבָת אֲנִי כָּל נְשִׁינָשׁ בְּלִבִּי," אָמְרָה חֲנָה.

שָׁקֵט	silence, quiet
הָיָה	he was
בַּיִת	(a) house
עֲצֹב	sorrow, pain
גָּדוֹל	big, great (ms)
חֲדָרִים	rooms
חַנָּה	Hannah
יָשְׁבָה	she sat, dwelt, settled
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
יָמִים	days
חֲדָרָהּ	her room
וַיִּבְכְּתָהּ	and she wept, cried
נֶקֶד	only, except; thin, lean
לְפָנָיו-	toward (f)
עֶרֶב	evening
הָיָתָה	she was
יוֹצֵאת	(she) was going out
לְזָמַן-מָה	for a while
אֶל	to
גַּן	(a) garden
כָּתְבָהּ	she wrote
עַתָּה	now
הַרְבֵּיה	much, many
הִיא	she
שִׁירִים	songs, poems
סִפּוּרִים	stories
פַּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
בָּאָה	she came
אִמָּהּ	her mother
חֲדָר	(a) room
שָׁל	of
רָאָתָהּ	she saw
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
בּוֹתְבֵת	I (fs or) you (fs) write (or) she writes
מָה	what, why, how?
אַתָּה	you (fs)
שָׁאַלָהּ	she asked, questioned
אִם	(a) mother
אֲנִי	I
יֵשׁ	there exist(s)
בְּלִבִּי	in my heart
אָמְרָהּ	she said

”סִפְּרִי לִי, בְּתֵי, מַה הַדְּבָר,“ אָמְרָה אִמָּה. וְחָנָה סִפְּרָה.

”אִמָּה, בְּאַנְשׁוֹר אֲנִי הוֹלֵכֶת עַל הָהָר אֲנִי בְּמוֹ שׁוֹמְעַת קוֹל

וְהַקּוֹל הוּא נֶשֶׁל אֲבִי וְהוּא אֹמֵר ‘סָנָה, סָנָה, אֵת תְּבִיאִי

טוֹב לְעוֹלָם, אֵת תַּעֲשִׂי דְּבָרִים גְּדוֹלִים לְטוֹבַת הָאֲנָשִׁים!’

וְאֲנִי אֵינְנִי יוֹדַעַת מַה לַּעֲשׂוֹת...“

”אֵת תַּדְּעִי, בְּאַנְשׁוֹר תִּהְיִי גְּדוֹלָה תַּדְּעִי, סָנָה בְּתֵי“ אָמְרָה

אִמָּה בְּקוֹל עֶצְוֹב.

”אֲנִי מְסוּנָה, אִמָּה“ אָמְרָה חָנָה, וְנִשְׁקָה אֶת הָאֵם.

טַפְּרִי	tell (to) me
לִי	for me, to me
בִּתִּי	my daughter
מַה	what, why, how?
דָּבָר	(a) word, thing
אָמְרָהּ	she said
אִמָּהּ	her mother
חַנָּה	Hannah
טַפְּרָהּ	she told
אִמָּא	mommy
כַּאֲשֶׁר	when, just as
אֲנִי	I
הוֹלֶכֶת	I(f)/you(fs)/she walk/walks, go/goes
עַל	on, upon, over, above
הַר	(a) mountain
כַּמוֹ	as, like; when
שׁוֹמֵעַת	I (f) am hearing
קוֹל	(a) voice
הוא	he
שֶׁל	of
אָבִא	daddy
אוֹמֵר	I(m)/you(m)/he am/are saying
אֶתְּ	you (fs)
תָּבִיאִי	you (fs) will bring
טוֹב	good (ms)
עוֹלָם	(a) world; forever
תַּעֲשִׂי	you (fs) will do, will make
דְּבָרִים	words, things; Deuteronomy
גְּדוֹלִים	big, great (mp)
טוֹבַת	the good of
אֲנָשִׁים	people, men
אֵינִי	there is not to me, I do not have
יודעת	I (fs) am knowing
לַעֲשׂוֹת	to do, make
תִּדְעִי	you will know
תִּהְיִי	you (fs) will be
גְּדוֹלָה	big, great (fs)
עֲצוּב	sad (ms)
מִקְוָה	I hope
נִשְׁקָהּ	she kissed
אֶתְּ	direct object marker; with
אִם	(a) mother

”חֲנָה חֲבִיבָה,“ אָמְרָה הָאֵם, ”אֲנִי אֵמָּה וְגַם חַבִּיבָה טוֹבָה

נְשָׁךְ. אֲנִי מְקוּהָ פִּי וְתִסְפְּרִי לִי תַמִּיד כָּל אֲשֶׁר בְּלִבֶּךָ.”

”בֵּן, אֵמָּה, אֲסַפֵּר לְךָ הַכֹּל.”

חַנָּה	Hannah
חַבִּיבָה	kind, amiable, dear (f)
אָמְרָה	she said
אִם	(a) mother
אֲנִי	I
אִמָּה	her mother
גַּם	also
חַבֵּרָה	(a) friend (f)
טוֹבָה	good (fs); welfare, kindness
שֵׁלְךָ	yours (fs)
מִסְתָּה	I hope
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
תִּסְפְּרֵי	you will tell (to) me
לִי	for me, to me
תָּמִיד	always, constantly, continually (adv)
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
אֲנִשְׁךָ	that, which, who, where
לְבָרְךָ	your (fs) heart
כֵּן	thus, so; yes
אִמָּא	mommy
אֶסְפֹּר	I will tell
לָךְ	to you (fs)
הַכֹּל	everything

ד

עָבְרוּ שָׁנִים. מָנָה הָיְתָה עֵתָה נִעְרָה בַּת נְשֻׁבָּעָה – עֲשָׂו.
הָיָה הָיְתָה הַתְּלַמִּידָה הַיּוֹתֵר טוֹבָה בְּבֵית – הַסֵּפֶר. הָיָה
כְּתִבָּה שִׁירִים וְסַפּוּרִים וְכָל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר קָרְאוּ אֹתָם
אָמְרוּ: “מָנָה תִּהְיֶה סוּפְרַת גְּדוֹלָה.”

בְּקֶר אֶמֶד, לְאַחַר הַחֲפֹשׁ שָׁל הַחֲנֹף, נְשֻׁבָּה מָנָה
לְבֵית – הַסֵּפֶר וּבָאָה עִם הַתְּלַמִּידִים לְמַחְלָקָה. נְשִׁקֵּט הָיָה

עָבְרוּ	they crossed over, passed
שָׁנִים	years
חַנָּה	Hannah
הָיְתָה	she was
עַתָּה	now
נַעֲרָה	(a) young woman
בֵּית	(a) daughter; daughter of
שִׁבְעָה-עָשָׂר	seventeen (m)
הִיא	she
תַּלְמִידָה	(a) student (fs)
יֹתֵר	more, much
טוֹבָה	good (fs); welfare, kindness
בְּבֵית-הַסֵּפֶר	in the school
כָּתְבָהּ	she wrote
שִׁירִים	songs, poems
סִפּוּרִים	stories
כָּל	all, every, whole (adj)
אֲנָשִׁים	people, men
אֲשֶׁר	that, which, who, where
קָרְאוּ	they (m) called out, read aloud
אֹתָם	them (mp)
אָמְרוּ	they (m,f) said
תְּהִיָּה	you (ms) will be, he (ms) will be
סוֹפְרָת	(a) scribe, writer (f)
גְּדוֹלָה	big, great (fs)
בֹּקֵר	morning
אֶחָד	one (m)
אַחֵר	after, behind
חֵפְז	freedom, vacation
שֶׁל	of
חֹרֶף	winter
שָׁבָהּ	he captured; she returned
לְבֵית-הַסֵּפֶר	to the school
וּבָאָהּ	and she came
עִם	with; while; beside
תַּלְמִידִים	students (mp)
מִחֻלְקָה	(a) class (in school)
נְשִׁקֵּט	silence, quiet
הָיָה	he was

בְּחֶדֶד וְהַמוֹנָה קָם וְאָמַר "נִשְׁלֹם לָכֶם, נְעָרִים וְנַעֲרוֹת! הַיּוֹם
מִתְחִילָה נִשְׁנָה חֲדָשָׁה נְשֵׁל לְמוֹדִים. מְקוּהָ אֲנִי פִי תִלְמִדוֹ
יִפֶּה בְּנִשְׁנָה הַזֹּאת וְתִהְיֶה בְּנִים וּבָנוֹת טוֹבִים לְהוֹנְגְרָהּ
אֲרַצָּנוֹ. הַרְבֵּה דְדַבָּרִים רָעִים יֵשׁ בְּעוֹלָם. אֲנִי מְקוּהָ פִי
אֲתָם תִּבְיָאוּ טוֹב לְעוֹלָם. וְעַתָּה – פָּמוּ בְּכָל נִשְׁנָה וְנִשְׁנָה

חֶדֶר	(a) room
מוֹדֵד	(a) teacher
קָם	he arose, got up
אָמַד	he said
שָׁלוֹם	peace; hello; good bye
לָכֶם	to you (mp)
נְעָרִים	young men
נְעוּרוֹת	young women
הַיּוֹם	today; the day
מִתְחִילָה	(a) beginner (fs), (the) beginning of
שָׁנָה	(a) year
חֲדָשָׁה	news; new (f)
שֶׁל	of
לְמוֹדֵדִים	studies
מְקוּדָה	I am hopeful
אֲנִי	I
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
אֶתְלֻמּוֹדוֹ	our studies
יְפֵה	pretty, beautiful (ms)
זֹאת	this, this one (f)
תִּהְיֶינָה	you (mp) will be
בָּנִים	sons, children
וּבָנוֹת	and daughters
טוֹבִים	good (mp)
הַמַּגָּרִי	Hungary
אַרְצֵנוּ	our land
הַרְבֵּה	much, many
דְּבָרִים	words, things; Deuteronomy
רָעִים	bad things, evils (mp)
יֵשׁ	there exist(s)
עוֹלָם	(a) world; forever
אַתֶּם	you (mp)
תָּבִיאוּ	you (p) will bring
טוֹב	good (ms)
עַתָּה	now
כְּמוֹ	as, like; when
בְּכָל	in all

– אַנְחֵנוּ חֲפִצִים בִּי אַחַד הַתְּלִמִידִים יְהִי וְאִשׁ הַמְחַלְקָה.

מִי יְהִי וְאִשׁ הַמְחַלְקָה בַּשָּׁנָה הַזֹּאת?

”חֲנָה סְנֵשׁ! חֲנָה סְנֵשׁ!” קָרָא וְכָל הַתְּלִמִידִים. בְּלִים אָהָבוּ

אֶת חֲנָה וַיִּדְעוּ בִּי הִיא הַתְּלִמִידָה הַטּוֹבָה.

אֲךָ תְּלִמִידָה אַחַת קָמָה וְאָמְרָה ”לֹא! חֲנָה סְנֵשׁ לֹא יִכְלֶה

לְהִיּוֹת וְאִשׁ הַמְחַלְקָה!”

”מִדּוּעַ?” קָרָא וְהִנְעָרִים וְהִנְעָרוֹת.

”מִפְּנֵי שֶׁהִיא יְהוּדִיָּה!” אָמְרָה הַתְּלִמִידָה.

הַתְּלִמִידִים לֹא יָדְעוּ עַד הַיּוֹם שֶׁחֲנָה יְהוּדִיָּה. שֶׁקָּטְ הָיָה

בְּחֻדְרָה. אִישׁ לֹא אָמַר דָּבָר. גַּם חֲנָה לֹא אָמְרָה דָּבָר. הִיא

אֲנַחְנוּ	we
חֹפְצִים	we(m)/you(mp)/they(m) wish, desire
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
אֶחָד	one of (m)
תַּלְמִידִים	students (mp)
יִהְיֶה	he will be
רֹאשׁ	(a) head
מַחְלָקָה	(a) class (in school)
מִי	who
שָׁנָה	(a) year
זֹאת	this, this one (f)
חַנָּה	Hannah
קָרְאוּ	they (m) called out, read aloud
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
כָּלָם	all of them
אָהֲבוּ	they loved
אֶת	direct object marker; with
יָדְעוּ	they (mp) knew
הִיא	she
תַּלְמִידָה	(a) student (fs)
טוֹבָה	good (fs); welfare, kindness
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time
אֶחָת	one/one of (f)
קָמָה	she arose, got up
אָמְרָה	she said
לֹא	not, no
יָכְלָה	(she) is able
לִהְיוֹת	to be
מִדּוּעַ	why
נְעָרִים	young men
נְעָרוֹת	young women
מִפְּנֵי	because of
יְהוּדִיָּה	(a) Jewess (f)
עַד	until, as far as
הַיּוֹם	today; the day
שֶׁקֶט	silence, quiet
הָיָה	he was
חֲדָר	(a) room
אִישׁ	(a) man
אָמַר	he said
דָּבָר	(a) word, thing
גַּם	also

קָמָה וַיִּצְאָה מִן הַחֲדָר. הִיא נֹצֵחַה מִהָר הַבֵּיתָה, וְצָאָה אֶל
הַחֲדָר נְשָׁלָה, סָגְרָה אֶת הַדְּלָת, וַבְּכַתָּה.

נְשָׁמְעָה אֲמָא נְשֵׁל חֲנָה פִּי חֲנָה בּוֹכָה, פְּתַחְסָה אֶת הַדְּלָת,
וְקִרְאָה "חֲנָה יִלְדָתִי מָה קָרָה? מַדּוּעַ אַתְּ בּוֹכָה?"

חֲנָה לֹא עֲנָתָה.

"חֲנָה בָּתִּי," אָמְרָה הָאֵם, "אַתְּ אָמַרְתְּ לִי פִי וְתִסְפְּרִי לִי
כֹּל אֲנִשׁוּר בְּלִבְךָ, אַתְּ זוֹכֶרֶת יִלְדָתִי?"

קָמָה	she arose, got up
יָצְאָה	she went out, came out
מִן	from
חֶדֶר	(a) room
הִיא	she
רָצָה	he liked, accepted, wanted, desired; she ran
מְהֵרָה	quick, fast
הַבַּיְתָה	to the house, toward the house
בָּאָה	she came
אֵלַי	to
שֵׁלָהּ	of her, hers
סָגְרָה	she closed
אֶת	direct object marker; with
דֶּלֶת	(a) door
וַיִּבְכְּתָה	and she wept, cried
שָׁמְעָה	she heard
אִמָּא	mommy
נֶשֶׁל	of
חַנָּה	Hannah
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
בּוֹכָה	she is crying
פָּתְחָה	she opened
קָרְאָה	she read, called out
יְלִדִי	my child (f)
מָה	what, why, how?
קָרָה	(it) happened, occurred, befell; frost, cold (fn); cold (f adj)
מִדּוּעַ	why
אַתָּה	you (fs)
לֹא	not, no
עֲנָתָה	she answered, replied
בִּתִּי	my daughter
אָמְרָה	she said
אִם	(a) mother
אָמַרְתָּ	you (fs) said
לִי	for me, to me
תִּסְפְּרֵי	you will tell (to) me
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
אֵינְשׁוֹ	that, which, who, where
לְבַבְךָ	your (fs) heart
זוֹכֵרָת	you (fs) remember

”בן, אמא, אני זוכרת,“ אמרה חנה, ודמעות גדולות
עמדו בעיניה. ”אני אספר לך, אמא.“ והיא ספרה לאם
כל מה נשקרה בבית-הספר. הילדה גמרה את הספור
ונשנית פרוצה בבכי מר, והיא קראה ”לא, אמא, אני
חפצה עוד ללכת לבית-הספר. אני חפצה עוד
בהונגריה. הם אינם אוהבים אותנו פה. אינם אוהבים
יהודים. אני אלוך מפה.“

כֵּן	thus, so; yes
אִמָּא	mommy
אֲנִי	I
זוֹכֵרָת	you (fs) remember
אָמְרָהּ	she said
חַנָּה	Hannah
דְּמַעוֹת	tears
גְּדוּלוֹת	big, great (fp)
עָמְדוּ	they stood
עֵינֶיהָ	(her) eyes
אֶסְפֹּר	I will tell
לָךְ	to you (fs)
הִיא	she
סִפְּרָהּ	she told
אִם	(a) mother
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
מָה	what, why, how?
קָרָה	(it) happened, occurred, befell; frost, cold (fn); cold (f adj)
בְּבֵית-הַסֵּפֶר	in the school
יָלְדָהּ	(she) gave birth; (a) child (f)
גָּמְרָהּ	she finished, completed, sealed
אֶת	direct object marker; with
סִפּוּר	(a) story
שֵׁנִית	second (f); again
פָּרְצָהּ	(she) burst out
בְּבִכּוּ	in her weeping
מֵר	bitter (m); Mr.
קָרְאָהּ	she read, called out
לֹא	not, no
אֵינֶנִּי	there is not to me, I do not have
חֲפִצָּה	I/you(f)/she wish/wishes, desire/desires
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
לֵלֶכֶת	to go
לְבֵית-הַסֵּפֶר	to the school
הוּנְגָרִיָּה	Hungary
הֵם	they (mp)
אֵינָם	they (mp) are not, they do not
אוֹהֲבִים	we(m)/you(mp)/they(mp) love
אוֹתָנוּ	us
פֹּה	here
יְהוּדִים	Jews (mp)
אֵלֵךְ	I will walk, go

“אַבֶּל בְּכַל אֲרֵץ פָּרָה; לֵאמֹן תִּלְכִּי בְּתִי?”

“אִינְנִי יוֹדַעַת עוֹד, אֲמָא...”

אָבֵל	but, however
כָּל	all, every, whole (adj)
אָרֶץ	earth, land, country
כֵּן	so, thus
לָאן	to where, whither
וְתֵלְכִי	you (fs) will go
בִּתִּי	my daughter
אֵינֶנִּי	there is not to me, I do not have
יֹדְעָה	I (fs) am knowing
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
אִמִּי	mommy

ה

גם חנה עצמה לא ידעה עד היום נשהיא איננה
בת-הונגריה. היא ידעה נשהיא יהודיה, ולא ידעה. אבא
ואמא היו בין ההונגרים כל השנים ולא דברו עמה על
היהודים ולא ספרו לה דבר עליהם. רק שלש פגמים
בשנה הלכה חנה עם אמה לבית-הפנסות, בשני הימים

גַּם	also
חַנָּה	Hannah
עַצְמָהּ	herself
לֹא	not, no
יָדָעָה	she knew
עַד	until, as far as
הַיּוֹם	today; the day
הִיא	she
אֵינֶנָּה	there is not to her, she does not have
בִּתּוֹ	(a) daughter; daughter of
הַמַּגָּרִי	Hungary
יְהוּדִיָּהּ	(a) Jewess (f)
אָבִיא	daddy
אִמָּא	mommy
הֵיוּ	they were
בֵּין	between, among
הַמַּגָּרִים	Hungarians
כָּל	all, everything, whole (n)
שָׁנִים	years
דִּבְרוּ	they spoke
עִמָּהּ	with her
עַל	on, upon, over, above
יְהוּדִים	Jews (mp)
סִפְּרוּ	they told
לָהּ	to her
דָּבָר	(a) word, thing
עֲלֵיהֶם	upon them (mp)
רַק	only, except; thin, lean
שָׁלֹשׁ	three (f)
פְּעָמִים	times, occurrences
שָׁנָה	(a) year
הִלְכָהּ	she walked, went
עִם	with; while; beside
אִמָּהּ	her mother
לְבַיִת	to the house of
בְּנִסְתָּ	assembly
שְׁנַיִם	two of (m)
יָמִים	days

נָשָׁל רֹאשׁ-הַנְּשָׁנָה וּבִיּוֹם הַנִּפְפוּזִים. פְּעַם נְשָׂאָה חֲנָה אֶת
אֲמָה:

”אֲמָה, הָאֵם הַיהוּדִים הֵם עִם?”

”בֵּן, אֲמָרָה הָאֵם.

”וְאִיָּה הָאָרֶץ נְשָׁל הַיהוּדִים?”

”אֵין אָרֶץ לַיהוּדִים. הֵם חַיִּים בְּכָל הָאֲרָצוֹת.”

”וּמִדּוּעַ יָנֵשׁ לְכָל עַם אָרֶץ נְשָׁלוֹ וְלַיהוּדִים אֵין אָרֶץ?”

”לְפָנַי שָׁנִים רַבּוֹת הָיְתָה לַיהוּדִים אָרֶץ וְנִשְׁמָה

אָרֶץ-יִשְׂרָאֵל.”

”הָאֵם חַיִּים יְהוּדִים בְּאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל גַּם הַיּוֹם?”

”בֵּן, גַּם הַיּוֹם חַיִּים נִשְׁם יְהוּדִים לֹא רַבִּים... אַךְ מִדּוּעַ אִתָּךְ

נֶשֶׁל	of
רֹאשׁ	(a) head
שָׁנָה	(a) year
יּוֹם הַכִּיפּוּרִים	Yom Kippur
פְּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
שָׁאַלָהּ	she asked, questioned
חַנָּה	Hannah
אֶת	direct object marker; with
אִמָּהּ	her mother
אִמָּא	mommy
הַאֲמָ	question mark
יְהוּדִים	Jews (mp)
הֵם	they (mp)
עַם	(a) people, nation
כֵּן	thus, so; yes
אָמְרָהּ	she said
אִמָּה	(a) mother
אַיִהּ	where?
אֶרֶץ	earth, land, country
אֵין	there is not
חַיִּים	we(m)/you(mp)/they(m) live; life
כָּל	all, every, whole (adj)
אֲרָצוֹת	lands
מָדוּעַ	why
יֵשׁ	there exist(s)
נֶשְׁלוֹ	his
לְפָנַי	before, in front of
שָׁנִים	years
רַבּוֹת	many, much (fs)
הִיְתָהּ	she was
שְׁמָהּ	her name
יִשְׂרָאֵל	Israel
גַּם	also
הַיּוֹם	today; the day
שָׁם	there; he appraised
לֹא	not, no
רַבִּים	many, much (mp)
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time
אַתָּה	you (fs)

שׁוֹאֵלֶת בְּתִי, כָּל הַשְּׂאֵלוֹת הַאֵלֶּה?”

חֲנָה לֹא עֲנָתָהּ. מִן הַיּוֹם הַהוּא חָשְׁבָה חֲנָה הַרְבֵּה עַל עַם

יִשְׂרָאֵל וְאֶרֶץ – יִשְׂרָאֵל.

שׁוֹאֵלֹת	I(f)/you(fs)/she ask, question
בְּתִי	my daughter
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
שְׁאֵלוֹת	questions
אֵלֶּה	these (mf)
חַנָּה	Hannah
לֹא	not, no
עֲנָתָהּ	she answered, replied
מִן	from
הַיּוֹם	today; the day
הוּא	he
חָשְׁבָה	she thought
הַרְבֵּי	much, many
עַל	on, upon, over, above
עַם	(a) people, nation
יִשְׂרָאֵל	Israel
אֲרֶץ	earth, land, country

בַּיָּמִים הַהֵם הִתְחִילָה סָנָה לְקִרְוֹא סְפָרִים עַל הַיהוּדִים.
 בַּחֲדָר נֶשֶׁל אָבִיָּה עֲמָדוֹי אֲרוֹנוֹת מְלָאִים סְפָרִים. אֲבָל בֵּין
 הַסְּפָרִים הַנְּבִיִּים נֶשֶׁל אֲבָא הִיא מְצֻאָה בַּק סְפָר יְהוּדִי
 אֶחָד. זֶה הָיָה סְפָר הַתַּנְיִךְ בְּהוֹנְגְרִית.

סָנָה הִתְחִילָה לְקִרְוֹא אֶת הַתַּנְיִךְ וְהִיא סִפְּצָה לְקִרְוֹא עוֹד
 וְעוֹד. הַסְּפָרִים נֶשֶׁל הַתַּנְיִךְ לְקַחוּ אֶת לְבָה וְהַזְבָּרִים נֶשֶׁל
 הַנְּבִיִּים הָיוּ נִפְלְאִים מְאֹד בְּעֵינֵיהָ. הַמְחַנְשָׁבוֹת נֶשֶׁל

יָמִים	days
הֵם	they (mp)
הִתְחִילָה	she began
חַנָּה	Hannah
לִקְרוֹא	to read
סְפָרִים	books
עַל	on, upon, over, above
יְהוּדִים	Jews (mp)
חֶדֶר	(a) room
שֶׁל	of
אָבִיהָ	her father
עָמְדוּ	they stood
אֲרוֹנוֹת	arks, closets, caskets
מְלֵאִים	they (mp) were full
אֲבָל	but, however
בֵּין	between, among
רַבִּים	many, much (mp)
אָבִיא	daddy
הִיא	she
מָצְאָהּ	she found
כִּן	only, except; thin, lean
סֵפֶר	(a) book (m)
יְהוּדִי	(a) Jew (m), Jewish (m)
אֶחָד	one (m)
זֶה	this, this one (m)
הָיָה	he was
תַּנְכִּיךְ	Bible
הוּנְגָרִית	Hungarian (language)
אֶת	direct object marker; with
חָפְצָהּ	she wished, desired
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
סִפּוּרִים	stories
לָקְחוּ	they took
לִבָּהּ	her heart
דְּבָרִים	words, things; Deuteronomy
נְבִיאִים	prophets
הָיוּ	they were
נִפְלְאִים	wonderful (mp)
מְאֹד	very
עֵינֶיהָ	(her) eyes
מַחְשְׁבוֹת	thoughts

הַנְּבִיאִים עַל הַטּוֹב וְעַל הַרָע, עַל אֱלֹהִים וְעַל אָדָם, עַל
יְשׁוּעָה וְהַעֲמִים קִיּוּ כְּמוֹ אֹר לְנֶפֶשׁ חַנָּה. הִיא קָאָתָה
עָתָה אֶת הַפֶּל מְסֻבִּיב בְּאֹר קָדָשׁ.

וַיְמָה קָרָה לִיהוּדִים אַחֲרֵי זְמוֹן הַתְּנַיִן, שֶׁאֵלָה חַנָּה. בְּסִפְרִים
נֶשֶׁל אַבְרָם לֹא מְצָאָה חַנָּה תְּנִשׁוּבָה עַל הַנְּשִׂאָה הַזֹּאת.
הִיא קָלְכָה לְסִפְרִיהָ הַגְּדוֹלָה נֶשֶׁל הַעִיר בְּוַדְפֶּשֶׁט וְנֶשֶׁאָלָה

נְבִיאִים	prophets
עַל	on, upon, over, above
טוֹב	good (ms)
רַע	bad, evil (ms)
אֱלֹהִים	God (of nature); judges
אָדָם	Adam, (a) person, humanity
יִשְׂרָאֵל	Israel
עַמִּים	peoples, nations
הָיוּ	they were
כְּמוֹ	as, like; when
אוֹר	light
נַפְשׁ	(a) soul
חַנָּה	Hannah
הִיא	she
רָאָהּ	she saw
עַתָּה	now
אֶת	direct object marker; with
כָּל	all, everything, whole (n)
מְסָבִיב	around
חָדָשׁ	new (m)
מָה	what, why, how?
קָרָה	(it) happened, occurred, befell; frost, cold (fn); cold (f adj)
יְהוּדִים	Jews (mp)
אַחֲרַי	after, afterwards
זְמַן	(an) appointed time, date
תַּנְכ"ך	Bible
שָׁאַלָהּ	she asked, questioned
סִפְרִים	books
שֶׁל	of
אָבִי	daddy
לֹא	not, no
מָצְאָהּ	she found
תְּשׁוּבָה	repentance, return; (an) answer, interpretation
שְׁאֵלָה	(a) question
זֹאת	this, this one (f)
הִלְכָהּ	she walked, went
סִפְרִיָּה	(a) library
גְּדוּלָה	big, great (fs)
עִיר	(a) city
בוּדַפֶּשְׁט	Budapest

”האם יוש היסטוריה נשל היהודים לאחר זמן הפנאי?”

”בגומנות, אמרו לה, יוש ספר קזה.”

סנה למדה גומנות בבית-הספר ההונגרי וידעה היטב

את השפה. היא לקחה את הספר ”היסטוריה נשל

היהודים” הבינה וקראה בו עד אחרי חצי הלילה. בלילה

השני היא קראה על מרד החשמונאים, על המלחמות

של יהודה המקבי ועל סג הנרות של חנוכה.

הַאֵם	question mark
יֵשׁ	there exist(s)
הִיסְטוֹרְיָה	history
לְשׁוֹן	of
יְהוּדִים	Jews (mp)
לְאַחַר	after
זְמַן	(an) appointed time, date
תַּנְכ"ךְ	Bible
גֵּרְמָנִית	German (language)
אָמְרוּ	they (m,f) said
לָהּ	to her
סֵפֶר	(a) book (m)
זֶה	this, this one (m)
חַנָּה	Hannah
לִמְדָה	she studied, learned
בְּבֵית-הַסֵּפֶר	in the school
הוּנְגָרִי	Hungarian (adj)
יָדָעָה	she knew
הֵיטֵב	well, properly
אֶת	direct object marker; with
שֵׁפָה	(a) lip, edge; shore; language
הִיא	she
לָקְחָהּ	(she) took
הַבַּיְתָה	to the house, toward the house
קָרָאָהּ	she read, called out
בּוֹ	in him
עַד	until, as far as
אַחֲרָיִךְ	after, afterwards
חֲצִי	half, the middle
לַיְלָה	night
שֵׁנִי	second (m)
עַל	on, upon, over, above
מִרְדָּד	(a) revolt
חֲשֵׁמוֹנָאִים	Hasmoneans
מִלְחָמוֹת	wars, battles
יְהוּדָה	Judah
מַקַּבִּי	Macabee
חַג	(a) holiday, festival, feast
נֵרוֹת	candles, lights
חֲנוּכָּה	Hanukkah, dedication, inauguration

בַּיָּמִים הַהֵם הָיְתָה חֲנָה פּוֹאֲנָה אֲנֹכִי יֵשֶׁבֶה יָמִים רַבִּים
בְּחֹנֶךְ וּפְתִילִים רַבִּים אֹר. חֲנָה אֶהְיֶה מְאֹד אֶת יְהוָה
הַמִּקְבִּי. הִיא מְצַלָּה בְּסִפּוּר אֶת גְּבוּר הַנְּפִלָּא.

בְּאַחַד הַיָּמִים הַהֵם הִיא יֵשֶׁבֶה וְנִתְּבָה סִפּוּר יִפְּה. נָשִׁים
הַסִּפּוּר הִזָּה "יְהוָה הַמִּקְבִּי."

יָמִים	days
הֵם	they (mp)
הָיְתָה	she was
חַנָּה	Hannah
אִשָּׁה	(a) woman, wife
אֲשֶׁר	that, which, who, where
יָשְׁבָה	she sat, dwelt, settled
רַבִּים	many, much (mp)
חֹשֶׁךְ	darkness
וּפְתָאֵם	and suddenly
רָאָתָה	she saw
אוֹר	light
אַהֲבָה	love, preference; she loved
מְאֹד	very
אֶת	direct object marker; with
יְהוּדָה	Judah
מַכַּבֵּי	Macabee
הִיא	she
מָצְאָהּ	she found
סֵפֶר	(a) book (m)
גִּבּוֹר	mighty, strong (m); (a) hero
נִפְלָאֵם	wonderful (ms)
אֶחָד	one of (m)
כָּתְבָהּ	she wrote
סִפּוּר	(a) story
יְפֵה	pretty, beautiful (ms)
שֵׁם	(a) name
הָיָה	he was

בַּחֲזָקָה הַהוּא מְגַגֵּה מְנָה בַּפְּעַם הַרְאֵנוּ אֶת חַג-חַנוּכָּה.
 הִיא קְרֵאָה לְנִעְרִים וְנִעָרוֹת יְהוּדִים לְבוֹא אֶל בֵּיתָה בַּעֲרֵב.
 בַּחֲדָר הַיְפֵה נֶשֶׁל הַבַּיִת הָיָה אֹר כַּב, וּמְנוּחָה גְּדוּלָה נֶשֶׁל
 חַנוּכָּה עֲמִדָה עַל הַנְּשִׁלְחָן. אֲמָא נֶשֶׁל מְנָה הַדְּלִיקָה אֶת
 הַנְּרוֹת. פּוֹלֵם נֶשֶׁרֶוּ נְשִׁירִים נֶשֶׁל חַנוּכָּה, שְׂחֻקֹּוּ מִשְׂחֻקִּים
 וְאֶכְלוּ מִאֲכָלִים טוֹבִים

חֹנָם	winter
הוא	he
חֲגָגָה	(she) celebrated
חַנָּה	Hannah
פְּעֵם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
רֵאשִׁוֹן	first (m)
אֶת	direct object marker; with
חַג	(a) holiday, festival, feast
חַנּוּכָּה	Hanukkah, dedication, inauguration
היא	she
קָרְאָה	she read, called out
נְעָרִים	young men
נְעָרוֹת	young women
יהודים	Jews (mp)
לָבוֹא	to come, to return
אֶל	to
בֵּיתָהּ	her house
עֶרֶב	evening
חֲדָר	(a) room
יָפִיָּה	pretty, beautiful (ms)
שֶׁל	of
בַּיִת	(a) house
הָיָה	he was
אֹר	light
רַב	much, many, great (ms); enough; (a) rabbi
מְנוֹרָה	menorah
גְּדוֹלָה	big, great (fs)
עָמְדָה	she stood
עַל	on, upon, over, above
שִׁלְחָן	(a) table
אִמָּא	mommy
הִדְלִיקָהּ	she kindled
נְרוֹת	candles, lights
כּוֹלָם	all of them
שָׁרוּ	(they) sang
שִׁירִים	songs, poems
שִׁחֲקוּ	(they) played, laughed
מְשֻׁחָקִים	games
אָכְלוּ	(they) ate
מֵאֲבָלִים	foods
טוֹבִים	good (mp)

בַּתּוֹךְ הַשְּׂמִימָה קָרָה נַעַר אֶחָד, "אָנּוּ חַפְצִים לְשִׂמְעַ סַפּוֹר
מֵאֵת סְנֵה!"

"יָוָה יָוָה, סְנֵה!" קָרָא בְּלִם, "קָרָא לָנוּ סַפּוֹר."

וְסֵנֵה קָרָא אֶת הַסַּפּוֹר אֲשֶׁר כָּתוּבָה עַל יְהוּדָה הַמַּסְבִּי.
כַּאֲשֶׁר גָּמְרָה לְקוֹרֵא אֶת הַסַּפּוֹר הִיא אֲמָרָה "נִעְרִים
וְנִעְרוֹת! יְהוּדָה הַמַּסְבִּי עָשָׂה מְלַחְמוֹת בַּיּוֹנִים לְהַצִּיל אֶת
הַיְהוּדִים בְּאַרְבַּע יְשׁוּבָה. נְהִיָּה גַם אֲנַחְנוּ כִּמּוֹ יְהוּדָה

בְּתוֹךְ	amidst, among, within
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
קָרָה	(it) happened, occurred, befell; frost, cold (fn); cold (f adj)
נָעַר	(a) young man
אֶחָד	one (m)
אֲנִי	we
חִפְּצִים	we(m)/you(mp)/they(m) wish, desire
לְשִׁמְעַ	to hear
סִפּוּר	(a) story
מֵאֵת	from; by (an author)
חַנָּה	Hannah
כֵּן	thus, so; yes
קָרְאוּ	they (m) called out, read aloud
כֻּלָּם	all of them
קִרְאִי	you (fs) will read
לָנוּ	to us
קָרְאָה	she read, called out
אֶת	direct object marker; with
אֲשֶׁר	that, which, who, where
כָּתְבָהּ	she wrote
עַל	on, upon, over, above
יְהוּדָה	Judah
מַכַּבִּי	Macabee
כַּאֲשֶׁר	when, just as
גָּמְרָהּ	she finished, completed, sealed
לְקִרְוֹאָהּ	to read
הִיא	she
אָמְרָהּ	she said
נְעָרִים	young men
נְעָרוֹת	young women
עָשָׂה	he did, made
מִלְחָמוֹת	wars, battles
יוֹנִים	Greeks
לְהַצִּיל	to rescue
יְהוּדִים	Jews (mp)
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
נִהְיָה	we will be
גַּם	also
אֲנַחְנוּ	we
כְּמוֹ	as, like; when

הַמִּקְבִּי. בְּכַל הָאַרְצוֹת שׁוֹנְאִים אֶת הַיְהוּדִים; נִצֵּיל גַּם

אֲנִיחֵנוּ אֶת הַיְהוּדִים מִשׁוֹנְאֵיהֶם!”

הַדְּבָרִים יָצְאוּ מִלֵּב מְנַה, אֲבָל מָה לַעֲשׂוֹת? אֵיךְ לְהַצִּיל?

הִיא לֹא יָדְעָה.

אַחֲרֵי שֶׁשָּׁמְרָה מְנַה אֶת הַדְּבָרֶיהָ נִגַּשׁ אֵלֶיהָ בַּחֹדֶר אֶחָד

וְאָמַר לָהּ “הַנְּשִׂים נְשִׁלִּי זָאב. אֲנִי נִשְׁמָעְתִּי אֶת הַסִּפּוּר אֲנִשׁוּר

קַרְאָה. זֶהוּ סִפּוּר יִפְּהָ מְאֹד, מְנַה.”

מַקְבִּי	Macabee
בְּכָל	in all
אֲרָצוֹת	lands
שׂוֹנְאִים	they hate
אֶת	direct object marker; with
יְהוּדִים	Jews (mp)
נִצְּרִי	we will rescue
גַּם	also
אֲנַחְנוּ	we
שׂוֹנְאֵיהֶם	(an) enemies
דְּבָרִים	words, things; Deuteronomy
יָצְאוּ	they went out, came out
לֵב	(a) heart
חַנָּה	Hannah
אֲבָל	but, however
מָה	what, why, how?
לַעֲשׂוֹת	to do, make
אֵיךְ	how
לְנִצְּרִי	to rescue
הִיא	she
לֹא	not, no
יָדָעָה	she knew
אַחֲרַי	after, afterwards
גָּמְרָה	she finished, completed, sealed
דְּבָרֶיהָ	her words
נִגַּשׁ	he approached, drew near
אֵלֶיהָ	to her
בָּחוּר	(a) young man
אֶחָד	one (m)
אָמַר	he said
לָהּ	to her
שֵׁם	(a) name
שְׁלִי	mine
זָאֵב	(a) wolf
אֲנִי	I
שָׁמַעְתִּי	I heard
סִפּוּר	(a) story
אֲשֶׁר	that, which, who, where
קָרָאָה	she read, called out
זֶה	this is, this is the one (m)
יְפֵה	pretty, beautiful (ms)
מְאֹד	very

”אַךּ מִי אַתָּה?” שְׁאַלָה חָנָה. ”זאת הפּעם הָרִאשׁוֹנָה
שֶׁאֲנִי רוֹצֵה אֹתְךָ.”

”אֲנִי מֵאֲרָץ יִשְׂרָאֵל, מִכּוֹפֵר נַחֲלָל.”

”מֵאֲרָץ יִשְׂרָאֵל?!“ קִרְאָה חָנָה. ”אַתָּה מֵאֲרָץ יִשְׂרָאֵל? בּוֹא,
בוֹא וְנֹשֵׁב עִמִּי וְסִפֵּר לִי עַל אֲרֶץ יִשְׂרָאֵל. סִפֵּר לִי הַכֹּל.
אֲנִי רוֹצֵה לְדַעַת הַרְבֵּה עַל הָאָרֶץ הזֹאת.”

הַנְּעָרִים וְהַנְּעָרוֹת הָלְכוּ, וְנֹשֵׁב עִם חָנָה וְסִפֵּר לָהּ עַל
הַחַיִּים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל הָעָרִים וְכִפְרִים, עַל הָאֲנָשִׁים

אך	but, surely, indeed, only, just in time
מי	who
אתה	you (ms)
שאלה	she asked, questioned
חנה	Hannah
את	this, this one (f)
פעם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
ראשונה	first (f)
אני	I
רואה	I/you(f)/she am/are/is seeing
אתך	you (ms)
ארץ	earth, land, country
ישראל	Israel
כפר	(a) village
קראה	she read, called out
בוא	(you ms:) come!
שב	(you ms:) sit!
עמי	with me
ספר	(m) tell
לי	for me, to me
על	on, upon, over, above
הכל	everything
רוצה	I want, wish
דעת	knowledge, wisdom, understanding
הרבה	much, many
הארץ	the earth, the land
צעירים	young men
נערות	young women
הלכו	they walked, went
זאב	(a) wolf
ישב	he sat, dwelt, settled
עם	with; while; beside
ספר	he told, recounted
לה	to her
חיים	we(m)/you(mp)/they(m) live; life
ערים	cities
כפרים	villages
אנשים	people, men

הַעֹבְדִים בַּשָּׂדוֹת וּבַגְּנִים וְעַל הַיְלָדִים וְהַיְלָדוֹת. בַּסּוּף סִפֵּר
לָה עַל הַכֹּפָר נִהְלַל וְגַם אָמַר לָה כִּי יֵשׁ יְשׁוּם בַּיִת – סִפֵּר
לְנִעְרוֹת אֲנֹשׁר בּוֹ לומְדִים עֲבוֹדַת הַשָּׂדֶה. כָּל זֶה הָיָה כְּמוֹ
חֵלוֹם לְחִנָּה. הִיא שָׁאַלָה נְשֵׁאֵלוֹת נְבוֹת וְכָל פַּעַם אָמְנָה
”סִפֵּר עוֹד, זָאָב! סִפֵּר עוֹד! אֲנִי רוֹצָה לְדַעַת הַכֹּל.”

עֹבְדִים	they (mp) work
שָׂדוֹת	fields
גַּנִּים	gardens
עַל	on, upon, over, above
יְלָדִים	children (m)
יְלָדוֹת	children (f)
סוֹף	end
סִפֵּר	he told, recounted
לָהּ	to her
כִּפּוּר	(a) village
גַּם	also
אָמַר	he said
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
יֵשׁ	there exist(s)
שָׁם	there; he appraised
בֵּית-סֵפֶר	(a) school
נְעָרוֹת	young women
אֲשֶׁר	that, which, who, where
בּוֹ	in him
לִמּוּדִים	courses
עֲבוּדָת	service of
שָׂדֵה	(a) field
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
זֶה	this, this one (m)
הָיָה	he was
כְּמוֹ	as, like; when
חֲלוֹם	(a) dream
חַנָּה	Hannah
הִיא	she
שָׁאַלָהּ	she asked, questioned
שְׁאֵלוֹת	questions
רַבּוֹת	many, much (fs)
כָּל	all, everything, whole (n)
פַּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
אָמְרָהּ	she said
סִפֵּר	(m) tell
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
דָּבָב	(a) wolf
אֲנִי	I
רוֹצֶה	I want, wish
דַּעַת	knowledge, wisdom, understanding
כָּל	all, everything, whole (n)

דָּאָב ספּיר עוֹד וְעוֹד. וְהִנֵּה צְלִל הַנְּשֵׁעוֹן אַחַת נְשִׁימָה

נְשִׁימָה! "נְשִׁימָה קָרָא דָּאָב, אָמַר נְשִׁימָה וְהִלֵּךְ.

זָב	(a) wolf
סָפַר	he told, recounted
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
הִנֵּה	you ms behold!
צָלַצַל	he rang, buzzed
שֶׁעוֹן	(a) clock
אֶחָד	one/one of (f)
שְׁתֵּי	two (f)
שְׁלוֹשׁ	three (f)
קָרָא	he called out, proclaimed, read aloud
אָמַר	he said
שָׁלוֹם	peace; hello; good bye
הִלַּךְ	he walked, went

מן הליקלה ההוא חֲשִׁיבָה חֲנָה כֹּל הַיָּמִים אֵיךְ לַעֲלוֹת
 לְאַרְגָּן-יִשְׂרָאֵל. הִיא כֹּתֵבָה בַּסֵּפֶר שְׁלֵה:

”אֲנִי רוֹצָה אֶךְ דָּבָר אֶחָד, לַעֲלוֹת לְאַרְגָּן-יִשְׂרָאֵל וְלִהְיוֹת
 חֲלוּצָה, לַעֲבוֹד בַּשָּׂדֶה. אֵינֶנִּי יֹכֵלָה לְחַיֹּת פֶּה בְּהוֹנֵגְרִיהָ.
 חֲפִצָּה אֲנִי לַעֲשׂוֹת דָּבָר לְטוֹבַת עַם יִשְׂרָאֵל, וְזֹאת יֹכֵלָה
 אֲנִי לַעֲשׂוֹת אֶךְ בְּאַרְגָּן-יִשְׂרָאֵל.”

הִיא לְמַדָּה עֵבְרִית. קִרְאָה סִפָּרִים עַל אַרְגָּן-יִשְׂרָאֵל וּכְתִיבָה

מִן	from
לַיְלָה	night
הוּא	he
חָשְׁבָהּ	she thought
חַנָּה	Hannah
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
יָמִים	days
אֵיךְ	how
לַעֲלוֹת	to ascend
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
הִיא	she
כָּתְבָהּ	she wrote
סֵפֶר	(a) book (m)
שֶׁלָּהּ	of her, hers
אֲנִי	I
רוֹצֶה	I want, wish
אֲךְ	but, surely, indeed, only, just in time
דָּבָר	(a) word, thing
אֶחָד	one (m)
לִהְיוֹת	to be
חַלוּצָה	(a) pioneer (f)
לַעֲבוֹד	to work
שָׂדֵה	(a) field
אֵינֶנִּי	there is not to me, I do not have
יָכוֹלָהּ	(she) is able
לַחַיּוֹת	to live
פֹּה	here
הוּנְגָרְיָה	Hungary
חֹפֵצָה	I/you(f)/she wish/wishes, desire/desires
לַעֲשׂוֹת	to do, make
טוֹבַת	the good of
עַם	(a) people, nation
זֹאת	this, this one (f)
לְמַדָּה	she studied, learned
עִבְרִית	Hebrew (fs)
קָרְאָהּ	she read, called out
סִפְרִים	books
עַל	on, upon, over, above

מכתב לבית-הספר בנחל. היא שאלה אם היא יכלה להיות תלמידה בבית-הספר לעבודת-אדמה וְעָנִי לָהּ פִּי תָבוֹא.

לב סנה קה מלא שמחה. "עתה אני עולה! עתה אני עולה לארץ-ישׂראל!" קרה בשמחה. אך דבר אחד העציב אתה. היא קשבה "מה יהיה עם אמא? אני פה אוהבת את אמא!"

מכתב	(a) letter, writing
לְבֵית-הַסֵּפֶר	to the school
הִיא	she
שָׁאַלָה	she asked, questioned
אִם	if, whether, when, in case, or
יִכָּלֶה	(she) is able
לְהִיּוֹת	to be
תַּלְמִידָה	(a) student (fs)
בְּבֵית-הַסֵּפֶר	in the school
עֲבוּדַת	service of
אַדְמָה	ground, earth
עָנוּ	they answered, replied
לָהּ	to her
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
תָּבוֹא	she will come
לֵב	(a) heart
חַנָּה	Hannah
הָיָה	he was
מָלֵא	full (m)
שְׂמֵחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
עַתָּה	now
אֲנִי	I
עֹלָה	(a) burnt offering; immigrant to Israel (f)
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
קָרָה	(it) happened, occurred, befell; frost, cold (fn); cold (f adj)
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time
דָּבָר	(a) word, thing
אֶחָד	one (m)
הִעֲצִיב	he saddened
אֹתָהּ	her
חָשְׁבָה	she thought
מָה	what, why, how?
יִהְיֶה	he will be
עִם	with; while; beside
אִמָּא	mommy
כֹּה	thus, here, so
אוֹהֶבֶת	I(f)/you(fs)/she am loving/are loving
אֶת	direct object marker; with

חַנָּה יָדָעָה כִּי אִמָּא אֵינָנָה חֲפִצָּה לְעֵלוֹת. "אֵיךְ אוּכַל
לְחַיּוֹת בְּלִי אִמָּא?" אָמְרָה חַנָּה בְּלִבָּהּ. "וְאֵיךְ תּוּכַל אִמָּא
לְחַיּוֹת וְאֵין אֲנִי אִתָּה?"

"אֵין דָּבָר" חֲשָׁבָה חַנָּה, "אֲנִי עוֹלָה עִתָּה וְאִמָּא תָּבוֹא
אַחֵר – בָּרֶךְ."

כָּל הַיּוֹם חֲשָׁבָה חַנָּה עַל הַדָּבָר הַזֶּה. בַּסּוּף הִחְלִיטָה: "אֲנִי
עוֹלָה עִתָּה וְאִמָּא תָּבוֹא אַחֲרַי – בֵּן. אֲנִי אֶכְתֹּב לָהּ וְהִיא
תָּבוֹא."

בַּעֲרֵב בָּצָאָה חַנָּה אֶל הַחֲדָר שֶׁל אִמָּא. "אִמָּא," אָמְרָה
חַנָּה, "חֲפִצָּה אֲנִי לְדַבֵּר אִתָּךְ."

חַנָּה	Hannah
יָדָעָה	she knew
בִּי	because, since, when, that, if, only, though
אִמָּא	mommy
אֵינֶנָּה	there is not to her, she does not have
חֲפֹצָה	I/you(f)/she wish/whishes, desire/desires
לַעֲלוֹת	to ascend
אֵיךְ	how
אוּכַל	I will be able
לַחַיּוֹת	to live
בְּלִי	without; in me
אָמְרָה	she said
לִבָּהּ	her heart
תּוּכַל	you(ms)/she(fs) will be able
אֵין	there is not
אֲנִי	I
אִתָּהּ	with her
דָּבָר	(a) word, thing
חָשְׁבָהּ	she thought
עוֹלָה	(a) burnt offering; immigrant to Israel (f)
עַתָּה	now
תָּבוֹא	she will come
אַחֲרַי-כֵּן	afterwards
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
הַיּוֹם	today; the day
עַל	on, upon, over, above
זֶה	this, this one (m)
סוֹף	end
הִחְלִיטָהּ	(she) decided
אַחֲרַי-כֵּן	afterwards
אֶכְתֹּב	I (mfs) will write
לָהּ	to her
הִיא	she
עֶרֶב	evening
בָּאָהּ	she came
אֶל	to
חֲדָר	(a) room
שֶׁל	of
לִדְבֹר	to speak
אִתְּךָ	with you (fs)

”יִצְבְּרִי, בְּתִי, מַה הַדְּבָרִי?”

”פַּעַם אָמַרְתִּי לָךְ כִּי אֲנִי אֶסְפֵּר לָךְ כָּל מַה שֶּׁאֲנִי חוֹשֶׁבֶת

וְחֹפֶצָה לַעֲשׂוֹת.”

”בֵּן סִנָּה, בָּר אָמַרְתִּי.”

”אֲנִי חֹפֶצָה לַעֲלוֹת לְאַרְץ – יִשְׂרָאֵל, אֲמַא. אֵינְנִי יֹכֵלָה

לְחַיֹּת פֹּה עוֹד.”

”סִנָּה בְּתִי, קָרָה הָאֵם, ”מַה אַתְּ מֵדַבְּרִיתִי? אֵיךְ תִּלְכִּי

מִפֹּה?”

”הָאֲרֶץ הַזֹּאת אֵינְנָה אֲרָצִי. חֹפֶצָה אֲנִי לְחַיֹּת בְּאַרְץ שְׁלִי,

דַּבַּרְתִּי	you (fs) speak; (you fs:) speak!
בִּתִּי	my daughter
מַה	what, why, how?
דָּבָר	(a) word, thing
פְּעָם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
אָמַרְתִּי	I said
לָךְ	to you (fs)
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
אֲנִי	I
אֶסְפֹּר	I will tell
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
חוֹשֵׁבֶת	I(f)/you(f)/she am/are/is thinking
חֲפָצָה	I/you(f)/she wish/wishes, desire/desires
לַעֲשׂוֹת	to do, make
כֵּן	thus, so; yes
חַנָּה	Hannah
כֵּן	so, thus
לַעֲלוֹת	to ascend
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
אִמָּא	mommy
אֵינֶנִּי	there is not to me, I do not have
יָכוֹלָה	(she) is able
לְחַיּוֹת	to live
פֹּה	here
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
קָרָה	(it) happened, occurred, befell; frost, cold (fn); cold (f adj)
אִם	(a) mother
אַתָּה	you (fs)
מוֹדַבֶּרֶת	I(f)/you(fs)/she am/are/is speaking; a speaker (f)
אֵיךְ	how
תִּלְכִּי	you (fs) will go
הָאֶרֶץ	the earth, the land
זֹאת	this, this one (f)
אֵינֶנָּה	there is not to her, she does not have
אֶרְצִי	my land
בְּאֶרֶץ	in the land
שֵׁלִי	mine

אַנְשׁוֹר אַחֵי הַיְהוּדִים סְיִים וְעוֹבְדֵי שָׁם. חֲפִצָּה אֲנִי לְעֵבוֹד
בַּשְּׂדֵה בְּפֶקֶד עֲבָרִי.”

”חֲנָה יִלְדָתִי, אַתְּ תַעֲבֹדִי בַשְּׂדֵה?! אַתְּ פּוֹתֶבֶת סְפּוּרִים
יָפִים. אַתְּ תִהְיֶי סוֹפְרֶת, בָּתִּי, כְּמוֹ אֲבָא. הַפֶּל אוֹמְרִים
כָּךְ.”

”לֹא, אֲמָא, חֲפִצָּה אֲנִי לַעֲשׂוֹת דָּבָר לְטוֹבָה עִם יִשְׂרָאֵל!
הַמָּקוֹם נְשִׁלִי בְּאַרְגָן-יִשְׂרָאֵל. אַתְּ זוֹכֶרֶת, אֲמָא? אֲבָא אָמַר

אֲשֶׁר	that, which, who, where
אֶחָיו	my brothers
יְהוּדִים	Jews (mp)
חַיִּים	we(m)/you(mp)/they(m) live; life
עוֹבְדֵימָם	they (mp) work
שָׁם	there; he appraised
חַפְצָהּ	I/you(f)/she wish/wishes, desire/desires
אֲנִי	I
לְעֹבֹד	to work
שָׂדֵה	(a) field
כְּפֹר	(a) village
עִבְרִי	Hebrew (ms)
חַנָּה	Hannah
יְלִדְתִּי	my child (f)
אַתָּה	you (fs)
תַּעֲבֹדֶיךָ	you (fs) will work
כֹּתְבוּתָהּ	I (fs or) you (fs) write (or) she writes
סִפּוּרִים	stories
יְפִים	pretty, beautiful (mp)
תִּהְיִי	you (fs) will be
סוֹפֵרֶת	(a) scribe, writer (f)
בִּתִּי	my daughter
כְּמוֹ	as, like; when
אָבִי	daddy
כָּל	everything
אוֹמְרִים	we(m)/you(mp)/they(m) are saying
כֵּן	so, thus
לֹא	not, no
אִמָּא	mommy
לַעֲשׂוֹת	to do, make
דָּבָר	(a) word, thing
טוֹבָה	good (fs); welfare, kindness
עַם	(a) people, nation
יִשְׂרָאֵל	Israel
מְקוֹם	(a) place
שֵׁנִי	mine
אֶרֶץ	earth, land, country
זוֹכֵרֶת	you (fs) remember
אָמַר	he said

בִּי אֶעֱשֶׂה דְּבָרִים גְּדוֹלִים. הוּא אָמַר אִם אֶרְצֶה, אוּכַל.
וְאֲנִי רוֹצֶה, אֲמַא. אֲנִי רוֹצֶה לְחִיוֹת בְּאַרְץ - יִשְׂרָאֵל.”

אֲמַא נְשִׂיקָה. אַחַר - בָּר אֶמְרָה: ”חֲנָה, אַתְּ נִעְרָה גְּדוֹלָה.
אֲנִי אֵינְנִי רוֹצֶה בִּי תִלְכִּי מִפֶּה, אַךְ אִם אַתְּ רוֹצֶה בְּכָל
לֵבְךָ לְלָכֶת, לֹא אוּכַל לְאֹמֹר לָךְ אֶל תִּלְכִּי.”

חֲנָה נְשִׂיקָה לְאֲמַא וְאֶמְרָה ”אֲמַא, אַתְּ יוֹדַעַת כִּמָּה אֲנִי
אוֹהֶבֶת אֶתְךָ. אַתְּ תִבּוֹאִי, אֲמַא, לְאַרְץ - יִשְׂרָאֵל, תִּבּוֹאִי
אַחֲרֵי - בֵּן, אֲמַא?”

”אֵינְנִי יוֹדַעַת, בְּתִי. אֵינְנִי יוֹדַעַת”

כִּי	because, since, when, that, if, only, though
אֶעֱשֶׂה	I (m) will do, make
דְּבָרִים	words, things; Deuteronomy
גְּדוֹלִים	big, great (mp)
הוא	he
אָמַר	he said
אִם	if, whether, when, in case, or
אֶרְצֶה	you will wish
אֶוָּכַל	I will be able
אֲנִי	I
רוֹצֶה	I want, wish
אִמָּא	mommy
לְחַיּוֹת	to live
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
שָׁתְקָה	she was silent
אַחֵר – פֶּן	afterwards
אָמְרָהּ	she said
חַנָּה	Hannah
אַתְּ	you (fs)
נַעֲרָה	(a) young woman
גְּדוֹלָה	big, great (fs)
אֵינֶנִּי	there is not to me, I do not have
תֵּלְכִי	you (fs) will go
פֹּה	here
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time
כָּל	all, every, whole (adj)
לִבְךָ	your (fs) heart
לֵלְכֶת	to go
לֹא	not, no
לֵאמֹר	saying; to say
לָךְ	to you (fs)
אַל	don't
נִשְׁקָהּ	she kissed
יֹדְעָה	I (fs) am knowing
כַּמָּה	how much, how many; several
אוֹהֶבֶת	I(f)/you(fs)/she am loving/are loving
אַתְּ	you (fs)
תָּבוֹאִי	you (fs) will come
אַחֵר – כֵּן	afterwards
בִּתִּי	my daughter

ט

הָיָה יוֹם יָפוּהָ. הַנְּשִׂמָנִשׁ נִתְנָה עוֹר. בַּיּוֹם נָשַׁל הָעִיר טְרוֹיָאֶסְטוּ
עֲמֻדָה אֲנִיָּהּ. עַל הָאֲנִיָּה עֲמֻדוֹ הָאֵם וְנִתְּ. הֵן עֲמֻדוֹ וְלֹא
דְּבָרוֹ דְּבָר. הַבֵּיטוּ זֶה אֵל זֶה וְהַעֲיִנִים סִפְרוּ עַל צַעַר גְּדוֹל
בְּלֵב.

נְשִׂמָעָה הַצְּפוּיָה נָשַׁל הָאֲנִיָּה: טו-הו! טו-הו! אֲנִישִׁים נְבִים
עָלוּ עַל הָאֲנִיָּה. הָאֵם וְהַנִּתְּ עֲמֻדוֹ וְלֹא דְּבָרוֹ דְּבָר.
חֲנָה חֲפָצָה לְבָבוֹת, אֵךְ לֹא יִכְלָה. הִיא הִיָּתָה עֲצוּבָה

הָיָה	he was
יוֹם	(a) day
יָפָה	pretty, beautiful (ms)
שֶׁמֶשׁ	(the) sun
נָתַתָּה	she gave
עוֹר	skin, hide
יָם	(a) sea
שֶׁל	of
עִיר	(a) city
עָמְדָה	she stood
אֲנִיָּה	(a) boat, ship
עַל	on, upon, over, above
עָמְדוּ	they stood
אִמָּה	(a) mother
בֵּת	(a) daughter; daughter of
הֵן	they (fp); behold!; yes
לֹא	not, no
דִּבְּרוּ	they spoke
דָּבָר	(a) word, thing
הִבִּיטוּ	they (mf) looked (at)
זֶה	this, this one (f)
אֶל	to
עֵינָיו	(his) eyes
סִפְּרוּ	they told
צַעַר	sorrow
גָּדוֹל	big, great (ms)
לֵב	(a) heart
נִשְׁמָעָה	she was heard
צִפְצִיף	(a) whistle
אֲנָשִׁים	people, men
רַבִּים	many, much (mp)
עָלוּ	they (mf) went up, ascended
חַנָּה	Hannah
קִפְצָה	she wished, desired
לְבַבּוֹת	to cry
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time
יָכְלָה	(she) was able
הִיא	she
הָיְתָה	she was
עֲצוּבָה	sad (fs)

מאד. היא חשבה, "מי יודע מתי אנחה את אמא?"

גם בעיני האם לא היו דמעות. נק לבה זכה, "סנה
הולכת. גם הן, גיורא, איננו: היא לומד בצרפת. לבדה
תהיה עתה בבודפשט בלי הן וכלי הית. ומה יהיה עם
סנה בארץ-ישאל? הערבים הורגים נשם יהודים."

מְאֹד	very
הִיא	she
חָשְׁבָה	she thought
מִי	who
יֹדְעֵי	I (ms) am knowing
מִתְּנִי	when
אֶרְאֶה	I will see
אֶת	direct object marker; with
אִמִּי	mommy
גַּם	also
עֵינֶי	the eyes of
אִם	(a) mother
לֹא	not, no
הֵיוּ	they were
דְּמָעוֹת	tears
כִּן	only, except; thin, lean
לִבָּהּ	her heart
בָּכָה	he wept, cried
חַנָּה	Hannah
הֹלְכֹת	I(f)/you(fs)/she walk/walks, go/goes
בֵּן	(a) son
אֵינָנוּ	we are not
הוא	he
לומד	he is studying
צרפת	France
לבד	alone, only (fs)
תהיה	you (ms) will be, he (ms) will be
עתה	now
בויפטשט	Budapest
בלי	without; in me
בן	son of
ובלי	and without
בת	(a) daughter; daughter of
מה	what, why, how?
יהיה	he will be
עם	with; while; beside
ארץ	earth, land, country
ישראל	Israel
עֲרָבִים	Arabs
הורגים	we(m)/you(mp)/they(m) are killing, slaying
שם	there; he appraised
יהודים	Jews (mp)

”מתי ארצה אתך, מנה בתי?” אמרה האם.

נשמע שנית קול הצפירה. טוטוטו. עוד מעט תצא
האנייה לדרך. קשה היה להם ולבת להפגד. נשמעה
הצפירה בפעם השלישית.

”שלום, אמא יקרה!”

”שלום, מנה בתי!”

”את תבואי, אמא, בן? אני אכתב אליך, אמא, ותבואי

מהר.”

”אולי; שלום לך, ילדתי.”

האם ירדה מעל האנייה. היא יפה. האנייה יצאה אל

מתי	when
אֶרְאֶה	I will see
אתך	you (fs)
חנה	Hannah
בתִּי	my daughter
אָמְרָה	she said
אִם	(a) mother
נִשְׁמַע	he was heard
שְׁנִיית	second (f); again
קוֹל	(a) voice
צְפִירָה	(a) whistle
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
מְעַט	a little, few; small (adj)
תֵּצֵא	she will go out
אֶנְיָה	(a) boat, ship
דֶּרֶךְ	path, way, road
קָשָׁה	hard(ms), difficult(ms)
הָיָה	he was
בַּת	(a) daughter; daughter of
נִהְפָּרַד	to separate
נִשְׁמָעָה	she was heard
פְּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
שְׁלִישִׁית	(the) third (f)
שָׁלוֹם	peace; hello; good bye
אִמָּא	mommy
יְקָרָה	precious, dear, rare, expensive (f)
אתְּ	you (fs)
תֵּבֹואֵי	you (fs) will come
כֵּן	thus, so; yes
אֲנִי	I
אֶכְתֹּב	I (mfs) will write
אֵלֶיךָ	to you (f)
מְהֵרָה	quick, fast
אולי	perhaps
לְךָ	to you (fs)
יְלִדְתִּי	my child (f)
יָרְדָה	she descended, went down
עַל	on, upon, over, above
יָם	(a) sea
יְפֵה	pretty, beautiful (ms)
יָצְאָה	she went out, came out
אֶל	to

הַיָּמִים הַגְּדוֹלִים. הָאֵם עֲמִידָה עוֹד וְנִצְטָתָה אֶת הָאֲנִיָּה הוֹלֶכֶת,
וְעַל הָאֲנִיָּה עוֹמְדֵת חִנָּה וּמְנִיפָה אֶת הַיָּד שְׁלוֹם, שְׁלוֹם.

ים	(a) sea
גדול	big, great (ms)
אם	(a) mother
עמדה	she stood
עוד	still, yet, more, again, also, another
ראתה	she saw
את	direct object marker; with
אנייה	(a) boat, ship
הולכת	I(f)/you(fs)/she walk/walks, go/goes
על	on, upon, over, above
עומדת	I(f)/you(fs)/she is/are standing
חנה	Hannah
מניפה	she caused to wave
יד	(a) hand
שלום	peace; hello; good bye

אַרְבַּעַת יָמִים הִלְכָה הָאֲנִיָּה בַיָּם. כָּל הַדָּבָר הֵיטָה הַשְּׂמִימָה

כַּבֵּה. הָיוּ בַּאֲנִיָּה אֲנָשִׁים רַבִּים אֲשֶׁר עָלוּ לְאַרְבַּעַת יָמִים.

הֵם הָיוּ חֲלוּצִים. חֲנָה הֵיטָה אַחַת מֵהֶם. הֵם נָשְׂרוּ נְשִׁירִים

וְסָפְרוּ סִפּוּרִים וְדָבְרוּ עַל הַחַיִּים בַּאֲרָבָה. גַּם חֲנָה נָשְׂרָה

אֶתָם וְהִקְנִיבָה לְסִפּוּרִים נְשִׁלָּהֶם.

בְּלִילָה נְשִׁל הַיּוֹם הַרְבִּיעִי עִמָּדוֹ כָּל הָאֲנָשִׁים עַל סֶף

אַרְבַּעַה	four (m)
יָמִים	days
הִלְכָה	she walked, went
אֲנִיָּה	(a) boat, ship
יָם	(a) sea
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
דָּבָר	path, way, road
הִיְתָה	she was
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
רַבָּה	much, many, great (fs)
הֵיוּ	they were
אֲנָשִׁים	people, men
רַבִּים	many, much (mp)
אֲשֶׁר	that, which, who, where
עָלוּ	they (mf) went up, ascended
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
הֵם	they (mp)
חֲלוֹצִים	pioneers
חַנָּה	Hannah
אַחַת	one/one of (f)
מֵהֶם	from them (m)
זָבְרוּ	(they) sang
שִׁירִים	songs, poems
סִפְּרוּ	they told
סִפּוּרִים	stories
דִּבְּרוּ	they spoke
עַל	on, upon, over, above
חַיִּים	we(m)/you(mp)/they(m) live; life
בְּאֶרֶץ	in the land
גַּם	also
זָבְחָה	(she) sang
אִתָּם	with them (m)
הִקְשִׁיבָה	(she) paid attention, listened
שֵׁנָהֶם	theirs
לַיְלָה	night
זֶה	of
הַיּוֹם	today; the day
רְבִיעִי	fourth (m)
עָמְדוּ	they stood
סֵף	(a) sill, threshold, verge; (a) cup, goblet

הַאֲנִיָּהּ. הֵם חִפְּצוּ לְרֹאוֹת אֶת אֲרֶקֶן-יִשְׂרָאֵל מִרְחוֹק. הִיָּה
לִיָּלָה יָפָה. הַחִלּוּצִים נָשׂוּוּ כָּל הַלַּיְלָה. פֶּאֶנְשׁוּר עָלָה הַנְּשִׁיחַ
כָּאִי מִרְחוֹק הַר גָּדוֹל, וְעָלְיוּ בַתִּים קְטַנִּים.

”אֲרֶקֶן-יִשְׂרָאֵל! אֲרֶקֶן-יִשְׂרָאֵל!” קָרָא כָּל הַאֲנָשִׁים בְּשִׁמְחָה.
הַנְּשִׁיחַ עָלְתָה. הַאֲנִיָּה קָרְבָה אֶל הָאֲרֶקֶן וְעִמְדָה בַּיָּם נָשׁוּ
חִיפָה. יָפָה הִיָּה הַר הַפְּנִמֵּל עִם הָעֵצִים הַרְבֵּי וְהַבַּתִּים
הַיָּפִים.

אֶנְיָה	(a) boat, ship
הֵם	they (mp)
קִפְצוּ	they wished, desired
לִרְאוֹת	to see
אֶת	direct object marker; with
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
מִרְחוֹק	from a distance
הָיָה	he was
לַיְלָה	night
יָפָה	pretty, beautiful (fs)
חַלּוּצִים	pioneers
שָׁרוּ	(they) sang
כָּל	all, every, whole (adj)
כַּאֲשֶׁר	when, just as
עָלָה	he went up, ascended
שָׁחַר	dawn
רָאוּ	they saw
הַר	(a) mountain
גָּדוֹל	big, great (ms)
עָלָיו	upon him
בְּתֵימִים	houses
קְטַנִּים	small, little (mp)
קָרְאוּ	they (m) called out, read aloud
אֲנָשִׁים	people, men
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
שֶׁמֶשׁ	(the) sun
עָלְתָה	(she) went up, ascended
קָרְבָה	(she) approached, drew near
אֶל	to
הָאָרֶץ	the earth, the land
עָמְדָה	she stood
יָם	(a) sea
שֶׁל	of
הַיָּפָה	Haifa
בְּרִמְלֵ	Carmel
עִם	with; while; beside
עֲצִים	trees
רַבִּים	many, much (mp)
יָפִים	pretty, beautiful (mp)

בְּאַנְשׁוֹר עִמְדָה הָאֲנִיָּה נְשׁוּר בְּלִם אֶת "הַתְּקוּהָ." יְהוּדִים
כְּבִים עִמְדוֹ לְמִטָּה, עַל הָאֲרֶץ, וְגַם הֵם נְשׁוּר אֶת
"הַתְּקוּהָ." סִנָּה יִרְדָּה מִן הָאֲנִיָּה. "עֲתָה אֲנִי
בְּאֲרֶץ – יִשְׂרָאֵל!" קָרָה בְּשִׁמְסָה.

כַּאֲשֶׁר	when, just as
עָמְדָה	she stood
אֶנְיָה	(a) boat, ship
שָׁרוּ	(they) sang
כָּלָם	all of them
אֶת	direct object marker; with
תִּקְוָה	hope
יְהוּדִים	Jews (mp)
רַבִּים	many, much (mp)
עָמְדוּ	they stood
לְמַטָּה	down, downward, below
עַל	on, upon, over, above
הָאָרֶץ	the earth, the land
גַּם	also
הֵם	they (mp)
חַנָּה	Hannah
יִרְדָּה	she descended, went down
מִן	from
עַתָּה	now
אֲנִי	I
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
קָרָה	(it) happened, occurred, befell; frost, cold (fn); cold (f adj)
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion

יא

נְהַלֵּל הוּא כְּפָר גָּדוֹל. בְּתִים כְּבִים בְּכָפָר וְאַצֵּל כָּל בַּיִת
שְׂדֵה וְגַן. עַל יָד הַכָּפָר עוֹמֵד בַּיִת-סֵפֶר לְנִעְרוֹת, אֲנִשׁוּ
בּוֹ לומְדִים עֲבוֹדַת-שְׂדֵה. הַתְּלִמִּידוֹת בְּבַיִת-הַסֵּפֶר הַזֶּה הֵן
נִעְרוֹת עֲבָרִיוֹת, נְשִׁאֵי לְאַרְבָּן-יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹת כְּבוֹת.
סָנָה הַיְיָ עִתָּה אַחַת מִהַתְּלִמִּידוֹת נְשֵׁי בַיִת-הַסֵּפֶר
בְּנִהְלָל. הִיא עֹבְדָה מִן הַבִּקֹּר עַד הָעֶרֶב, וּבְעֶרֶב לְמִדָּה

הוא	he
כִּפּוּר	(a) village
גָּדוֹל	big, great (ms)
בָּתִּים	houses
רַבִּים	many, much (mp)
אֶצֶל	near, beside
כָּל	all, every, whole (adj)
בַּיִת	(a) house
שָׂדֵה	(a) field
גַּן	(a) garden
עַל	on, upon, over, above
יָד	(a) hand
עוֹמֵד	I(m)/you(ms)/he is/are standing
בֵּית-סֵפֶר	(a) school
נְעוּרוֹת	young women
אֲשֶׁר	that, which, who, where
בּוֹ	in him
לוֹמְדִים	courses
עֲבוֹדַת	service of
תַּלְמִידוֹת	students (fp)
בְּבֵית-הַסֵּפֶר	in the school
זֶה	this, this one (m)
הֵן	they (fp); behold!; yes
עִבְרִיּוֹת	Hebrew (fp)
בָּאוּ	they came
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
אֲרָצוֹת	lands
רַבּוֹת	many, much (fs)
חַנָּה	Hannah
הִיְתָה	she was
עַתָּה	now
אַחַת	one/one of (f)
נֶשֶׁל	of
בֵּית-הַסֵּפֶר	(the) school
הִיא	she
עֲבָדָה	she worked, served, tilled
מִן	from
בֹּקֵר	morning
עַד	until, as far as
עֶרֶב	evening
לִמְדָה	she studied, learned

עברית, תנ"ך, ועוד למוזדים אחרים.

שתי שנים למדה סנה בבית-הספר בנהלל והיתה לבת
ארץ-ישׂראל. היא ידעה עברית, ידעה את סיי הארץ
ואנשיה.

אחרי שסיימה את בית-הספר הלכה לראות את הארץ.
היא ראתה כפרים נבים וערים. היא באה לכפר אחד
בשם "שדות-ים". הכפר שדות-ים הוא אצל הים. לפני
שנים רבות, פאנשר היהודים היו בארץ-ישׂראל היתה

עִבְרִית	Hebrew (fs)
תַּנְיִיךְ	Bible
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
לְמוּדִים	studies
אֲחֵרִים	others
שְׁתֵּי	two of (f)
שָׁנִים	years
לְמַדָּה	she studied, learned
חַנָּה	Hannah
בְּבֵית-הַסֵּפֶר	in the school
הִיְתָה	she was
לְבַת	to a daughter of
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
הִיא	she
יָדְעָה	she knew
אֶת	direct object marker; with
חַיֵּי	life of
הָאֶרֶץ	the earth, the land
אֲנָשֶׁיהָ	her people
אַחֲרַי	after, afterwards
סִיְמָה	she graduated
בְּבֵית-הַסֵּפֶר	(the) school
הִלְכָה	she walked, went
לְרֹאוֹת	to see
רָאָתָהּ	she saw
כְּפָרִים	villages
רַבִּים	many, much (mp)
עָרִים	cities
בָּאָה	she came
כְּפָר	(a) village
אֶחָד	one (m)
שֵׁם	(a) name
שָׂדוֹת	fields of
יָם	(a) sea
הוּא	he
אֶצְלוֹ	near, beside
לְפָנַי	before, in front of
רַבּוֹת	many, much (fs)
כַּאֲשֶׁר	when, just as
יְהוּדִים	Jews (mp)
הָיוּ	they were

במקום הזה עיר גדולה ונשמה קיסריה.

האנשים של שדות-ים עבדו גם בשדות וגם בים. מן השדות בא הלחם ומן הים דגים.

באשר נאמרה חנה את הפפר הזה היא אמרה "אני חפצה להיות במקום הזה. אני אוהבת את הים. יש פה עבודה נאה ואני חפצה לעבוד פה."

וחנה באה לנשבת בשדות-ים.

בשדות-ים עבדה עבודה קשה. היא עבדה בשדה וגם

מְקוֹם	(a) place
זֶה	this, this one (m)
עִיר	(a) city
גְּדוֹלָה	big, great (fs)
שְׁמָהּ	her name
קֵיסָרְיָה	Caesarea
אֲנָשִׁים	people, men
שֵׁן	of
שָׂדוֹת	fields of
יָם	(a) sea
עֲבָדוּ	they (mp) worked
גַּם	also
שָׂדוֹת	fields
מִן	from
בָּא	he came
לֶחֶם	bread
דָּגִים	fish (p)
כַּאֲשֶׁר	when, just as
רָאָהּ	she saw
חַנָּה	Hannah
אֶת	direct object marker; with
כִּפּוֹר	(a) village
הִיא	she
אָמְרָהּ	she said
אֲנִי	I
חִפְּצָהּ	I/you(f)/she wish/whishes, desire/desires
לִהְיוֹת	to be
אוֹהֶבֶת	I(f)/you(fs)/she am loving/are loving
יֵשׁ	there exist(s)
פֹּה	here
עֲבוּדָה	work, service; worship
רַבָּה	much, many, great (fs)
לְעֵבֹד	to work
בָּאָהּ	she came
לְשֹׁבֵת	to sit, dwell, settle
עֲבָדָהּ	she worked, served, tilled
קָשָׁה	hard(ms), difficult(ms)
שָׂדֵה	(a) field

יִצְאָה עִם הָאֲנָשִׁים אֶל הַיָּם לְדוּג דָּגִים. חֲנָה הִבִּיאָה
שְׂמֻחָה נְכוּהַ לְשָׂדוֹת-יָם. בָּעֶרְבַּ הָיָא לְמִדָּה אֶת הַחֲלוּצִים
שִׂירִים עֲבָרִים וְקִרְאָה לְפִנְיֵיהֶם סְפוּרִים אֲנָשׁוֹר כְּתִבָּה. כּוּלָּם
אָהָבוּ אֶת חֲנָה וְכָלֵם אָמְרוּ עָלֶיהָ "נִיעֲרָה נִפְלְאָה הִיא, אִין
כְּמוֹהָ!"

אֲנָשֵׁי שְׂדוֹת-יָם קִפְצוּ כִּי הָיָא תְּהִיָּה לְאִשׁ-הַכְּפֹר, אַךְ

יָצְאָהּ	she went out, came out
עִם	with; while; beside
אֲנָשִׁים	people, men
אֶל	to
יָם	(a) sea
לְדוֹג	to fish
דָּגִים	fish (p)
חַנָּה	Hannah
הֵבִיאהָ	she brought
שְׂמֵחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
רַבָּה	much, many, great (fs)
שָׂדוֹת	fields of
עֶרֶב	evening
הִיא	she
לְמַדָּה	she taught
אֶת	direct object marker; with
חֲלוֹצִים	pioneers
שִׁירִים	songs, poems
עִבְרִים	Hebrew (mp)
קָרְאָהּ	she read, called out
לְפָנֵיהֶם	before them (m)
סִפּוּרִים	stories
אֲשֶׁר	that, which, who, where
כָּתְבָהּ	she wrote
כֻּלָּם	all of them
אָהָבוּ	they loved
כֻּלָּם	all of them
אָמְרוּ	they (m,f) said
עָלֶיהָ	upon her
נַעֲרָה	(a) young woman
נִפְלְאָהּ	wonderful (fs)
אֵין	there is not
כְּמֹדֶהָ	like her
אֲנָשִׁים	people of
קָפְצוּ	they wished, desired
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
תִּהְיֶה	you (ms) will be, he (ms) will be
רֹאשׁ	(a) head
כְּפָר	(a) village
אֲךֵן	but, surely, indeed, only, just in time

היא לא קפצה לנשמע להם. "אני קפצה לעבוד בשדה,"

היא אמרה, "זאת עבודתי."

הִיא	she
לֹא	not, no
רָצְתָה	she wished, desired
לִשְׁמָעַ	to hear
לָהֶם	to them (mp)
אֲנִי	I
רָצְתָה	I/you(f)/she wish/wishes, desire/desires
לְעֵבֹד	to work
שָׂדֵה	(a) field
אָמְרָה	she said
זֹאת	this, this one (f)
עֲבוֹדָתִי	my work

בָּאוּ יָמֵים רָעִים. הִיטָה מְלַחְמָה גְּדוֹלָה בְּעוֹלָם. הִיטָלָר
 כְּבִישׁ אֶת כָּל הָאֲרָצוֹת נְשֵׁל אִירוּשָׁה. בְּכָל אֶרֶץ הוּא הֲרַג
 אֶת הַיְהוּדִים, וְהוּא בָּא גַם לְהוֹנֵגְרִיָּה.

חָנָה הִיטָה עֲצוּבָה מְאֹד בַּיָּמִים הַהֵם. הִיא חֲשָׁבָה עַל
 אֲמָה, עַל הָאֶח, וְעַל כָּל הַיְהוּדִים.

”אֵיךְ אֲנִי יִכְלֶה לְנִשְׁבֵּת פֹּה,” אָמְרָה חָנָה, ”וְעַמִּי נָשָׂם,
 בְּהוֹנֵגְרִיָּה, בְּצָרָה גְּדוֹלָה, וְהַיְהוּדִים מוֹתִים בְּכָל הָאֲרָצוֹת נְשֵׁל

בָּאוּ	they came
יָמִים	days
רָעִים	bad things, evils (mp)
הָיְתָה	she was
מִלְחָמָה	(a) war, battle
גְּדוֹלָה	big, great (fs)
עוֹלָם	(a) world; forever
הֵיטְלָהּ	Hitler
כָּבַשׁ	he subdued
אֶת	direct object marker; with
כָּל	all, every, whole (adj)
אֶרְצוֹת	lands
שֶׁל	of
אֵירוֹפָּה	Europe
כָּל	all, every, whole (adj)
אֶרֶץ	earth, land, country
הוּא	he
הֲרַג	he killed, slew
יְהוּדִים	Jews (mp)
בָּא	he came
גַּם	also
הוּנְגָרִיָּה	Hungary
חַנָּה	Hannah
עֲצוּבָה	sad (fs)
מְאֹד	very
הֵם	they (mp)
הִיא	she
חָשְׁבָה	she thought
עַל	on, upon, over, above
אִמָּהּ	her mother
אָח	(a) brother
אֵיךְ	how
אֲנִי	I
יָכוֹלָה	(she) is able
נָשְׁבָתָה	to sit, dwell, settle
פֹּה	here
אָמְרָהּ	she said
עִמָּי	with me
שָׁם	there; he appraised
צָרָה	trouble, distress, persecution, anguish
מָוִתִים	dead (pl); they (mp) die

אִירוֹפָּה?״ הִיא חֲשֹׁבָה יוֹם וְלַיְלָה אֵיךְ לְהַצִּיל אֶת אִמָּה,
אֶת הָאָרֶץ שְׁלֶהָ, וְאֶת כָּל הַיְהוּדִים בְּאִירוֹפָּה.
מָה לַעֲשׂוֹת? מָה לַעֲשׂוֹת, חֲשֹׁבָה חֲנָה כָּל הַיָּמִים. הִיא
כֹּתֵבָה מְכַתְּבִים לְאִמָּה, אֲךָ לֹא בָּאָה כָּל תְּשׁוּבָה. בְּכֹל
יוֹם, אַחֲרֵי הָעֵבוּדָה, הַלֵּכָה אֶל הַיָּם, יֵשֶׁבֶת שָׁם וְחֲשֹׁבָה.
״אֵיךְ אוֹכֵל לַעֲבוֹר אֶת הַיָּם הַזֶּה וְלִלְכֹת לְהוֹנְגְרִיָּה?״

אֶירוּפָּה	Europe
הִיא	she
חָשְׁבָה	she thought
יוֹם	(a) day
לַיְלָה	night
אֵיךְ	how
לְהַצִּיל	to rescue
אֶת	direct object marker; with
אִמָּהּ	her mother
אֲךְ	but, surely, indeed, only, just in time
שֵׁנָהּ	of her, hers
כָּל	all, every, whole (adj)
יְהוּדִים	Jews (mp)
מָה	what, why, how?
לַעֲשׂוֹת	to do, make
חַנָּה	Hannah
יָמִים	days
כָּתְבָה	she wrote
מִכְתָּבִים	letters
לֹא	not, no
בָּאָה	she came
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
תְּנִשּׁוּבָה	repentance, return; (an) answer, interpretation
כָּל	all, everything, whole (n)
אַחֲרַי	after, afterwards
עֲבוּדָה	work, service; worship
הִלְכָה	she walked, went
אֶל	to
יָם	(a) sea
יָשְׁבָה	she sat, dwelt, settled
שָׁם	there; he appraised
אֶבְיָל	I will be able
לַעֲבוֹר	to cross over
זֶה	this, this one (m)
לְלֶכֶת	to go
הוּנְגָרְיָה	Hungary

בְּלִילוֹת חֲלָמָה חֲלוֹמוֹת רָעִים. פֶּעַם רָאָתָה בַּחֲלוֹם הַנְּאֻצִים
בָּאִים אֶל הַבַּיִת שְׁלֵהֶם בְּבוּד־פֶּשֶׁט, הֵם מַכִּים אֶת אִמָּה,
וְהֵאֵם קוֹרֵאת "חֲנָה שְׁלִי, חֲנָה בְּתִי! אֲהִיָּה אִתְּ?" וְחֲנָה
קֹרֵאת מִתּוֹךְ הַנְּשָׁנָה, "אִמָּה, אִמָּה, אֲנִי בָּאָה!" וְהִיא פּוֹתְחָה
אֶת הָעֵינַיִם.

חֲנָךְ הָיָה בְּחֻדְרֵךְ. הִיא שְׁמָעָה אֶת קוֹל הַיָּם בְּנִשְׁקָט הַלַּיְלָה

לילות	nights
חלמה	she dreamed
חלומות	dreams
רעים	bad things, evils (mp)
פעם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
ראתה	she saw
חלום	(a) dream
נאצים	Nazis
באים	we(m)/you(mp)/they(m) are coming
אל	to
בית	(a) house
שלכם	theirs
בודפשט	Budapest
הם	they (mp)
מכים	they beat
את	direct object marker; with
אמה	her mother
אם	(a) mother
קוראת	I(f)/you(fs)/she am/are/is calling
חנה	Hannah
שלמי	mine
בתתי	my daughter
אהיה	(I will) be
את	you (fs)
קראה	she read, called out
מתוך	from the midst
שנה	sleep (n)
אני	I
באה	she came
היא	she
פתחה	she opened
עיניו	(his) eyes
חושך	darkness
היה	he was
חדר	(a) room
שמעה	she heard
קול	(a) voice
ים	(a) sea
שקט	silence, quiet
לילה	night

וּבְמֹוֹ קוֹל אֲפֹלְהִים קוֹרְא מִן הַיָּם "סָנָה! קוּמִי, לְכִי לְהַיַּנְגְּרִיה

לְהַצִּיל אֶת אִמָּהּ, לְהַצִּיל אֶת הַיְהוּדִים!"

וְלֵב סָנָה עָנָה "אֲנִי הוֹלֶכֶת! אֲנִי הוֹלֶכֶת!"

וְכַמוֹ	and like
קוֹל	(a) voice
אֱלֹהִים	God (of nature); judges
קוֹרֵא	(a) reader
מִן	from
יָם	(a) sea
חַנָּה	Hannah
קוּמִי	arise! (fs)
לֵךְ	(you fs:) go!
הַמַּגָּרִי	Hungary
לְהַצִּיל	to rescue
אֶת	direct object marker; with
אִמָּהּ	her mother
יְהוּדִים	Jews (mp)
לֵב	(a) heart
עָנָה	he answered, replied
אֲנִי	I
הוֹלֵכֶת	I(f)/you(fs)/she walk/walks, go/goes

יג

בַּבְּפֹר אֲצֵל יָם-בְּנִינֹת יֵשֵׁב אֵינֶשׁ צָעִיר אֲנִישׁ בָּא לְנִשְׁם
מֵאֲרָץ הַיִּבְרָיָה. שְׁמוֹ יוֹאֵל, וְהוּא קָבֵר חֲנָה מִבְּפֹר נְהַלֵּל.
בְּאֲנִישׁ בָּא הַיָּמִים הַרְעִים, קָפֵץ גַּם הוּא לַעֲשׂוֹת דְּבָר
לְהַצִּיל אֶת הַיְהוּדִים בְּהַיִּבְרָיָה.

עָרַב אֶחָד בָּא יוֹאֵל לְשִׂדוֹת-יָם. הוּא בָּא לְחַדֵּר נֶשֶׁל חֲנָה
וְאָמַר לָהּ, "אֲנִי קָפֵץ לְלַכֵּת לְהַיִּבְרָיָה לְהַצִּיל אֶת
הַיְהוּדִים."

כִּפּוּר	(a) village
אַצֵּל	near, beside
יָם-כַּנְתֹּת	Sea of Galilee
יָשַׁב	he sat, dwelt, settled
אִישׁ	(a) man
צָעִיר	young (ms); (a) lad
אֲשֶׁר	that, which, who, where
בָּא	he came
שָׁם	there; he appraised
אֶרֶץ	earth, land, country
הוּנְגָרִיָּה	Hungary
שְׁמוֹ	his name
יוֹאֵל	Yoel
הוּא	he
חֵבֵר	(a) friend (m)
חַנָּה	Hannah
כַּאֲשֶׁר	when, just as
בָּאוּ	they came
יָמִים	days
רָעִים	bad things, evils (mp)
חָפֵץ	he wished, desired
גַּם	also
לַעֲשׂוֹת	to do, make
דָּבָר	(a) word, thing
לְהַצִּיל	to rescue
אֶת	direct object marker; with
יְהוּדִים	Jews (mp)
עָרֵב	evening
אֶחָד	one (m)
שָׂדוֹת	fields of
יָם	(a) sea
חֲדָר	(a) room
שָׁל	of
אָמַר	he said
לָהּ	to her
אֲנִי	I
לָלֶכֶת	to go

”מה טוב בי באת, יואל,“ אמרה חנה בשומחה, ”גם אני חושבת על הדבר הזה כל הימים. אך איך נעשה זאת?“

”הצבא האנגלי חפץ באנשים היודעים הונגריים,“ ספר יואל. ”הם חפצים לשלוח אנשים להונגריה למצא את סודות-המלחמה של הגרמנים. אנחנו יכולים לאמר להם בי אנחנו חפצים ללכת.“

מַה	what, why, how?
טוֹב	good (ms)
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
בָּאתָ	you (ms) came
יוֹאֵל	Yoel
אָמְרָהּ	she said
חַנָּה	Hannah
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
גַּם	also
אֲנִי	I
חוֹשֶׁבֶת	I(f)/you(f)/she am/are/is thinking
עַל	on, upon, over, above
דְּבַר	(a) word, thing
זֶה	this, this one (m)
כָּל	all, every, whole (adj)
יָמִים	days
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time
אֵיךְ	how
נַעֲשֶׂה	we will do, make
זֹאת	this, this one (f)
צָבָא	(an) army
אֲנִגְלִי	English (adj)
קִפֵּץ	he wished, desired
אֲנָשִׁים	people, men
יּוֹדְעִים	we(m)/you(mp)/they(m) are knowing
הוּנְגָרִית	Hungarian (language)
סִפֵּר	he told, recounted
הֵם	they (mp)
קִפְּצִים	we(m)/you(mp)/they(m) wish, desire
לְשַׁלּוֹחַ	to send
הוּנְגָרְיָה	Hungary
לְמַצֵּא	to find
אֶת	direct object marker; with
סודות	secrets
מִלְחָמָה	(a) war, battle
שֵׁן	of
גֵּרְמָנִים	Germans
אֲנַחְנוּ	we
יְכוּלִים	we(m)/you(mp)/they(m) are able
לֵאמֹר	saying; to say
לָהֶם	to them (mp)
לֵלְכוּת	to go

כָּל הַלַּיְלָה דְּבָרוֹ סָנָה וַיִּזְאַל עַל הַדָּבָר הַזֶּה. וַבִּבְקָר הֵם
וַצֵּאוּ מִשְׁדּוֹת-יָם בְּאוֹטוֹ לַיהוֹשֻׁעַלִים.

כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
לַיְלָה	night
דִּבְּרוּ	they spoke
חַנָּה	Hannah
יוֹאֵל	Yoel
עַל	on, upon, over, above
דָּבָר	(a) word, thing
זֶה	this, this one (m)
בֹּקֶר	morning
הֵם	they (mp)
יָצְאוּ	they went out, came out
שָׂדוֹת	fields of
יָם	(a) sea
אוֹטוֹ	(an) automobile
יְרוּשָׁלַיִם	Jerusalem

הם באו לירושלים והלכו אל ראש-הצבא. השומר על
הבית שאל אתם, מה אתם חפצים?

”אנחנו חפצים לדבר עם ראש-הצבא,” אמר יואל.

”על מה חפצים אתם לדבר אתו?”

”זהו סוד.”

השומר הלך, נָשַׁב, ואמר להם ללכת אחריו. הם באו לפני
ראש-הצבא האנגלי שיל אָרְקֶן-ישׁרָאֵל.

”מי אתם ומה אתם חפצים?” שאל ראש-הצבא.

יואל אמר, ”אנחנו באנו לאָרְקֶן-ישׁרָאֵל מהוּנְגְרִיָּה. יש לנו

הֵם	they (mp)
בָּאוּ	they came
יְרוּשָׁלַיִם	Jerusalem
הֵלְכוּ	they walked, went
אֶל	to
רֹאשׁ	(a) head
צְבָא	(an) army
שׂוֹמֵר	he is guarding; (a) guard (m)
עַל	on, upon, over, above
בַּיִת	(a) house
שָׁאַל	he asked, questioned
אֹתָם	them (mp)
מָה	what, why, how?
אַתֶּם	you (mp)
קִפְצוּ	we(m)/you(mp)/they(m) wish, desire
אֲנַחְנוּ	we
לֵדַבֵּר	to speak
עִם	with; while; beside
אָמַר	he said
יוֹאֵל	Yoel
אִתּוֹ	with him
זֶה	this is, this is the one (m)
סֵד	(a) secret, profound insight
הֵלְךָ	he walked, went
שָׁב	he returned, came back; I am returning
לָהֶם	to them (mp)
לֵלְכוּ	to go
אַחֲרָיו	after him
לְפָנַי	before, in front of
אֲנִיגְלִי	English (adj)
שֵׁל	of
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
כִּי	who
בָּאוּ	we came
הַמְּגָרָה	Hungary
יֵשׁ	there exist(s)
לָנוּ	to us

נְשֵׁם אַחִים וְאַחִיוֹת. אֲנַחְנוּ חַפְצִים לְהַצִּיל אֶתְּם מִהַנְּאֻצִּים.
אֲנַחְנוּ יְכוּלִים גַּם לַעֲזֹר לְהוֹנְגְרִיהַ וְגַם לְאַנְגְלִים בְּמִלְחָמָה
נֶגֶד הַגֶּרְמָנִים. חַפְצִים אֲנַחְנוּ כִּי תַעֲזֹר לָנוּ לְבוֹא
לְהוֹנְגְרִיהַ.”

רֹאשׁ-הַצָּבָא נָשָׂא, “וְיִוְדְעִים אַתֶּם לְדַבֵּר, וְלִקְרֹא, וְלִכְתּוֹב
הוֹנְגְרִית?”

”כֵּן,“ עָנוּ שְׂנֵייהֶם.

”הַיִּוְדְעִים אַתֶּם יָפָה אֶת הָעִיר בּוֹדֵפְטְשְׁט?”

”כֵּן,“ עָנוּ חֲנָה וְיוֹאֵל, “שְׂנַיִם כַּבֵּים חָיִינוּ נָשִׁים.”

שָׁם	there; he appraised
אֶחָיו	brothers
אֶחָיוֹת	sisters
אֲנַחְנוּ	we
חֹפְצִים	we(m)/you(mp)/they(m) wish, desire
לְהַצִּיל	to rescue
אֹתָם	them (mp)
נַאֲצִים	Nazis
יְכוֹלִים	we(m)/you(mp)/they(m) are able
גַּם	also
לְעֻזָּר	to help
הוּנְגָרִיָּה	Hungary
אֲנָגְלִים	English (pl)
מִלְחָמָה	(a) war, battle
נֶגְדַד	against, opposite, before
גֵּרְמָנִים	Germans
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
תִּעֲזָר	you (ms) will help
לָנוּ	to us
לָבוֹא	to come, to return
רֹאשׁ	(a) head
צָבָא	(an) army
שָׁאַל	he asked, questioned
יֹדְעִים	we(m)/you(mp)/they(m) are knowing
אֲתָם	you (mp)
דַּבֵּר	you (ms) speak; (you ms:) speak!
לְקַרֵּא	to read
לְכַתּוֹב	to write
הוּנְגָרִית	Hungarian (language)
כֵּן	thus, so; yes
עָנוּ	they answered, replied
שְׁנֵיהֶם	the two of them (m)
הֵיּוֹדְעִים	do you know?
יְפֵה	pretty, beautiful (ms)
אֶת	direct object marker; with
עִיר	(a) city
בוּדַפֶּשְׁט	Budapest
חַנָּה	Hannah
יוֹאֵל	Yoel
שָׁנִים	years
רַבִּים	many, much (mp)
קִייַנוּ	we lived

“יְיֹדְעִים אַתֶּם לָרֶדֶת בְּפִנְשׁוֹת מְאַוִּירוֹן?”

“לֹא,” אָמַר יוֹאֵל.

“אֵךְ אֲנִיחֵנוּ יְכוּלִים לְלַמֹּד אֶת זֶה בְּיָמִים מְעֻבָּיִם?” אָמְרָה

חַנָּה.

וְאִישׁ – הֲצָבִיא פְּנֵה אֵל חַנָּה וְאָמַר, “אַתְּ נִיעֲרָה צְעִירָה. אֵיךְ

אַתְּ יִכְלֶה לְלַכֵּת לְהוֹנֵגְרָה? הֲנִיאֲצִים יִהְיֶה אִתְּךָ. הֵם

הוֹרְגִים כָּל אִישׁ הַבָּא מִהֲצָבִיא הַצְּנִינְגָלִי בְּאַנְשֵׁי הוּא נוֹפֵל

לְיָדָם.”

יֹדְעִים	we(m)/you(mp)/they(m) are knowing
אַתָּם	you (mp)
לְרֹדֵת	to go down
פְּרָשׁוּט	(a) parachute
אֲוִירֹן	airplane
לֹא	not, no
אָמַר	he said
יוֹאֵל	Yoel
אֲךְ	but, surely, indeed, only, just in time
אֲנַחְנוּ	we
יְכוּלִים	we(m)/you(mp)/they(m) are able
לְלַמֵּד	to learn
אֶת	direct object marker; with
זֶה	this, this one (m)
יָמִים	days
מְעַטִּים	few (adj)
אָמְרָהּ	she said
חַנָּה	Hannah
רֹאשׁ	(a) head
צְבָאָה	(an) army
פָּנָה	he turned from, faced
אֶל	to
אַתָּה	you (fs)
נְעֻרָה	(a) young woman
צְעִירָה	young (fs); (a) lass
אֵיךְ	how
יְכוּלָהּ	(she) is able
לֵלֶכֶת	to go
הוּנְגָרְיָה	Hungary
נַאצִּים	Nazis
יִהְרְגוּ	they will kill, slay
אַתָּה	you (fs)
הֵם	they (mp)
הוֹרְגִים	we(m)/you(mp)/they(m) are killing, slaying
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
אִישׁ	(a) man
בָּא	he came
אֲנִלְי	English (adj)
כַּאֲשֶׁר	when, just as
הוּא	he
נוֹפֵל	I(m)/you(ms)/he is falling
יָדָם	their (mp) hands

בְּנֵי יוֹדְעֵת זֹאת, אָמְרָה מְנָה, "אֵךְ אֲנִי חֲפִצָּה לְלַכֵּת.

לָמָּה לִי מֵיָיִם, אִם נָשִׁים הוֹרְגִים אֶת הָאֲחִים שְׁלִי?"

"לֹא. אֵין אֶת יְכֻלָּה לְלַכֵּת," אָמַר רֹאשׁ-הַצָּבָא. "אִם תִּפְּלִי

בְּיַדֵּי הַנְּאֻצִּים, הֵם יַעֲנֶנּוּ אֶתְךָ וְאֶת תִּסְפְּרֵי לָהֶם אֶת הַפֶּלֶל"

"לֹא, לֹא!" קִרְאָה מְנָה, "גַּם אִם יֹאמְרוּ לְהִרוֹג אֹתִי, אֲנִי

לֹא אֲסַפֵּר דְּבָרִי!"

כֵּן	thus, so; yes
אֲנִי	I
יֹדְעָה	I (fs) am knowing
זֹאת	this, this one (f)
אָמְרָה	she said
חַנָּה	Hannah
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time
חֹפֵצָה	I/you(f)/she wish/wishes, desire/desires
לֵלְכוּת	to go
לְמָה	why, to what (end)
לִי	for me, to me
חַיִּים	we(m)/you(mp)/they(m) live; life
אִם	if, whether, when, in case, or
שָׁם	there; he appraised
הוֹרְגִים	we(m)/you(mp)/they(m) are killing, slaying
אֶת	direct object marker; with
אֶחָיו	brothers
שֵׁנִי	mine
לֹא	not, no
אֵין	there is not
אַתָּה	you (fs)
יִכָּלָה	(she) is able
אָמַר	he said
רֹאשׁ	(a) head
צְבָא	(an) army
תִּפְּלִי	you (fs) will fall
בְּיָדֵי	into the hands of
נַאֲצִים	Nazis
הֵם	they (mp)
יַעֲנוּ	they will torture
אַתָּךְ	you (fs)
תִּסְפְּרֵי	you will tell (to) me
לָהֶם	to them (mp)
כָּל	all, everything, whole (n)
קָרְאָה	she read, called out
גַּם	also
יֹאמְרוּ	they will say
לְהַרְגוֹ	to kill
אוֹתִי	me
אֶסְפֵּר	I will tell
דָּבָר	(a) word, thing

”אַתָּה נִעְרָה, יִלְדָה צְעִירָה. מִי יוֹדֵעַ אִם תִּנְשׂוּבֵי הַנָּה

סָה...“

לֹא, אֲדוֹנֵי, אֵינֶנִּי יִלְדָה,“ אָמְרָה סָה, ”יִכְלָה אֲנִי לַעֲשׂוֹת
דְּבָרִים גְּדוֹלִים. אֵין אֲנִי מְפַחֶדֶת מִפְּנֵי דְבָרִים קְטָנִים. אֵין
פֶּחַד בְּלִבִּי. תָּן לִי, אֲדוֹנֵי, לַעֲשׂוֹת אֶת הַדָּבָר וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה
אֹתוֹ,“ סָה דִּיבְרָה בְּעֵז וּבְרָגֶשׁ.

וְאִישׁ-הַצָּבָא שָׁמַע אֶת דְּבָרֵי סָה וְהִתְפַּלֵּא. נִעְרָה בְּזֹאת

אַתָּה	you (fs)
נַעֲרָה	(a) young woman
יָלְדָהּ	(she) gave birth; (a) child (f)
צָעִירָה	young (fs); (a) lass
מִי	who
יֹדֵעַ	I (ms) am knowing
אם	if, whether, when, in case, or
תָּשׁוּבָי	you(fs) will return
הִנֵּה	here, to here; they (fp)
חַיָּה	alive(f); an animal, beast
לֹא	not, no
אֲדוֹנָי	my lord, sir
אֵינֶנִּי	there is not to me, I do not have
אָמְרָהּ	she said
חַנָּה	Hannah
יָכֹלָהּ	(she) is able
אֲנִי	I
לַעֲשׂוֹת	to do, make
דְּבָרִים	words, things; Deuteronomy
גְּדוֹלִים	big, great (mp)
אֵין	there is not
מִפְּחָדָת	afraid(f)
מִפְּנֵי	because of
קָשִׁים	hard(mp), difficult(mp)
פַּחַד	fear, terror, dread
בְּלִבִּי	in my heart
תֵּן	give
לִי	for me, to me
אֶת	direct object marker; with
דָּבָר	(a) word, thing
אֶעֱשֶׂה	I (m) will do, make
אֹתוֹ	him; same
דִּיבְרָהּ	she spoke
עֹז	strength, might
רָגִישׁ	(a) feeling
רֹאשׁ	(a) head
צָבָא	(an) army
שָׁמַע	he heard
דְּבָרָי	words of
הִתְפַּלֵּא	he was surprised, was amazed, wondered
אֵת	this, this one (f)

לֹא רָצָה עוֹד. "יָנִי" אָמַר בְּלִבּוֹ, נִעְרָה פְּזֹאת יִכְלֶה
לְעֲשׂוֹת דְּבָרִים גְּדוֹלִים."

רֹאשׁ-הַצָּבָא יָשֵׁב וְחָשַׁב וְאַחֲרֵי-כֵן אָמַר, "טוֹב. בְּעוֹד
יָמִים מְעַבְטִים אַתֶּם יוֹצְאִים בְּאַוִירֹן לְהַנְגִּירָה. אֲבָל
רֹאשׁוֹנָה תִּלְמְדוּ לְרִדָּת בְּפִרְשׁוּט וְלִירוֹת בְּרוּבָה.

חֲנָה וַיּוֹאֵל יָצְאוּ מִן הַבַּיִת. "עַתָּה לְבִי מִלֵּא שְׂמִיחָה!"
אָמְרָה חֲנָה.

לֹא	not, no
רָעָה	bad, evil (fs)
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
כֵּן	thus, so; yes
אָמַר	he said
בְּלִבּוֹ	in his heart
נַעֲרָה	(a) young woman
זֹאת	this, this one (f)
יָכְלָה	(she) is able
לַעֲשׂוֹת	to do, make
דְּבָרִים	words, things; Deuteronomy
גְּדוֹלִים	big, great (mp)
רֹאשׁ	(a) head
צָבָא	(an) army
יָשַׁב	he sat, dwelt, settled
חָשַׁב	he thought
אַחֲרֵי-כֵן	afterwards
טוֹב	good (ms)
יָמִים	days
מְעַטִּים	few (adj)
אַתֶּם	you (mp)
יוֹצְאִים	we(m)/you(mp)/they(m) are going out, coming out
אֲוִירֹן	airplane
הוּנְגָרְיָה	Hungary
אֲבָל	but, however
רְאשִׁוְנָה	first (f)
תְּלִמְדוֹתַי	our studies
לְהֵרֵד	to go down
פְּרִיטְשׁוּט	(a) parachute
לִירוֹת	to shoot (a gun)
רוֹבֵה	(a) rifle
חַנָּה	Hannah
יוֹאֵל	Yoel
יָצְאוּ	they went out, came out
מִן	from
בַּיִת	(a) house
עַתָּה	now
לִבִּי	my heart
מָלֵא	full (m)
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
אָמְרָה	she said

אַחֲרֵי יָמִים מְעַטִּים יָצָא אֲוִירוֹן בְּדַגְרָךְ לְיוֹגוֹסְלָאוֹנָה, קְרוֹב
לְגַבּוֹל נְשֵׁל הוֹנְגְרִיָּה. בְּאֲוִירוֹן יָשְׁבוּ חֲנָה וְעוֹד נְשֵׁי אֲנָשִׁים
צְעִירִים, אֲנָשׁוֹ יָצְאוּ לְהַצִּיל אֶת הַיְהוּדִים בְּיוֹגוֹסְלָאוֹנָה. נְשִׁים
הָאֶחָד הָיָה רְאוּבֵן וְנִשְׂמֵ הַנְּשֵׁי פְּרָק. לְכָל אֶחָד הָיָה פְּרִשׁוּט
וְרוּבָה. לְחֲנָה הָיָה גַם בְּדִיו. בְּבְדִיו הָיָה תַבְּרָע עִם
רְאִישׁ-הַצָּבָא הַאֲנְגְלִי בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.

אַחֲרַי	after, afterwards
יָמַיִם	days
מְעַטִּים	few (adj)
יָצָא	he went out, came out, had gone out
אֲוִיּוֹן	airplane
דֶּרֶךְ	path, way, road
יוגוסְלַאָוִיָּה	Yugoslavia
קָרוֹב	near, close
גְּבוּל	(a) border
שֶׁל	of
הוּנְגָרִיָּה	Hungary
יָשְׁבוּ	they sat, dwelt, settled
חַנָּה	Hannah
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
שְׁנַיִם	two of (m)
אֲנָשִׁים	people, men
צְעִירִים	young (mp)
אֵינְךָ	that, which, who, where
יָצְאוּ	they went out, came out
לְהַצִּיל	to rescue
אֶת	direct object marker; with
יְהוּדִים	Jews (mp)
שֵׁם	(a) name
אֶחָד	one (m)
הָיָה	he was
רֹאשֵׁי	Ruben
שְׁנַיִם	second (m)
פֶּרֶץ	Peretz
כָּל	all, every, whole (adj)
פְּרִיט	(a) parachute
רֹבֵל	(a) rifle
גַּם	also
רַדִּיּוֹ	radio
זֶה	this, this one (m)
הִיא	she
תִּדְבֹר	she will speak
עִם	with; while; beside
רֹאשׁ	(a) head
צְבָאָה	(an) army
אִנְגְלִי	English (adj)
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel

הָיָה עֲרֵב. הָאֲוִיר הָעָף בְּנִשְׁמִים. הֵם רָאוּ אֶת הַיָּם וְאֶת
הַנִּשְׁמִים. הֵם יָשְׁבוּ וְלֹא דִבְּרוּ דָבָר. כָּל אֲחָד קָנַשׁ. הֵם
קָנַשׁוּ עַל אֲרָץ-יִשְׂרָאֵל וְעַל הַכְּפָרִים שְׁלָהֶם. מִי יוֹדֵעַ אִם
יֵרְאוּ אֹתָם עוֹד? הֵם קָנַשׁוּ, מָה יִהְיֶה אִם הַנְּאֻצִּים יִמְצְאוּ
אֹתָם? וְסָנְהָ קָנַשׁוּהָ, אֵיךְ הִיא תִּמְצָא אֶת אֲמָא שְׁלָהָ
בְּבוֹדֵדֶשׁוּט?

הָיָה	he was
עָרַב	evening
אֲוִירוֹן	airplane
עָף	he flew
שָׁמַיִם	heavens
הֵם	they (mp)
רָאוּ	they saw
אֶת	direct object marker; with
יָם	(a) sea
יָשְׁבוּ	they sat, dwelt, settled
לֹא	not, no
דִּבְּרוּ	they spoke
דָּבָר	(a) word, thing
כָּל	all, every, whole (adj)
אֶחָד	one (m)
חָשַׁב	he thought
חָשְׁבוּ	they (mp, fp) thought
עַל	on, upon, over, above
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
כְּפָרִים	villages
שֵׁנָהֶם	theirs
מִי	who
יֹדֵעַ	I (ms) am knowing
אִם	if, whether, when, in case, or
יִרְאוּ	they will see
אֹתָם	them (mp)
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
מָה	what, why, how?
יִהְיֶה	he will be
נַאֲצִים	Nazis
יִמְצְאוּ	they will find
חַנָּה	Hannah
חָשְׁבָה	she thought
אֵיךְ	how
הִיא	she
תִּמְצְאֶה	she will find
אִמָּה	mommy
שֵׁנָהּ	of her, hers
בוֹדֵן־בִּשְׁט	Budapest

פְּתֹאֵם אֲמַרְהָ חֲנָה, "יִרְאוּבֵן, פִּרְקָן, מִדּוּעַ אֲנִי חָנוּ כָּל-כָּךְ
עֲצוּבִים? הַיּוֹם יוֹם נָשִׁל שְׂמֹמָה! אֲנִי חָנוּ הוֹלְכִים לְהַצִּיל אֶת
הָאֲחִים נְשָׁלְנוּ! בּוֹאוּ וְנִשְׁיֵר!"

וְהֵם פָּתְחוּ בְּנִשְׁיֵר. הֵם נָשְׂרוּ נְשִׁירִים נָשִׁל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל,
נְשִׁירִים נָשִׁל עֲבוּדָה וְנָשִׁל שְׂדֵה. הִיָּתָה שְׂמֹמָה.

הָאֲוִירוֹן עָף. לִיָּלָה. אֵין אֹר, חֲנֹךְ בְּכֹל הָעוֹלָם. עֲבָרָה

פְּתָאֵם	suddenly
אָמְרָהּ	she said
חַנָּה	Hannah
רֹאשׁוֹן	Ruben
פֶּרֶץ	Peretz
מִדּוּעַ	why
אֲנַחְנוּ	we
כָּל-כֵּן	so, thus, so much
עֲצוּבִים	sad(mp)
הַיּוֹם	today; the day
יוֹם	(a) day
נֶשֶׁל	of
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
הוֹלְכִים	we(m)/you(mp)/they(m) walk, go
לְהַצִּיל	to rescue
אֶת	direct object marker; with
אֶחָיו	brothers
נֶשְׁלָנוּ	ours
בּוֹאוּ	(you mp:) come!
נִשְׁיֵר	we will sing
הֵם	they (mp)
פָּתְחוּ	they opened
שִׁיר	(a) song, poem
נִשְׁרוּ	(they) sang
שִׁירִים	songs, poems
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
עֲבוּדָה	work, service; worship
שָׂדֶה	(a) field
הִיא	she was
אֲוִירוֹן	airplane
עָף	he flew
לַיְלָה	night
אֵין	there is not
אֹר	light
חֹשֶׁךְ	darkness
כֹּל	all, everything, whole (n)
עוֹלָם	(a) world; forever
עָבְרָה	she crossed over, passed

נְשָׁעָה וְעוֹד נְשָׁעָה. מָתַי יִרְאוּ אֶת יוֹגוּסְלַאָוִיָּה? פְּתוּאִים

נְשָׁמְעוּ קוֹל וְקוֹל אָמַר "אֲנִיחֵנוּ בְּיוֹגוּסְלַאָוִיָּה!"

חֲנָה, רֵאוּבֵן, וְשִׁמְשֹׁן קָמוּ. דָּוָד – הַחֲלוֹן נָשָׁל הַאֲוִירוֹן הֵם לֹא
רָאוּ דָּוָד. בַּק לַיְלָה. הַלֵּב נָשָׁל חֲנָה דָּפַק וְדָפַק. עוֹד פְּעַם
נְשָׁמַע הַקוֹל, "פֹּה אַתֶּם יוֹרְדִים!"

הַדָּבָר הַרְאֵנוּ אֲנִשְׁר חֲנֻשָׁה עָלֶיהָ הִיָּה, "אַיִה הַרוּבֵה?"

שָׁעָה	(an) hour
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
מָתַי	when
יֵרְאוּ	they will see
אֶת	direct object marker; with
יוגוסלַבְיָה	Yugoslavia
פְּתָאִם	suddenly
שָׁמְעוּ	they heard
קוֹל	(a) voice
אָמַד	he said
אֲנַחְנוּ	we
חַנָּה	Hannah
רֹאשֵׁן	Ruben
פֶּרֶץ	Peretz
קָמוּ	they (m) got up, arose
דֶּגֶר -	through
חַלּוֹן	(a) window
שֵׁל	of
אֲוִירוֹן	airplane
הֵם	they (mp)
לֹא	not, no
רָאוּ	they saw
דְּבַר	(a) word, thing
כִּק	only, except; thin, lean
לַיְלָה	night
לֵב	(a) heart
דָּפַק	he knocked, beat
פְּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
נִשְׁמַע	he was heard
פֹּה	here
אַתֶּם	you (mp)
יוֹרְדִים	we(m)/you(m)/they(m) are going down
רִאשׁוֹן	first (m)
אֲנֶשֶׁךְ	that, which, who, where
חָשְׁבָה	she thought
עָלֶיהָ	upon her
הָיָה	he was
אַיֵּה	where?
רוֹבֵה	(a) rifle

אַיִה קַבְדִּיּוֹ?׃ פֶּן, קְרוֹבָה וְקַבְדִּיּוֹ קִיּוֹ אֶתָּה.

״קָה, אֲנִי מִיָּה!׃ מְשֻׁבָּה מְנָה בְּשִׁמְחָה.׃ ״אֲנִי בְּיוֹגוֹסְלָאוֹיָה

עֲתָה, עַל גְּבוּל הַיַּבֵּשֶׁת. אֶמָּא! אֶמָּא! אוֹלֵי אֶרְצָה אֶתָּךְ

בְּקֶרֶב.׃״

אַיִה	where?
רַדְיוֹ	radio
כֵּן	thus, so; yes
רוֹבֵה	(a) rifle
הֵיוּ	they were
אִתָּהּ	with her
הָה	alas!; ha!
אֲנִי	I
חַיָּה	alive(f); an animal, beast
חָשְׁבָה	she thought
חַנָּה	Hannah
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
יוגוסְלַבְיָה	Yugoslavia
עַתָּה	now
עַל	on, upon, over, above
גְּבוּל	(a) border
הוּנְגָרְיָה	Hungary
אִמָּא	mommy
אֲיֵלֵי	perhaps
אֶרְאֶה	I will see
אַתָּךְ	you (fs)
בְּקָרוֹב	soon, shortly

חֲזַן הָיָה, אֲבָל מִנָּה נִצְטָה בְּחֲזַן כִּי הִיא בֵּין עֲצִים
 כְּבִים. הִיא לֹא יִכְלֶה לְרֹאוֹת דָּבָר מִלְּבַד עֲצִים. אִיָּה
 נִרְאוּבֵן? אִיָּה פִּרְקָן? הִיא הִלְכָה בֵּין הָעֲצִים וְקִרְאָה בְּלַחֲשׁ,
 "נִרְאוּבֵן! פִּרְקָן! נִרְאוּבֵן! פִּרְקָן!" וְאִין תְּשׁוּבָה.

"יִמָּה לְעֵשׂוֹת?" חֲשָׁבָה מִנָּה. הִיא אִינְנָה יוֹדַעַת אֶת הָאָרֶץ
 הַזֹּאת. הִיא אִינְנָה יוֹדַעַת אֶת הַדָּגָר אֶל הַפְּרִטְיוֹנִים. וְיָמָה
 יִהְיֶה אִם יִמְצָאוּ אֹתָהּ הַגְּרַמְנִים?

חֹשֶׁךְ	darkness
הָיָה	he was
אֲבָל	but, however
חַנָּה	Hannah
רָאָתָהּ	she saw
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
הִיא	she
בֵּין	between, among
עֲצֵים	trees
רַבִּים	many, much (mp)
לֹא	not, no
יָכְלָה	(she) was able
לִרְאוֹת	to see
דָּבָר	(a) word, thing
מִלְבַּד	except
אַיֵּה	where?
רְאוּבֵן	Ruben
פֶּרֶץ	Peretz
הִלְכָה	she walked, went
קָרְאָה	she read, called out
לַחֹשֶׁךְ	(a) whisper
אֵין	there is not
תְּשׁוּבָה	repentance, return; (an) answer, interpretation
מַה	what, why, how?
לַעֲשׂוֹת	to do, make
חָשְׁבָה	she thought
אֵינֶנָּה	there is not to her, she does not have
יּוֹדַעַת	I (fs) am knowing
אֶת	direct object marker; with
הָאָרֶץ	the earth, the land
זֹאת	this, this one (f)
דָּרֶךְ	path, way, road
אֵל	to
פְּרָטִיזְנִים	partisans
יִהְיֶה	he will be
אִם	if, whether, when, in case, or
יִמְצְאוּ	they will find
אֹתָהּ	her
גֶּרְמָנִים	Germans

פְּתָאֵם נְשִׁמְעָה קוֹל. "חֲנָה!" זֶה הָיָה הַקּוֹל שֶׁל רְאוּבֵן.
בְּשִׁמְחָה גְּדוֹלָה קָרָה "רְאוּבֵן!" וְהִנֵּה הִיא רוֹאָה בַּחֲשֵׁךְ,
אִישׁ זָר.

"רְאוּבֵן, אַתָּה חַי?"

"כֵּן. וְאַתָּה?"

"אֲנִי חַיָּה! מָה טוֹב כִּי אַתָּה פֹּה. חֲנֻשְׁבְּתִי כִּי לֹא אֶמְצָא

אֶתְּךָ."

פְּתָאִים	suddenly
שָׁמְעָה	she heard
קוֹל	(a) voice
חַנָּה	Hannah
זֶה	this, this one (m)
הָיָה	he was
שֵׁן	of
רֹאשִׁיבִּין	Ruben
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
גְּדוֹלָה	big, great (fs)
קָרָה	(it) happened, occurred, befell; frost, cold (fn); cold (f adj)
הִנֵּה	you ms behold!
הִיא	she
רֹאֶה	I/you(f)/she am/are/is seeing
חֹשֶׁךְ	darkness
אִישׁ	(a) man
בָּא	he came
אַתָּה	you (ms)
חַי	he lived; he lives; alive(m)
כֵּן	thus, so; yes
אַתָּה	you (fs)
אֲנִי	I
חַיָּה	alive(f); an animal, beast
מָה	what, why, how?
טוֹב	good (ms)
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
פֹּה	here
חָשַׁבְתִּי	I thought
לֹא	not, no
אֶמְצֵא	I will find
אַתָּה	you (ms)

בַּבֶּקֶר הַהוּא זָאָו פְּרִטְיוֹנִים כְּבֵיִם אֶל הַבַּיִת הַקָּטָן. וְאַוְבֹן
 סֵפֶר עַל הַדָּבָר זָאָוּ וְיִדְוֹן מְאֻרָּץ – יִשְׁכָּאֵל לְיוֹגוֹסְלַאוֹנְיָה,
 וְהַפְּרִטְיוֹנִים סֵפְרוּ עַל הַמְּלַחְמוֹת נְשָׁלָהֶם עִם הַגְּרַמְנִים. בְּכָל
 לַיְלָה יִצָּאָו הַפְּרִטְיוֹנִים בַּהַרִים לַעֲשׂוֹת מְלַחְמָה עִם
 הַגְּרַמְנִים. הֵם הָרָגוּ גְרַמְנִים כְּבֵיִם.

כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה הַהוּא הָיָו סְנָה, וְאַוְבֹן, וְפִרְץ עִם
 הַפְּרִטְיוֹנִים. בַּבֶּקֶר נָשַׁל הַיּוֹם הַנְּשִׁי נְשָׁמְעוּ פְּטוֹם קוֹל

בֹּקֶר	morning
ההוא	that one (ms)
בָּאוּ	they came
פְּרִיטְיָנִים	partisans
רַבִּים	many, much (mp)
אֶל	to
בַּיִת	(a) house
קטן	small, little (ms)
רֹאשׁוֹן	Ruben
סִפֵּר	he told, recounted
עַל	on, upon, over, above
דָּבָר	path, way, road
אֲוִירֹן	airplane
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
יוגוסְלַבְיָה	Yugoslavia
סִפְרוּ	they told
מִלְחָמוֹת	wars, battles
שֵׁנָהֶם	theirs
עִם	with; while; beside
גֶּרְמָנִים	Germans
כָּל	all, every, whole (adj)
לַיְלָה	night
יֵצְאוּ	they went out, came out
הרים	mountains
לַעֲשׂוֹת	to do, make
מִלְחָמָה	(a) war, battle
הֵם	they (mp)
הָרְגוּ	they killed, slew
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
הַיּוֹם	today; the day
כָּל	all, everything, whole (n)
הָיוּ	they were
חַנָּה	Hannah
פֶּרֶץ	Peretz
שֵׁן	of
שֵׁנִי	second (m)
שָׁמְעוּ	they heard
פִּטּוֹם	(an) etrog tip
קוֹל	(a) voice

יְרִיחוֹת. הֵם קָמוּ מִהָרַע עִם כָּל הַפְּרִטְיוֹנִים וְרָצוּ.
מִן הַהָרִים בָּאוּ גְּרָמְנִים כְּבִים מְאֹד וְהֵם יָרוּ בְּרוֹבִים. סָנָה
נִפְלָה עִם כּוֹלָם עַל הָאָרֶץ וַיִּרְתָּה בְּרוֹבָה שְׁלָה. אֵךְ
הַגְּרָמְנִים הָיוּ כְּבִים מְאֹד וְהַפְּרִטְיוֹנִים הָיוּ מְעַטִּים. כִּי אֲנִישׁ
בָּאוּ הַגְּרָמְנִים אֲצֵל הַבַּיִת, קָרַע רֹאשׁ הַפְּרִטְיוֹנִים בְּקוֹל,
”אֵל הַעֲצִים!” וְכָל הַפְּרִטְיוֹנִים יָצְאוּ מִן הַבַּיִת וְרָצוּ אֵל בְּיַד
הַעֲצִים. גַּם סָנָה נִצָּה אֲתָם. וְהַגְּרָמְנִים יוֹרִים תָּר! תָּר! תָּר!

יָרִיחוּ	shots, gunfire
הֵם	they (mp)
קָמוּ	they (m) got up, arose
מְהֵרָה	quick, fast
עִם	with; while; beside
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
פְּרִיטְיוּנִים	partisans
רָצוּ	they ran
מִן	from
הַרִים	mountains
בָּאוּ	they came
גֶּרְמָנִים	Germans
רַבִּים	many, much (mp)
מְאֹד	very
יָדוּ	they cast, shot
רוֹבִים	rifles
חַנָּה	Hannah
נָפְלָה	she fell
בְּיָמָם	all of them
עַל	on, upon, over, above
הָאָרֶץ	the earth, the land
יָדְתָהּ	she cast, shot
רוֹבֵה	(a) rifle
שֵׁנָהּ	of her, hers
אָךְ	but, surely, indeed, only, just in time
הָיוּ	they were
מְעַטִּים	few (adj)
כַּאֲשֶׁר	when, just as
אֶצְלוֹ	near, beside
בַּיִת	(a) house
קָרַע	he tore, rent
רֹאשׁ	(a) head
קוֹל	(a) voice
אֶל	to
עֲצִים	trees
כָּל	all, everything, whole (n)
יָצְאוּ	they went out, came out
בֵּין	between, among
גַּם	also
רָצָה	he liked, accepted, wanted, desired; she ran
אִתָּם	with them (m)
יוֹרִים	we(m)/you(mp)/they(m) are shooting

חנה נצתה מהר מאד עד – אַנְשׁוֹר בָּאָה אֶל בֵּין הָעֵצִים.
בְּאֲנָשׁוֹר בָּאָה לְנָשִׁים וְאֶתְהָ פֹטוֹם כִּי הִבְדִּיחַ נְשָׁה נֶפֶל בְּדַבָּר.
הִיא קִרְאָה, “וְאִיבָן, הִבְדִּיחַ נְשָׁה נֶפֶל בְּדַבָּר.”
“אִין אֶתְ יִכְלָה לַעֲשׂוֹת דָּבָר עִתָּה,” אָמַר וְאִיבָן.
“לֹא,” אָמְרָה חָנָה. “אֲנִי אָרוּץ מִהָר לְבִקְנֵשׁ אֶת הִבְדִּיחוֹ.”
“לֹא, חָנָה,” קָרַע וְאִיבָן. “הִגְרַמְנִים יוֹרִים; הֵם יִהְרְגוּ אֶתְךָ!”

חַנָּה	Hannah
רָצָה	he liked, accepted, wanted, desired; she ran
מְהֵרָה	quick, fast
מְאֹד	very
עַד – אֲשֶׁר	until, as far as
בָּאָה	she came
אֶל	to
בֵּין	between, among
עֲצֵים	trees
כַּאֲשֶׁר	when, just as
שָׁם	there; he appraised
רָאָתָהּ	she saw
פְּטוֹם	(an) etrog tip
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
רַדְיוֹ	radio
שֵׁלָהּ	of her, hers
נָפַל	he fell; it befell
דֶּרֶךְ	path, way, road
הִיא	she
קָרָאָהּ	she read, called out
רֹאשׁוֹ	Ruben
שֵׁלִי	mine
אֵין	there is not
אַתָּה	you (fs)
יָכוֹלָהּ	(she) is able
לַעֲשׂוֹת	to do, make
דָּבָר	(a) word, thing
עַתָּה	now
אָמַר	he said
לֹא	not, no
אָמְרָהּ	she said
אֲנִי	I
אָרוּץ	I will run
לְבַקֵּשׁ	to request, beg, seek, desire
אֶת	direct object marker; with
קָרַע	he tore, rent
גֵּרְמָנִים	Germans
יֹודִים	we(m)/you(mp)/they(m) are shooting
הֵם	they (mp)
יִהְרָגוּ	they will kill, slay
אֶתְּךָ	you (fs)

אך חנה לא נשמעה בקולו. היא יצאה מבין העצים ורצה
בדרך אל הבית. הגרמנים ירו, אך חנה רצה, היא מצאה
את הבדיו על הארץ, לקחה אתו ורצה מהר ושבבה לבין
העצים.

“רוצה אפה?” אמרה חנה בשומחה אל ראובן. “הגרמנים
אינם יכולים לעשות לי דבר!”

אין את יראה את המות, חנה! אמר ראובן.

אך	but, surely, indeed, only, just in time
חַנָּה	Hannah
לֹא	not, no
שָׁמְעָה	she heard
קוֹלוֹ	his voice
הִיא	she
יָצְאָה	she went out, came out
בֵּין	between, among
עֲצִים	trees
רָצָה	he liked, accepted, wanted, desired; she ran
דָּוָר	path, way, road
אֶל	to
בַּיִת	(a) house
גֵּרְמָנִים	Germans
יָרוּ	they cast, shot
מָצְאָה	she found
אֶת	direct object marker; with
רַדְיוֹ	radio
עַל	on, upon, over, above
הָאָרֶץ	the earth, the land
לָקְחָהּ	(she) took
אֹתוֹ	him; same
מְהֵרָה	quick, fast
שָׁבָה	he captured; she returned
לְבֵין	to between
רוֹאֶה	I/you(m)/he am/are/is seeing
אַתָּה	you (ms)
אָמְרָהּ	she said
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
רֹאשֵׁי	Ruben
אֵינָם	they (mp) are not, they do not
יְכוּלִים	we(m)/you(mp)/they(m) are able
לַעֲשׂוֹת	to do, make
לִי	for me, to me
דָּבָר	(a) word, thing
אֵין	there is not
אַתָּה	you (fs)
יִדְאָה	(she) feared, was afraid, was in awe of
מוֹת	death
אָמַר	he said

”לב-ארי לנערה היהודיה הזאת,” אמרו כל הפרטיזנים זה

אל זה, ”אין פמוק!”

לֵב	(a) heart
לֵאָוִי	(a) lion
נַעֲרָה	(a) young woman
יְהוּדִיָּה	(a) Jewess (f)
זֹאת	this, this one (f)
אָמְרוּ	they (m,f) said
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
פְּרִטְיוֹנִים	partisans
זֶה	this, this one (m)
אֶל	to
אֵין	there is not
כְּמוֹהָ	like her

יח

עָבְרוּ נְשֵׁבוּעוֹת כְּבָיִם. כָּל הַיָּמִים הָאֵלֶּה הִיְתָה חֲנָה עִם
הַפְּרִטְיוֹנִים. גַּם יוֹאֵל בָּא מִמְּאָרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְגַם הוּא הָיָה
עִמָּהֶם. הַפְּרִטְיוֹנִים הִלְכוּ מִהַר לְהַר וּמִכַּפֹּר לְכַפֹּר וְהָיוּ לָהֶם
מִלְחָמוֹת כְּבוֹת עִם הַגְּרָמָנִים. גַּם חֲנָה הִיְתָה בְּמִלְחָמוֹת
הָאֵלֶּה. הַפְּרִטְיוֹנִים אָהָבוּ מְאֹד אֶת חֲנָה. בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה
כָּאוּ נִיעְקָה נִפְלְאָה כְּמוֹ חֲנָה.
פֶּעַם עֲמָדָה חֲנָה עִם הַפְּרִטְיוֹנִים בֵּין הָעֵצִים. פְּתָאם כָּאוּ

עָבְרוּ	they crossed over, passed
שבועות	Shavouth; weeks
רַבִּים	many, much (mp)
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
יָמִים	days
אֵלֶּה	these (mf)
הִיְתָה	she was
חַנָּה	Hannah
עִם	with; while; beside
פְּרֻטְיוֹנִים	partisans
גַּם	also
יוֹאֵל	Yoel
בָּא	he came
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
הוּא	he
הָיָה	he was
עִמָּהֶם	with them (m)
הִלְכוּ	they walked, went
הַר	(a) mountain
כְּפָר	(a) village
הָיוּ	they were
לָהֶם	to them (mp)
מִלְחָמוֹת	wars, battles
רַבּוֹת	many, much (fs)
גֵּרְמָנִים	Germans
אָהֲבוּ	they loved
מְאֹד	very
אֶת	direct object marker; with
פְּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
רִאשׁוֹנָה	first (f)
רָאוּ	they saw
נִיעֻרָה	(a) young woman
נִפְלְאוֹתָהּ	wonderful (fs)
כְּמוֹ	as, like; when
עָמְדָה	she stood
בֵּין	between, among
עֲצֵים	trees
פְּתָאִם	suddenly

צָבָא גְרַמְנִי בָּא עָלֵיהֶם. הַפְּרִיזוּנִים נִשְׁכְּבוּ מִהָרַע עַל
הָאָרֶץ. גַּם חֲנָה וְרֵאוּבֵן נִשְׁכְּבוּ עַל הָאָרֶץ. חֲנָה נִשְׁכְּבָה
נְשִׁילָה גְרַמְנִים בָּאִים. הַגְּרַמְנִים לֹא נָאוּ אֶתָּה. רֵאוּבֵן
לָקַח אֶת הָרוּבֵה וְחָפֵץ לִירוֹת. אַךְ חֲנָה אָמְרָה בְּלַחֲשׁ, "לֹא
רֵאוּבֵן לֹא עָתָה. עוֹד פְּעַם."

"אַךְ הֵם בָּאִים! הֵם יִהְרְגוּ אוֹתָנוּ!" אָמַר רֵאוּבֵן.

"עוֹד מְעַט, רֵאוּבֵן, עוֹד מְעַט."

הַגְּרַמְנִים בָּאוּ. הֵם עָמְדוּ עָתָה עַל יַד הָעֵץ אֲנִשׁוּר חֲנָה

צָבָא	(an) army
גֵּרְמָנִי	German (adj)
אָבָא	he came
עֲלֵיהֶם	upon them (mp)
פָּרְטִיזְיָנִים	partisans
נָשְׁבּוּ	they lay down
מְהֵרָה	quick, fast
עַל	on, upon, over, above
הָאָרֶץ	the earth, the land
גַּם	also
חַנָּה	Hannah
רֹאשׁוֹן	Ruben
רָאָהּ	she saw
שְׁלֹשָׁה	three (m)
גֵּרְמָנִים	Germans
בָּאִים	we(m)/you(mp)/they(m) are coming
לֹא	not, no
רָאוּ	they saw
אֹתָהּ	her
לָקַח	he took, accepted
אֶת	direct object marker; with
רוֹבֵל	(a) rifle
רָצָה	he wished, desired
לִירוֹת	to shoot (a gun)
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time
אָמְרָהּ	she said
לִשְׁמַע	(a) whisper
עַתָּה	now
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
פְּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
הֵם	they (mp)
יִהְרָגוּ	they will kill, slay
אֹתָנוּ	us
אָמַר	he said
מְעַט	a little, few; small (adj)
בָּאוּ	they came
עָמְדוּ	they stood
יָד	(a) hand
עֵץ	(a) tree; wood
אֵשֶׁר	that, which, who, where

הַתְּחַבֵּאָה נָשִׁים. מְנָה יִרְתָּה נְשֵׁי פְּעָמִים. נְשִׁמְעוּ הַיְרִיחוֹת
הַנְּשֵׁי תַר תַר תַר. נְשֵׁי נְשֵׁי גְרָמָנִים נָפְלוּ מִתִּים עַל הָאָרֶץ.

מְנָה הַרְגָה גְרָמָנִים בָּיִם. אֶךְ הִיא הִיְתָה עֲצוּבָה כָּל
הַיָּמִים. הִיא חֲפָצָה אֶךְ דָּבָר אֶחָד, לְלַכֵּת לְהוֹנְגְרִיָה. הִיא
חֲפָצָה לְהַצִּיל אֶת אֶמָה וְאֶת הַיְהוּדִים נְשֵׁי הָאָרֶץ. אֶךְ
הַפְּרִיטְיוֹנִים אָמְרוּ: "יֵשׁ גְרָמָנִים בָּיִם בְּדִבְרֵךְ לְהוֹנְגְרִיָה.
הַסְּכָנָה גְּדוֹלָה, מְנָה."

הִתְחַבְּאָה	she was hidden
שָׁם	there; he appraised
חַנָּה	Hannah
יָרְתָהּ	she cast, shot
שְׁלֹשׁ	three (f)
פְּעָמַיִם	times, occurrences
נִשְׁמָעוּ	they (mf) were heard
יָרִיזוֹת	shots, gunfire
שְׁלֹשָׁה	three (m)
גֶּרְמָנִים	Germans
נָפְלוּ	they fell
בָּמָוֶת	dead (pl); they (mp) die
עַל	on, upon, over, above
הָאָרֶץ	the earth, the land
הִרְגָהּ	she killed, slew
רַבִּים	many, much (mp)
אַךְ	but, surely, indeed, only, just in time
הִיא	she
הָיְתָה	she was
עֲצוּבָה	sad (fs)
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
יָמִים	days
רָצְתָהּ	she wished, desired
דָּבָר	(a) word, thing
אֶחָד	one (m)
לֵלְכוּת	to go
הוּנְגָרְיָה	Hungary
לְהַצִּיל	to rescue
אֶת	direct object marker; with
אִמָּהּ	her mother
יְהוּדִים	Jews (mp)
שֶׁל	of
פְּרִיטְיוֹנִים	partisans
אָמְרוּ	they (m,f) said
יֵשׁ	there exist(s)
דֶּרֶךְ	path, way, road
סִכָּנָה	danger, risk
גְּדוֹלָה	big, great (fs)

פּעם נְשַׁמְעָה חֲנָה, כִּי פִּרְטִיזוֹן אָחַד מְסַפֵּר לְנִשְׁנֵי,
"הַקְּרִמְנִים זָאוּ לְבוּד־פִּשְׁטִי וְהֵם הוֹרְגִים נְשָׁם אֶת הַיְהוּדִים."

"כֵּן, נְשַׁמְעָתִי," אָמַר הַנִּשְׁנֵי, "אֲךָ עַל תְּסַפֵּר אֶת הַדָּבָר
לְחֲנָה. יֵשׁ לָהּ אִם בּוּד־פִּשְׁטִי."

בְּעֶרְבֵי הַהוּא זָאָה חֲנָה אֶל רֵאשִׁיבֵן וַיֹּאמֶר וְאַמְרָה לָהֶם,
"אֲנִי הוֹלֶכֶת לְהוֹנְגְרִיהַ."

פְּעָם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
שָׁמְעָהּ	she heard
חַנָּה	Hannah
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
פְּרִיטָיוֹן	(a) partisan
אֶחָד	one (m)
סִפֵּר	(m) tell
שֵׁנִי	second (m)
גֶּרְמָנִים	Germans
בָּאוּ	they came
בּוּדַפֶּשְׁט	Budapest
הֵם	they (mp)
הוֹדְגִים	we(m)/you(mp)/they(m) are killing, slaying
שָׁם	there; he appraised
אֶת	direct object marker; with
יְהוּדִים	Jews (mp)
כֵּן	thus, so; yes
שָׁמַעְתִּי	I heard
אָמַר	he said
אָךְ	but, surely, indeed, only, just in time
עַל	on, upon, over, above
תִּסְפֹּר	you (ms) will tell, recount
דָּבָר	(a) word, thing
יֵשׁ	there exist(s)
לָהּ	to her
אִמָּם	(a) mother
בְּעֶרְב	evening
הוּא	he
בָּאָהּ	she came
אֶל	to
רֹאשֵׁי רֹאשֵׁי	Ruben
יוֹאֵל	Yoel
אָמְרָהּ	she said
לָהֶם	to them (mp)
אֲנִי	I
הוֹלְכֹת	I(f)/you(fs)/she walk/walks, go/goes
הוּנְגָרְיָה	Hungary

”לא,“ אמר יואל, ”אין אף יכלה לעשות זאת. הדגך
מלאה גרמנים. הם יהרגו אתך.“

וראובן אמר, ”עוד שבוע, מנה, עוד שני שבועות ואת
תלכי, אך לא עתה.“

אך מנה אמרה, ”היודעים אתם? הגרמנים בבודפשט! הם
הורגים את היהודים! אין אני יכלה לנשבת פה עוד. אני
הולכת!“

ראובן ויואל בקשו אתה, ”לא, מנה, לא עתה.“

מנה בכחה. זאת היתה הפעם הראשונה אשר יואל

לֹא	not, no
אָמַד	he said
יוֹאֵל	Yoel
אֵין	there is not
אַתָּ	you (fs)
יִכָּלֶה	(she) is able
לַעֲשׂוֹת	to do, make
זֹאת	this, this one (f)
דָּרֶךְ	path, way, road
מְלֵאָה	full (f)
גֵּרְמָנִים	Germans
הֵם	they (mp)
יִהָרְגוּ	they will kill, slay
אַתָּךְ	you (fs)
רֹאשׁוֹן	Ruben
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
שָׁבוּעַ	(a) week
חַנָּה	Hannah
שְׁנַיִם	two of (m)
שָׁבוּעוֹת	Shavouth; weeks
תֵּלְכֵי	you (fs) will go
אָךְ	but, surely, indeed, only, just in time
עַתָּה	now
אָמְרָהּ	she said
הֲיֹדְעִים	do you know?
אַתֶּם	you (mp)
בּוֹדֵפֶשְׁט	Budapest
הוֹרְגִים	we(m)/you(mp)/they(m) are killing, slaying
אֶת	direct object marker; with
יְהוּדִים	Jews (mp)
אֲנִי	I
לִישֹׁב	to sit, dwell, settle
פֹּה	here
הוֹלְכֵת	I(f)/you(fs)/she walk/walks, go/goes
בְּקִשׁוֹ	they requested, begged, sought, desired
אֶתָּהּ	her
בִּבְתָּהּ	she wept, cried
הָיְתָהּ	she was
פַּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
רִאשׁוֹן	first (f)
אֲשֶׁר	that, which, who, where

וְגֵאוּיָגִן קָאוּ אֶת סִנְהַ בּוֹכָה.

רובן ראו רובן
ראו רובן
ראו רובן
ראו רובן
ראו רובן

Ruben
they saw
direct object marker; with
Hannah
she is crying

יט

וּבַא הַיּוֹם. זֶה הָיָה יוֹם שְׂמִיחָה לְחַנָּה. בַּיּוֹם הַהוּא יִצְחָק
לְדַדְדוֹ לְלִבָּת לְהוֹנֵגְרִיהָ. הִיא אָמְרָה שְׁלֹם לְכָל הַפְּרִטְיוֹנִים.
כַּבִּים מֵהֶם בָּבוּ פֶּאֶנְשֵׁר שְׂמֵעוּ פִּי חַנָּה הוֹלְכָת. וְאִישׁ
הַפְּרִטְיוֹנִים נָתַן לָהּ מִכֶּתֶב אֶל הַפְּרִטְיוֹנִים בְּהוֹנֵגְרִיהָ
שְׂיָבִיאוּ אֶתְהָ לְבוֹדִפְשֵׁט.

בְּבִקֹר יִצְחָק רְאוּבֵן וְחַנָּה בְּדַדְדוֹ לְהוֹנֵגְרִיהָ. יוֹאֵל יִצְחָק שְׂמָה

וַיָּבֹא	and he came
יוֹם	(a) day
זֶה	this, this one (m)
הָיָה	he was
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
חַנָּה	Hannah
הַהִיא	that one (ms)
יָצְאָה	she went out, came out
דָּבָר	path, way, road
לֵלֶכֶת	to go
הוּנְגַרְיָה	Hungary
הִיא	she
אָמְרָה	she said
שָׁלוֹם	peace; hello; good bye
כָּל	all, every, whole (adj)
פָּרִיטִיזְיָנִים	partisans
רַבִּים	many, much (mp)
מֵהֶם	from them (m)
בָּכוּ	they wept, cried
כַּאֲשֶׁר	when, just as
שָׁמְעוּ	they heard
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
הוֹלֵכֶת	I(f)/you(fs)/she walk/walks, go/goes
רֹאשׁ	(a) head
נָתַן	he gave
לָהּ	to her
מִכְתָּב	(a) letter, writing
אֶל	to
יָבִיאוּ	they will bring
אֶתָּה	her
בוּדַפֶּשְׁט	Budapest
בֹּקֶר	morning
יָצְאוּ	they went out, came out
רֹאשֵׁן	Ruben
יוֹאֵל	Yoel
יָצָא	he went out, came out, had gone out
שָׁמָּה	to there, thither

לַפְּנֵיהֶם. הֵם הִלְכוּ עַל הַהָרִים. לֹא הָיָה אִישׁ בְּדַרְכָּם. לֹא
הָיוּ עֹצִים בְּכָל הַסּוּיוֹה וְלֹא בְּפָרִים. הֵם הִלְכוּ וְדָבְרוּ עַל
אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, אֲבָל הֵם חָשְׁבוּ "מָה תַעֲשֶׂה חֲנָה בְּאַנְשׁוֹ
תָּבוֹא לְבוֹדֶשֶׁט? אִיךָ תִּמְצָא אֶת יוֹאֵל שָׁם?"

הֵם עָלוּ עַל רֹאשׁ הַר וְרָאוּ אֶת אֶרֶץ הַוַּנְגָרִיָּה לַפְּנֵיהֶם.
"לִבִּי מָלֵא שְׂמִיחָה," אָמְרָה חֲנָה, "בְּקִרְוֵי אֶרְצָהּ אֶת אֲמִי.

לִפְנֵיהֶם	before them (m)
הֵם	they (mp)
הֵלְכוּ	they walked, went
עַל	on, upon, over, above
הַרִים	mountains
לֹא	not, no
הָיָה	he was
אִישׁ	(a) man
דֶּרֶךְ	path, way, road
הָיוּ	they were
עֲצֵים	trees
כָּל	all, every, whole (adj)
טְוִיָּה	surroundings
כְּפָרִים	villages
דִּבְרוּ	they spoke
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
אָבָל	but, however
חָשְׁבוּ	they (mp, fp) thought
מָה	what, why, how?
תַּעֲשֶׂה	she will do, make
חַנָּה	Hannah
כַּאֲשֶׁר	when, just as
תָּבוֹא	she will come, you (ms) will come
בִּידְפוּשֵׁט	Budapest
אֵיךְ	how
תִּמְצָא	she will find
אֶת	direct object marker; with
יֹאֵל	Yoel
שָׁם	there; he appraised
עָלוּ	they (mf) went up, ascended
רֹאשׁ	(a) head
הַר	(a) mountain
רָאוּ	they saw
הוּנְגָרְיָה	Hungary
לִבִּי	my heart
מָלֵא	full (m)
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
אָמְרָה	she said
בְּקֶרֶב	soon, shortly
אֶרְאֶה	I will see
אִמִּי	my mother

עַתָּה אֲנִי הוֹלֵכֶת לַעֲשׂוֹת אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר קִפַּצְתִּי
לַעֲשׂוֹת.”

רְאוּבֵן אָמַר, “אַתְּ נִעְרָה גְבוּרָה, חֲנָה. יוֹדַעַ אֲנִי כִּי תִצְיָלִי
יְהוּדִים רַבִּים. וְעַתָּה שָׁלוֹם. אֲנִי נָשׁוּב אֶל הַפְּרִטִיּוֹנִים.
אֲרֹאֶה אֹתְךָ בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל.”

חֲנָה פָּתְבָה מִכְתָּב, נָתְנָה אֹתוֹ לְרְאוּבֵן וְאַמְרָה לוֹ, “תֵּן אֶת
הַמִּכְתָּב הַזֶּה לַחֲבֵרִים בְּשִׂדוֹת-יָם. כִּי אֲנִי תָבוֹא

עַתָּה	now
אֲנִי	I
הוֹלֵכֶת	I(f)/you(fs)/she walk/walks, go/goes
לַעֲשׂוֹת	to do, make
אֶת	direct object marker; with
דָּבָר	(a) word, thing
אֲשֶׁר	that, which, who, where
הִפְצַתִּי	I wished, desired
רֹאשֵׁן	Ruben
אָמַר	he said
אַתָּה	you (fs)
נִעֲרָה	(a) young woman
גְּבוּרָה	mighty, strong (f); (a) heroine
חַנָּה	Hannah
יֹדֵעַ	I (ms) am knowing
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
תִּצַּילֵנִי	you will rescue
יְהוּדִים	Jews (mp)
רַבִּים	many, much (mp)
שָׁלוֹם	peace; hello; good bye
שָׁב	he returned, came back; I am returning
אֶל	to
פְּרִיטְיוֹנִים	partisans
אֶרְאֶה	I will see
אַתָּךְ	you (fs)
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
כָּתְבָהּ	she wrote
מִכְתָּב	(a) letter, writing
נָתְנָהּ	she gave
אֹתוֹ	him; same
אָמְרָהּ	she said
לוֹ	(to) him
תֵּן	give
זֶה	this, this one (m)
חֲבֵרִים	friends (m)
שָׂדוֹת	fields of
יָם	(a) sea
כַּאֲשֶׁר	when, just as
תָּבוֹא	she will come, you (ms) will come

לְאַרְקָן - יִשְׁרָאֵל, תֹּאמַר לָהֶם כִּי אֲנִי חוֹשֶׁבֶת עֲלֵיהֶם כָּל

הַיָּמִים. נְשָׁלוֹם, רְאוּבֵן. אֶרְאֶה אֹתְךָ בְּאַרְקָן - יִשְׁרָאֵל.”

”נְשָׁלוֹם, חֲנָה!”

רְאוּבֵן נָשָׁב לַפְּרִטִיזְנִים בְּיוֹגוֹסְלַאוֹיָה וְחֲנָה הִלְכָה הַלְאָה

לְהוֹנְגָרְיָה, בְּיַד אַחַת יְלֵקוּט אִם אֲכֹל, וּבִירְדָה הַנְּשִׁינְיָה

הַרוּבָה וְהַבְּדִיו.

בְּדָרְךָ רְאֵתָה גְרַמְנִים. הִיא יְרֵדָה מִן הַדָּרְךָ וְהִלְכָה בֵּין

אָרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
תְּנַאֲמַרְתֶּם	you (ms) will say
לָהֶם	to them (mp)
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
אֲנִי	I
חֹשֶׁבֶת	I(f)/you(f)/she am/are/is thinking
עֲלֵיהֶם	upon them (mp)
כָּל	all, every, whole (adj)
יָמִים	days
שָׁלוֹם	peace; hello; good bye
רֹאשׁוֹן	Ruben
אֶרְאֶה	I will see
אַתָּה	you (ms)
חַנָּה	Hannah
שָׁב	he returned, came back; I am returning
פְּרִטְיוֹנִים	partisans
יוגוסלַבְיָה	Yugoslavia
הִלְכָה	she walked, went
הִלְאָה	further, beyond, farther away
הוּנְגָרְיָה	Hungary
יָד	(a) hand
אַחַת	one/one of (f)
יְלִקוּט	(a) sachel, bag; bookbag
אִם	if, whether, when, in case, or
אֹכֶל	food
יָדָהּ	her hand
שְׁנֵיָהּ	second (in order); second (of time)
רֹבֵבָה	(a) rifle
רַדְיוֹ	radio
דֶּרֶךְ	path, way, road
רָאָהּ	she saw
גֶּרְמָנִים	Germans
הִיא	she
יָרְדָהּ	she descended, went down
מִן	from
בֵּין	between, among

הַעֲצִים וְהֵם לֹא רָאוּ אֶתְּהָ. אַחַד-כֶּךָ הִיא בְּאֵה אֶל נֶחֱל.
הִיא פְּשֻׁטָה אֶת הַבְּגָדִים, נִשְׁאָה אֶתְּם בְּיָדָהּ, וְעִבְרָה אֶת
הַנֶּחֱל. בְּעֶרְבֵי הִיא בְּאֵה אֶל כְּפָר קָטָן. הַכְּפָר הָיָה הוֹנֵגְרִי.
אִישׁ אֶקְדָּד רָאָה אֶתְּהָ וְנִשְׁאַל, "מִי אַתְּ? וּמָה אַתְּ עוֹשֶׂה
פֹּה?"

"בְּאֵתִי לְרִאוֹת אֶת הָאִחַ שְׁלֵל אֶבְאֵ. הַיּוֹדֵעַ אֶתְּהָ אִיָּה

עֵצִים	trees
הֵם	they (mp)
לֹא	not, no
רָאוּ	they saw
אֹתָהּ	her
אַחֲרָי-כֵן	afterwards
הִיא	she
בָּאָהָּ	she came
אֵלַי	to
נָחַל	(a) stream, brook, river, wadi
פָּנְטָהּ	she undressed
אֶת	direct object marker; with
בְּגָדִים	garments, articles of clothing
נִשְׂאתָהּ	she carried
אֹתָם	them (mp)
יָדָהּ	her hand
עָבְרָהּ	she crossed over, passed
עֶרֶב	evening
כִּפּוּר	(a) village
קָטָן	small, little (ms)
הָיָה	he was
הוּנְגָרִי	Hungarian (adj)
אִישׁ	(a) man
אֶחָד	one (m)
רָאָהּ	he saw
שָׁאַל	he asked, questioned
מִי	who
אַתָּה	you (fs)
מָה	what, why, how?
עוֹשֶׂה	she does/makes, is doing/making
פֹּה	here
בָּאתִי	I came
לִרְאוֹת	to see
אָח	(a) brother
שֵׁל	of
אָבִיא	daddy
יודֵעַ	I (ms) am knowing
אַתָּה	you (ms)
אַיֵּה	where?

הַבַּיִת נָשָׁל קוֹנֵשֶׁק?׃ׁ נְשָׂאָלָה חֲנָה בְּהוֹנְגָרִית יִפָּה.

הָאִישׁ חָנֵּשׁ בְּי חֲנָה נִעְרָה הוֹנְגָרִית. אָמַר לָהּ, ״הִנֵּה, נָשָׁם
הַבַּיִת נָשָׁל קוֹנֵשֶׁק.ׁׁ

חֲנָה הִלְכָה אֶל הַבַּיִת. קוֹנֵשֶׁק פָּתַח לָהּ אֶת הַדֶּלֶת. הִיא
נָתְנָה לוֹ אֶת הַמַּכְתָּב נָשָׁל רֹאשׁ הַפְּרִטְיוֹנִים בְּיוֹגוֹסְלָאוֹוִיָּה.
הוּא קָרָה אֶתָּה וְאָמַר, ״נְשָׁלוֹם לָךְ. יָדַעְתִּי בְּי תַבּוּאָה. אֲנִי
פְּרִטְיוֹן הוֹנְגָרִי. מָסַר אֶלְךָ אֶתָּךְ לְבוֹדֶפְטְשֶׁט.ׁׁ

בַּיִת	(a) house
שֵׁן	of
שָׁאַלָהּ	she asked, questioned
חַנָּה	Hannah
הוּנְגָרִית	Hungarian (language)
יָפָה	pretty, beautiful (fs)
אִישׁ	(a) man
חָשַׁב	he thought
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
נְעֻמָּה	(a) young woman
אָמַר	he said
לָהּ	to her
הִנֵּה	you ms behold!
שָׁם	there; he appraised
הִלְכָהּ	she walked, went
אֶל	to
פָּתַח	he opened; name of Hebrew vowel
אֶת	direct object marker; with
דְּלֵת	(a) door
הִיא	she
נָתַתְּ	she gave
לוֹ	(to) him
מִכְתָּב	(a) letter, writing
רֹאשׁ	(a) head
פְּרִיטְיוֹנִים	partisans
יוגוֹסְלָאוֹוִיָּה	Yugoslavia
הוא	he
קָרָה	(it) happened, occurred, befell; frost, cold (fn); cold (f adj)
אֶתָּה	her
שָׁלוֹם	peace; hello; good bye
לָךְ	to you (fs)
יָדַעְתִּי	I knew
תָּבוֹאִי	you (fs) will come
אֲנִי	I
פְּרִיטְיוֹן	(a) partisan
הוּנְגָרִי	Hungarian (adj)
מָחָר	tomorrow
אֶלֶךְ	I will walk, go
אִתְּךָ	with you (fs)
בּוּדַפֶּשְׁט	Budapest

כ

סנה היתה פל הליקה בבית של קונשק. בבקר, לפני
שיצאה השמש, קמה ויצאה עם האישה מן הבית. הם
הלכו לבודפשט. הם לא הפצו כי אנשים יראו אתם.
על בן לא הלכו בדקר; הם הלכו בשדות. הלכו שעה
ועוד שעה. פתאם ראו צבא גרמני הולך בדקר. הם
שבו על הארץ בשדה. אך הגרמנים ראו אתם וראו

חַנָּה	Hannah
הָיְתָה	she was
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
לַיְלָה	night
בַּיִת	(a) house
שֶׁל	of
בַּקֶּר	morning
לִפְנֵי	before, in front of
יָצְאָה	she went out, came out
שֶׁשֶׁשׁ	(the) sun
קָמָה	she arose, got up
עִם	with; while; beside
אִישׁ	(a) man
מִן	from
הֵם	they (mp)
הֵלְכוּ	they walked, went
בִּירוּשָׁלַיִם	Budapest
לֹא	not, no
קָפְצוּ	they wished, desired
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
אֲנָשִׁים	people, men
יִרְאוּ	they will see
אֹתָם	them (mp)
עַל כֵּן	thus, therefore
דֶּגֶר	path, way, road
שָׂדוֹת	fields
שָׁעָה	(an) hour
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
פְּתָאִם	suddenly
רָאוּ	they saw
צְבָא	(an) army
גֵּרְמָנִי	German (adj)
הוֹלֵךְ	I(m)/you(ms)/he walks, is walking
שָׁכְבוּ	they lay down
עָלָה	on, upon, over, above
הָאָרֶץ	the earth, the land
שָׂדֵה	(a) field
אַךְ	but, surely, indeed, only, just in time
גֵּרְמָנִים	Germans
וַבָּאוּ	and they came

עֲלֵיהֶם. הֵם נִשְׁאַלּוּ אֶת מִנָּה, "מָה אַתָּה עוֹשֶׂה פֹה בַשְּׂדֵה?"

"אֲנִי אוֹהֶבֶת לָלֶכֶת בַּשְּׂדֵה בַּיּוֹם יָפֵה."

"וַיִּמָּה הַדָּבָר הַזֶּה בְּיַדְךָ? הֵם הִבּוּ עַל יַד מִנָּה וְהִבְדִּיּוּ נְשֵׁלָה

נֶפֶל עַל הָאָרֶץ.

"בָּרַךְ!" אָמְרוּ הַגֵּרִמָּנִים, "אַתָּה מְבַרְכֶת!"

הֵם הִבּוּ אֶתְהָ בְרוּבִים וְנִלְקְחוּ אֶתְהָ בְּאוֹטוֹ נְשֵׁלָהם

לְבַוַּדְפִּשְׁט. מִנָּה מְנִשְׁבָּה, "יָזָה הַסּוּף. הֵם יִהְרָגוּ אוֹתִי. וְאֲנִי

עֲלֵיהֶם	upon them (mp)
הֵם	they (mp)
שָׁאַלוּ	they asked, questioned
אֶת	direct object marker; with
חַנָּה	Hannah
מָה	what, why, how?
אַתָּה	you (fs)
עוֹשֶׂה	she does/makes, is doing/making
פֹּה	here
שָׂדֵה	(a) field
אֲנִי	I
אוֹהֶבֶת	I(f)/you(fs)/she am loving/are loving
לָלֶכֶת	to go
יוֹם	(a) day
יָפֵה	pretty, beautiful (ms)
דָּבָר	(a) word, thing
זֶה	this, this one (m)
יָדְךָ	your (fs) hand
הִכּוּ	they hit, struck
עַל	on, upon, over, above
יָד	(a) hand
רַדִּיּוֹ	radio
שֵׁלָהּ	of her, hers
נָפַל	he fell; it befell
הָאָרֶץ	the earth, the land
כֵּן	so, thus
אָמְרוּ	they (m,f) said
גֶּרְמָנִים	Germans
מְרַגְּלִים	(a) spy, scout (f)
אֶתָּה	her
רַבִּים	rifles
לָקְחוּ	they took
אוֹטוֹ	(an) automobile
שֵׁלָהֶם	theirs
בִּידְפוּשְׁט	Budapest
קָשְׁבָה	she thought
סוֹף	end
יִהְרָגוּ	they will kill, slay
אוֹתִי	me

אֶת הַיְהוּדִים לֹא אֶצִּיל. גַּם אֶת אֲמָא לֹא אֶנְאָא. הוּי,

אֱלֹהִים, מַדּוּעַ עָשִׂיתָ זֹאת?”

הֵם בָּאוּ אֵל בּוֹדֵפְשִׁט. הִנֵּה הַרְחֹבוֹת וְהַבַּתִּים נֶשֶׁל הָעִיר.

חָנָה הִנְשִׁבָה עַל הַיָּמִים פְּאֲנֹשׁר הַיְתָה נָשָׁם עִם אֲמָא

וְאֲבָא.

הֵם לָקְחוּ אֶתְהָ אֵל הַבַּיִת נֶשֶׁל הַצָּבָא הַנֶּאֱצִי. וְאִישׁ – הַצָּבָא

יָנֹשׁב בַּחֲדָר. הָיוּ לוֹ פְּנִים נֶשֶׁל חִיָּה.

את	direct object marker; with
יהודים	Jews (mp)
לא	not, no
אציל	I will rescue
גם	also
אמא	mommy
אראה	I will see
הוי	alas!
אלהים	God (of nature); judges
מדוע	why
עשית	you (ms) did, made
זאת	this, this one (f)
הם	they (mp)
באו	they came
אל	to
בבודפשט	Budapest
הנה	you ms behold!
רחובות	streets, roads
בתים	houses
של	of
עיר	(a) city
חנה	Hannah
חשבה	she thought
על	on, upon, over, above
ימים	days
כאשר	when, just as
היתה	she was
שם	there; he appraised
עם	with; while; beside
אבא	daddy
לקחו	they took
אתה	her
בית	(a) house
צבא	(an) army
נאצי	Nazi
ראש	(a) head
ישב	he sat, dwelt, settled
חדר	(a) room
היו	they were
לו	(to) him
פנים	(a) face
חיה	alive(f); an animal, beast

”מה נשמך?“ צעק הנאצי בקול גדול.

חנה לא ענתה.

”מי שלח אתך הנה?“ צעק הנאצי בקול נשל חיה.

חנה לא ענתה.

עתה דבר הנאצי בנשקט, ”את נערה צעירה. את חפצה

לחיות. אנו יודעים כי הצבא האנגלי שלח אתך להיות

מבגלת פה. עם פני לי על הנשאלות שלי, את תחיי.

מָה	what, why, how?
שְׁמֶךָ	your name (f)
צָעַק	he cried, shouted
נַאֲצִי	Nazi
קוֹל	(a) voice
גָּדוֹל	big, great (ms)
חַנָּה	Hannah
לֹא	not, no
עֲנָתָהּ	she answered, replied
מִי	who
שָׁלַח	he sent
אַתָּה	you (fs)
הִנֵּה	here, to here; they (fp)
שֶׁל	of
חַיָּה	alive(f); an animal, beast
עַתָּה	now
דִּבֶּר	he spoke
שִׁקֵּט	silence, quiet
אַתָּה	you (fs)
יְעָרָה	(a) young woman
צְעִירָה	young (fs); (a) lass
חָפְצָה	I/you(f)/she wish/whishes, desire/desires
לְחַיּוֹת	to live
אֲנִי	we
יֹדְעִים	we(m)/you(mp)/they(m) are knowing
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
צָבָא	(an) army
אַנְגְּלִי	English (adj)
לְהִיּוֹת	to be
מְנַגֵּלֶת	(a) spy, scout (f)
פֹּה	here
עִם	with; while; beside
תַּעֲנֵנִי	you (fs) will answer
לִי	for me, to me
עַל	on, upon, over, above
שְׁאֵלוֹת	questions
שְׁלִי	mine
תִּחְיֶי	you fs will live

עם לא, תמותי. את יכלה לעזור לנו ולעזור לעצמך.

אנחנו אנשים טובים לכל מי שעוזר לנו.”

חנה ענתה בנשקט. “אתם חיות ולא אנשים. אתם

הבגתם מיליונים אנשים בכל העולם. אתם הבגתם

מיליונים יהודים ופיהרגו גם אותי. אני יודעת זאת.”

הנאצי דבר עוד פעם בנשקט, “אין אני חפץ להרוג

עם	with; while; beside
לֹא	not, no
תָּמוּתֶיךָ	you (fs) will die
אַתָּה	you (fs)
יִכְלֶה	(she) is able
לְעֹזֵר	to help
לָנוּ	to us
לְעַצְמְךָ	to yourself (fs)
אֲנַחְנוּ	we
אֲנָשִׁים	people, men
טוֹבִים	good (mp)
כֹּל	all, everything, whole (n)
מִי	who
עוֹזֵר	helper
חַנָּה	Hannah
עֲנָתָהּ	she answered, replied
שִׁקֵּט	silence, quiet
אַתֶּם	you (mp)
חַיּוֹת	animals, beasts
הִרְגֵתֶם	you (mp) killed
מִלְיוֹנִים	millions
כָּל	all, every, whole (adj)
עוֹלָם	(a) world; forever
יְהוּדִים	Jews (mp)
תַּהַרְגוּ	you (mp) will kill, slay
גַּם	also
אֹתִי	me
אֲנִי	I
יֹדְעֵת	I (fs) am knowing
זֹאת	this, this one (f)
נַאֲצִי	Nazi
דִּבֶּר	he spoke
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
פַּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
אֵין	there is not
קִפֵּץ	he wished, desired
לְהַרְגוֹ	to kill

אֶתְךָ. אֶתְּ נִעְרָה יָפָה, וְאֲנִי אֹהֵב נְעָרוֹת יְפוֹת. אִם
תֹּאמְרֵי לָנוּ אִיךָ מִדְּבָרִים בְּבִדְיוֹ שְׁלָךְ עִם הַצָּבָא הָאֲנִגְלִי,
אֶתְּ תִהְיֶי חֲפֻשִׁית.”

חָנָה לֹא עָנְתָה דְבָר.

הַנְּאֻצִי קָרָה, “פְּרִיץ! קוֹרְטִי!”

שְׁנֵי חִילִים גְּרַמְנִים פְּתָחוּ אֶת הַדְּלֵת וַבָּאוּ לְתוֹךְ הַחֲדָר.
הַנְּאֻצִי אָמַר לָהֶם, “הַנִּעְרָה הִיא וְהִיא הַזֹּאת אֵינְנָה חֲפֻצָּה

אַתָּךְ	you (fs)
אַתָּ	you (fs)
נְעִמָּה	(a) young woman
יָפָה	pretty, beautiful (fs)
אֲנִי	I
אוֹהֵב	I(m)/you(ms)/he love/loves
נְעוּרוֹת	young women
יְפוֹת	pretty, beautiful (fp)
אִם	if, whether, when, in case, or
תֹּאמַרְךָ	you (fs) will say
לָנוּ	to us
כֵּן	how
מִדְּבָרִים	we(m)/you(mp)/they(m) are speaking
רַדִּיּוֹ	radio
שֵׁלְךָ	yours (fs)
עִם	with; while; beside
צָבָא	(an) army
אֲנִיגְלִי	English (adj)
תִּהְיֶיךָ	you (fs) will be
חֶפְזִי	free (f)
חַנָּה	Hannah
לֹא	not, no
עֲנָתָהּ	she answered, replied
דָּבָר	(a) word, thing
נַאֲצִי	Nazi
קָרָה	(it) happened, occurred, befell; frost, cold (fn); cold (f adj)
שְׁנֵי	two of (m)
חִיָּלִים	(a) soldiers
גֵּרְמָנִים	Germans
פָּתְחוּ	they opened
אֶת	direct object marker; with
דֶּלֶת	(a) door
וַיָּבֹאוּ	and they came
לְתוֹךְ	into; into his midst
חֲדָר	(a) room
אָמַר	he said
לָהֶם	to them (mp)
יְהוּדִיָּהּ	(a) Jewess (f)
זֹאת	this, this one (f)
אֵינָנָהּ	there is not to her, she does not have
חֲפִצָּה	I/you(f)/she wish/whishes, desire/desires

לְדַבֵּר. פְּתַחוּ לָהּ אֶת הַפֶּה.”

נְשֵׂי הַסִּגְלִים הִתְחִילוּ לְהַבֹּת אֶת סָנָה. הִיא נִפְלָה עַל
הָאָרֶץ. הֵם נִשְׁפְּכוּ עָלֶיהָ מֵיִם. סָנָה פְּתָחָה אֶת הָעֵינָיִם.

הַנְּאֻזִי קָרַע, “וְעַתָּה תִּדְבְּרִי?”

סָנָה לֹא פְּתָחָה אֶת הַפֶּה. הִיא בַּק הִנִּיעָה אֶת רֹאשָׁהּ לֹא.

“פְּתַחוּ לָהּ אֶת הַפֶּה!” צָעַק הַנְּאֻזִי בְּקוֹל נֶשֶׁל חִזָּה. פְּרִיץ

וְקוֹרָט הִבּוּ אֶת סָנָה עַל הַפָּנִים, עַל הָרֹאשׁ, הִבּוּ בְּלִי

בְּחַמִּים. סָנָה לֹא בִּבְתָהּ, לֹא צָעֲקָה. נְשֵׁל פְּעָמִים נִפְלָה

לְדַבֵּר	to speak
פָּתַחְהוּ	(you mp:) open!
לָהּ	to her
אֶת	direct object marker; with
פִּיהָ	(a) mouth
שְׁנַיִם	two of (m)
חִיָּלִים	(a) soldiers
הִתְחִילוּ	they began
לְהִכּוֹת	to hit, strike
חַנָּה	Hannah
הִיא	she
נָפְלָה	she fell
עַל	on, upon, over, above
הָאָרֶץ	the earth, the land
הֵם	they (mp)
שָׁפוּ	they poured
עָלֶיהָ	upon her
מֵיִם	water
פָּתְחָהּ	she opened
עֵינָיו	(his) eyes
נָאֲצִי	Nazi
קָרַע	he tore, rent
עַתָּה	now
תִּדְבַרְךָ	you (fs) will speak
לֹא	not, no
כִּן	only, except; thin, lean
הִנִּיעָהּ	she shook
רֹאשָׁהּ	her head
צָעַק	he cried, shouted
קוֹל	(a) voice
שֶׁל	of
חַיָּה	alive(f); an animal, beast
הִכּוּ	they hit, struck
פָּנִים	(a) face
רֹאשׁ	(a) head
בְּלִי	without; in me
רַחֲמִים	pity, compassion, mercy
בָּכְתָהּ	she wept, cried
צָעָקָהּ	(she) cried, shouted
שְׁלֹשׁ	three (f)
פְּעָמִים	times, occurrences

עַל הָאָרֶץ בְּמוֹ מִתָּה. נִשְׁפְּבוּ עֲלֶיךָ מַיִם וְקָמָה. אֲךָ הִיא

לֹא דִיּוּבָרָה דְּבָר.

לְקַחֲוּ אֶתְהָ אֶל הַפְּלֵא.

עַל	on, upon, over, above
אֶרֶץ	the earth, the land
כִּמוֹ	as, like; when
מֵתָהּ	dead (fs), she died
שִׁפְכוּ	they poured
עָלֶיהָ	upon her
מַיִם	water
קָמָהּ	she arose, got up
אַךְ	but, surely, indeed, only, just in time
הִיא	she
לֹא	not, no
דִּבְרָהּ	she spoke
דָּבָר	(a) word, thing
לָקְחוּ	they took
אֶתָּהּ	her
אֶל	to
פְּלִיא	(a) jail, prison

כא

חנה יושבה בחדר קטן בבית הפלא. בכל יום הביאו אותה
אל בית-הצבא הנאצי, שאלו אותה שאלות והפיו אותה.
הם קפצו לדעת איך מדברים בנדין לצבא האנגלי. אך
חנה לא ענתה ולא אמרה דבר. חנה סבלה מאד בפלא.
היא שמעה פי הנאצים הורגים את היהודים בבוודפשט
והיא לא יכלה לעשות דבר.

חַנָּה	Hannah
יָשְׁבָה	she sat, dwelt, settled
חֶדֶר	(a) room
קָטָן	small, little (ms)
בְּבַיִת	in the house of
פְּלֶא	(a) jail, prison
בְּכָל	in all
יוֹם	(a) day
הֵבִיאוּ	they mp brought
אֶתָּהּ	her
אֶל	to
בַּיִת	(a) house of; name of Hebrew letter
צְבָא	(an) army
נַאֲצִי	Nazi
שָׁאוּ	they asked, questioned
שְׁאוֹת	questions
הִכּוּ	they hit, struck
הֵם	they (mp)
רָצוּ	they wished, desired
דַּעַת	knowledge, wisdom, understanding
כֵּן	how
מְדַבְּרִים	we(m)/you(mp)/they(m) are speaking
רַדִּיּוֹ	radio
אִנְגְּלִי	English (adj)
אָךְ	but, surely, indeed, only, just in time
לֹא	not, no
עֲנָתָהּ	she answered, replied
אָמְרָהּ	she said
דָּבָר	(a) word, thing
סִבְּלָהּ	she suffered
מְאֹד	very
הִיא	she
שָׁמְעָה	she heard
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
נַאֲצִים	Nazis
הוֹרְגִים	we(m)/you(mp)/they(m) are killing, slaying
אֶת	direct object marker; with
יהוּדִים	Jews (mp)
בוּדַפֶּשְׁט	Budapest
יָכְלָה	(she) was able
לַעֲשׂוֹת	to do, make

היא חֲשֻׁבָה עַל אֲמָא. היא מְפַצָּה מֵאֵד לְרֵאוֹת אֲתָהּ. אַךְ
היא יִדְעָה אֶת הַסִּפְּנָה הַגְּדוֹלָה, אִם הַנֶּאֱצִים יִדְעוּ כִּי יֵשׁ
לָהּ אִם בְּבוֹדֵיפֶשֶׁט. אֲמָא נֶשֶׁל חֲנָה לֹא יִדְעָה דָּבָר מִכֵּל
אֲנֶשֶׁר קָרָה לַבַּת נֶשֶׁלָהּ. היא חֲשֻׁבָה כִּי חֲנָה בְּאַרְבָּן – יִשְׁוֹרְאֵל
וְחִיָּה נָשִׁים בְּנִשְׁלוֹם.

בְּקֹר אֲמָד בָּאוּ הַנֶּאֱצִים אֶל הַחֲדָד נֶשֶׁל הַפְּלֵא וְלִקְחוּ אֶת

היא	she
חשבה	she thought
על	on, upon, over, above
אמא	mommy
חפצה	she wished, desired
מאד	very
לראות	to see
אתה	her
אך	but, surely, indeed, only, just in time
ידעה	she knew
את	direct object marker; with
סכנה	danger, risk
גדולה	big, great (fs)
אם	if, whether, when, in case, or
נאצים	Nazis
ידעו	they (mp) knew
כי	because, since, when, that, if, only, though
יש	there exist(s)
לה	to her
אם	(a) mother
בויפטשט	Budapest
זשל	of
חנה	Hannah
לא	not, no
דבר	(a) word, thing
מכל	from all
אשר	that, which, who, where
קרה	(it) happened, occurred, befell; frost, cold (fn); cold (f adj)
בת	(a) daughter; daughter of
של	of her, hers
ארץ	earth, land, country
ישראל	Israel
חיה	he lived
שם	there; he appraised
שלום	peace; hello; good bye
בקר	morning
אחד	one (m)
באו	they came
אל	to
חדר	(a) room
כלא	(a) jail, prison
לקחו	they took

חנה אָל בַּיִת-הַצֶּבֶא. וְאִשׁ-הַצֶּבֶא נָשְׂאָל אֶתָּהּ, הַחֲפִצָּה
אַתָּה לְרֵאוֹת אֶת הָאֵם נְשִׁיךְ?״

חנה לֹא יָבִיחָה לְפִתּוֹם פֶּה. מַה? הֵם מְצִאוּ אֶת אִמָּא
נְשִׁי? מִלְחָמָה גְּדוֹלָה הִיָּתָה בְּלִבָּהּ. כָּל הַיָּמִים חֲנֻכָּה עַל
אִמָּה וְחֲפִצָּה לְרֵאוֹת אֶתָּה. וְעַתָּה, מַה תֹּאמַר? הָאֵם
תֹּאמַר ״בֵּן״ וְתִרְאֶה אֶת אִמָּא? אַךְ כֵּעַ מְאֹד אֵם אִמָּא

חַנָּה	Hannah
אֶל	to
בֵּית	(a) house of; name of Hebrew letter
צְבָא	(an) army
רֹאשׁ	(a) head
שָׁאַל	he asked, questioned
אֵתָּהּ	her
חָפְצָה	I/you(f)/she wish/wishes, desire/desires
אַתָּה	you (fs)
לִרְאוֹת	to see
אֶת	direct object marker; with
אִמָּךְ	(a) mother
שֵׁנֶךָ	yours (fs)
לֹא	not, no
יָכְלָה	(she) was able
לִפְתּוֹחַ	to open
פִּיָּהּ	(a) mouth
מַה	what, why, how?
הֵם	they (mp)
מָצְאוּ	they found
אִמָּי	mommy
שֵׁנִי	mine
מִלְחָמָה	(a) war, battle
גְּדוֹלָה	big, great (fs)
הִיְתָהּ	she was
לִבָּהּ	her heart
כָּל	all, every, whole (adj)
יָמִים	days
חָשְׁבָה	she thought
עַל	on, upon, over, above
אִמָּהּ	her mother
חָפְצָה	she wished, desired
עַתָּה	now
תֵּאמַר	you (ms) will say
אִם	if, whether, when, in case, or
כֵּן	thus, so; yes
תִּרְאוּ	she will see
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time
רָע	bad, evil (ms)
מְאֹד	very

תבוא הנה. לא, היא לא תרצה אתה.

”אין לי פה אים” אמרה חנה.

שני נאצים פתחו את הדלת. אל החדר באה האם של

חנה. חנה עמדה ולא נעה. לבה דפק. הנה אמא שלי,

אמה הטובה, שהיא כל-כך אוהבת, היא עומדת פה

חיה. כמה חפצה היא לנשק לה, לדבר עמה. אך חנה

לא נעה.

תָּבוֹא	she will come, you (ms) will come
הֵנָּה	here, to here; they (fp)
לֹא	not, no
הִיא	she
תִּרְאֶה	she will see
אֹתָהּ	her
אֵין	there is not
לִי	for me, to me
פֹּה	here
אִם	(a) mother
אָמְרָהּ	she said
חַנָּה	Hannah
שְׁנַיִם	two of (m)
נַאֲצִים	Nazis
פָּתְחוּ	they opened
אֶת	direct object marker; with
דְּלֵת	(a) door
אֶל	to
חֲדָר	(a) room
בָּאָהּ	she came
שֶׁל	of
עָמְדָהּ	she stood
נָעָה	she moved
לִבָּהּ	her heart
דָּפַק	he knocked, beat
הִנֵּה	you ms behold!
אִמָּא	mommy
שֶׁלָּהּ	of her, hers
אִמָּהּ	her mother
טוֹבָה	good (fs); welfare, kindness
שֶׁ	who, which, that; because
כֵּן-כֵּן	so, thus, so much
אוֹהֶבֶת	I(f)/you(fs)/she am loving/are loving
עוֹמְדָהּ	I(f)/you(fs)/she is/are standing
חַיָּה	alive(f); an animal, beast
כַּמָּה	how much, how many; several
חוֹפֵצָהּ	I/you(f)/she wish/whishes, desire/desires
לְנִשֵּׁק	to kiss
לָהּ	to her
לְדַבֵּר	to speak
עִמָּהּ	with her
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time

”היודעת אַתְּ מִי הָאִשָּׁה הַזֹּאת?” שָׁאַל הַנְּאֻצִּי.

”לֹא, עֲנִתְּהָ סָנָה, ”אֵינְנִי יוֹדֵעַת. אֲנִי רוֹאָה אֶתְּהָ בַּפֶּעַם
הַרְאֵנוּנָה.”

”היודעת אַתְּ מִי הַנִּעְרָה הַזֹּאת?” שָׁאַל הַנְּאֻצִּי אֶת הָאִם.
הָאִם הִבִּיטָה עַל הַבַּת וְהִיא הִבִּינָה. ”לֹא, ”הִיא אָמְרָה,
”אֵינְנִי יוֹדֵעַת.”

”טוֹב, ”אָמַר הַנְּאֻצִּי וְיָצָא. שְׁנֵי הַחִילִים יָצְאוּ גַם הֵם,
וְסָגְרוּ אֶת הַדְּלָת. סָנָה וְאָמְרָה הָיוּ עֹתָה לְבִדּוֹן בַּחֲדָר.

יֹדְעָה	I (fs) am knowing
אַתָּ	you (fs)
מִי	who
אִשָּׁה	(a) woman, wife
זֹאת	this, this one (f)
שָׁאַל	he asked, questioned
נָאֲצִי	Nazi
לֹא	not, no
עָנְתָהּ	she answered, replied
חַנָּה	Hannah
אֵינֶנִּי	there is not to me, I do not have
אֲנִי	I
רוֹאֶה	I/you(f)/she am/are/is seeing
אֹתָהּ	her
פַּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
רִאשׁוֹנָה	first (f)
נִעֲרָה	(a) young woman
אֶת	direct object marker; with
אִמָּם	(a) mother
הִבִּיטָה	she looked (at)
עַל	on, upon, over, above
בַּת	(a) daughter; daughter of
הִיא	she
הִבִּינָה	she understood
אָמְרָהּ	she said
טוֹב	good (ms)
אָמַר	he said
יָצָא	he went out, came out, had gone out
שְׁנַיִם	two of (m)
חִיָּלִים	(a) soldiers
יָצְאוּ	they went out, came out
גַּם	also
הֵם	they (mp)
סָגְרוּ	they (m) closed
דְּלָת	(a) door
אִמָּהּ	her mother
הֵיוּ	they were
עַתָּה	now
לְבַדּוֹן	alone (fp)
חֲדָר	(a) room

”חנה נשלי! חנה נשלי!” קראָה האָם וְרָצָה אֶל הַבַּת. היא

נִשְׁקָה לְחָנָה וּבְכָתָהּ. ”בַּתִּי, מִדּוּעַ עָשִׂית זֹאת?”

”אָמָא נְשִׁלִי, אָמָא טוֹבָה נְשִׁלִי, קִפְצָתִי לַעֲשׂוֹת טוֹב;

קִפְצָתִי לְהַצִּיל אֶתְךָ, אָמָא.”

”הוּי, בַּתִּי, בַּתִּי, אֲנִי רוֹאָה מָה הֵם עָשׂוּ לְךָ.”

”אִין דְּבָר, אָמָא, אֲנַחְנוּ צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת חֲזָקוֹת. אֲנִי

חוֹשֶׁבֶת עֲתָה בַּק עֲלֶיךָ, אָמָא. מָה יַעֲשׂוּ?”

חַנָּה	Hannah
שְׁלִי	mine
קָרָאָה	she read, called out
אִם	(a) mother
רָצָה	he liked, accepted, wanted, desired; she ran
אֶל	to
בַּת	(a) daughter; daughter of
הִיא	she
נִשְׁקָה	she kissed
וַיִּבְכְּתָהּ	and she wept, cried
בָּתִּי	my daughter
מִדַּעַי	why
עָשִׂיתָ	you (fs) did, made
זֹאת	this, this one (f)
אִמָּא	mommy
טוֹבָה	good (fs); welfare, kindness
חִפְצָתִי	I wished, desired
לַעֲשׂוֹת	to do, make
טוֹב	good (ms)
הִצִּיל	he rescued
אֶתְךָ	you (fs)
הוּי	alas!
אֲנִי	I
רוֹאֶה	I/you(f)/she am/are/is seeing
מָה	what, why, how?
הֵם	they (mp)
עָשׂוּ	they did, made
לָךְ	to you (fs)
אֵין	there is not
דָּבָר	(a) word, thing
אֲנַחְנוּ	we
צָרִיכוֹת	necessary; must (fp)
לִהְיוֹת	to be
חֲזָקוֹת	strong, firm (fp)
חוֹשֶׁבֶת	I(f)/you(f)/she am/are/is thinking
עַתָּה	now
נֶקֶד	only, except; thin, lean
עָלֶיךָ	upon you (fs)
יַעֲשׂוּ	they (m) will do

פְּתַח־הַבַּיִת וְהַנְּאֻצִּים אֶת הַדְּלָת וְרָאוּ חֲנָה וְאַמֶּה נוֹשְׂקוֹת

זוֹ לְזוֹ.

פְּתָאִים	suddenly
פָּתְחוּ	they opened
נַאֲצִים	Nazis
אֶת	direct object marker; with
דֶּלֶת	(a) door
רָאוּ	they saw
חַנָּה	Hannah
אִמָּהּ	her mother
נוֹשְׁקוֹת	we(f)/you(fp)/they(f) are kissing
זֶה	this, this one (f)

כב

יָמִים וְנִשְׁבּוּעוֹת יִשְׁבָּה חֲנָה בַּבֵּלָא. גַּם אִמָּה יִשְׁבָּה עִתָּה
בַּבֵּלָא זֶה, אֲךָ בְּחֻדְרֵי אַחֵר. לֹא נָתַנּוּ לְחֲנָה לְרֵאוֹת אֶת
אִמָּה. אֲךָ הִיא נִצְטָתָה אֶתָּה מִכְּחוּק, דְּבָרְךָ הַחֲלוֹן, וְאוֹתָתָה
עִמָּה בְּיָדַיִם.

יָמִים נְעִים מְאֹד הָיוּ הַיָּמִים הַאֲלֵה לְחֲנָה. אֲךָ הִיא לֹא
קִפְצָה בִּי הַנְּאֻצִים יִרְאוּ בִּי הִיא עֲצוּבָה. בְּאַנְשֹׁר בָּא אֶחָד
הַנְּאֻצִים לְחֻדְרֵי שְׁלֵה, הִיא חִיבָרָה בְּשִׁמְחָה. גַּם לְאִמָּה הִיא

יָמִים	days
שָׁבוּעוֹת	Shavouth; weeks
יָשְׁבָה	she sat, dwelt, settled
חַנָּה	Hannah
כְּלֵא	(a) jail, prison
גַּם	also
אִמָּהּ	her mother
עַתָּה	now
זֶה	this, this one (m)
אֲךָ	but, surely, indeed, only, just in time
חֲדָר	(a) room
אַחֵר	other, another
לֹא	not, no
נָתַנוּ	they gave
לְרִאיוֹת	to see
אֶת	direct object marker; with
הִיא	she
רָאָתָהּ	she saw
אֶתָּהּ	her
מִרְחֹק	from a distance
דֶּגֶר	path, way, road
חַלּוֹן	(a) window
אוֹתָתָהּ	she signalled
עִמָּהּ	with her
יָדַיִם	(two) hands
רָעִים	bad things, evils (mp)
מְאֹד	very
הֵיוּ	they were
אֵלֶּה	these (mf)
קִפְצָהּ	she wished, desired
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
נַאֲצִים	Nazis
יִרְאוּ	they will see
עֲצוּבָה	sad (fs)
כַּאֲשֶׁר	when, just as
בָּא	he came
אֶחָד	one of (m)
שֵׁלָהּ	of her, hers
דִּבְּרָהּ	she spoke
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion

אַמְרָה בְּיָטוּב לָהּ. יוֹם יוֹם דְּיִבְרָה אֶל הָאֵם בְּיָדַיִם, זְנוּר
הַמְלֹן. הִיא אַמְרָה לָהּ, "אַמָּא, אֵל תְּהִי עֲצוּבָה. עוד
מְעַט יָבואוּ הָרוֹטִים וְסוֹף יָבוא לְגַרְמָנִים, וְאַנְחָנוּ נְהִיָה יַסְד
בְּאַרְץ - יִשְׂרָאֵל."

הִיא נְשֵׂאָה בְּיָיִתָנוּ לָהּ אֶת סִפְרֵי הַתְּנַיִן, וְהִיא קוֹרְאָה בּוֹ
כָּל הַיָּמִים. הִיא גַם כְּתוּבָה שִׁירִים בְּכַלָּא, שִׁירִים עֲצוּבִים

אָמְרָה	she said
פִּי	because, since, when, that, if, only, though
טוֹב	good (ms)
לָהּ	to her
יוֹם	(a) day
זָיְבָרָה	she spoke
אֵלַי	to
אִמָּה	(a) mother
יָדַיִם	(two) hands
דֶּרֶךְ	path, way, road
חַלּוֹן	(a) window
הִיא	she
אִמָּה	mommy
אֵלַי	don't
הִתְהַיְי	you (fs) will be
עֲצוּבָה	sad (fs)
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
מְעַט	a little, few; small (adj)
יָבוֹאוּ	they will come
רוֹסִים	Russians
סוֹף	end
יָבוֹא	he will come
גֶּרְמָנִים	Germans
אֲנַחְנוּ	we
נִהְיֶה	we will be
יחד	together
אָרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
שָׁאַלָהּ	she asked, questioned
יִתְּנוּ	they (m) will give
אֶת	direct object marker; with
סֵפֶר	(a) book (m)
תַּנְכ"ך	Bible
קָרְאָהּ	she read, called out
בּוֹ	in him
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
יָמִים	days
גַּם	also
כָּתְבָהּ	she wrote
שִׁירִים	songs, poems
כְּלֹא	(a) jail, prison
עֲצוּבִים	sad(mp)

עַל הַכֶּלֶא, עַל עַם-יִשְׂרָאֵל, וְעַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. הִיא זְמַרָה
בְּחֶדֶר בְּקוֹל וְהַשּׁוֹמְרִים נֶשְׁלַח הַכֶּלֶא שְׂמֵעוּ אֵיךְ הִיא נְשִׁיבָה
וְאָמְרוּ זֶה לָזֶה, "נִיעַרָה נִפְלְאָה הַיהוּדִיָּה הַזֹּאת. מִכִּי אֲתָה
בְּכָל יוֹם, עוֹד מֵעַט וַיִּהְיֶה אֲתָה, וְהִיא מְזַמְּרֶת בְּשִׁמְחָה."
כָּל הַיּוֹשְׁבִים בַּכֶּלֶא וְגַם הַשּׁוֹמְרִים נֶשְׁלַח אֲהָבוּ אֲתָה
מְאֹד. הִיא סִפְרָה לָהֶם עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, עַל הַיהוּדִים,

על	on, upon, over, above
בַּיָּלָא	(a) jail, prison
עַם	(a) people, nation
יִשְׂרָאֵל	Israel
אָרֶץ	earth, land, country
הִיא	she
זָמְרָה	she sang
חֲדָר	(a) room
קוֹל	(a) voice
שׁוּמְרִים	guards (m)
שֶׁל	of
שָׁמְעוּ	they heard
אֵיךְ	how
שָׁנָה	(she) sang
אָמְרוּ	they (m,f) said
זֶה	this, this one (m)
נַעֲרָה	(a) young woman
נִפְלְאָה	wonderful (fs)
יְהוּדִיָּה	(a) Jewess (f)
זֹאת	this, this one (f)
מָצְיָם	they beat
אֹתָהּ	her
כָּל	all, everything, whole (n)
יוֹם	(a) day
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
מְעַט	a little, few; small (adj)
יַהֲרֹגוּ	they will kill, slay
מְזַמֶּרֶת	she is singing
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpcf); he comprehended, measured
יוֹשְׁבֵי	residents inhabitants
גַּם	also
אָהֲבוּ	they loved
מְאֹד	very
טִפְּרָה	she told
לָהֶם	to them (mp)
יְהוּדִים	Jews (mp)

וְעַל הַסִּיּוּם בְּשִׁדּוֹת-יָם. הֵם נִשְׁמְעוּ אֶת דְּבָרֶיהָ בְּשִׁמְחָה.

בְּקֹר אֶחָד נִפְתְּחָה הַדָּלַת וְאֶל הַחֹדֶר נָשָׁל חֲנָה בָּא
וְאִישׁ-הַצָּבָא הַנֶּאֱצִי עִם הָאִם נָשָׁל חֲנָה. הַנֶּאֱצִי אָמַר אֶל
חֲנָה, "אֲנִי חֹפֵצִים כִּי תִגִּידִי לָנוּ אֵיפֹה הָאִוִּירוֹנִים
וְהַבַּתִּים נָשָׁל הַצָּבָא הָאֲנָגְלִי בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. אִם תִּגִּידִי,
טוֹב, וְעַם לֹא, נִהְרֹג אֶת הָאִם נְשִׁיךְ."

עַל	on, upon, over, above
חַיִּים	we(m)/you(mp)/they(m) live; life
שָׂדוֹת	fields of
יָם	(a) sea
הֵם	they (mp)
שָׁמְעוּ	they heard
אֶת	direct object marker; with
דְּבָרֶיהָ	her words
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
בֹּקֶר	morning
אֶחָד	one (m)
נִפְתְּחָה	she was opened
דְּלֵת	(a) door
אֶל	to
חֶדֶר	(a) room
שֶׁל	of
חַנָּה	Hannah
בָּא	he came
רֹאשׁ	(a) head
צָבָא	(an) army
נַאֲצִי	Nazi
עִם	with; while; beside
אִמָּה	(a) mother
אָמַר	he said
אֲנִיחֵנוּ	we
חִפְּצִים	we(m)/you(mp)/they(m) wish, desire
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
תִּגְדִּי	you (fs) will tell
לָנוּ	to us
אֵיפֹה	where?
אֲוִירוֹנִים	airplanes
בֵּיתִים	houses
אֲנִגְלִי	English (adj)
אֲרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
אִם	if, whether, when, in case, or
טוֹב	good (ms)
לֹא	not, no
נִהְרוּג	we will kill, slay
שֶׁלְךָ	yours (fs)

“ללא, ללא!” אמרה חנה בלבנה. “אתן להם וללא יהרגו את
אמא! אבל אם אגיד להם, הם יהרגו את כל היהודים
של ארץ-ישׂראל.” חנה ראתה את העינים הטובות של
אמא והיא חשבה, “מה אומרת, אמא?” והעינים של
אמא אמרו, “ללא, חנה, אל תגיד להם! יהרגו אותי, וללא
יהרגו יהודים נבים.”

“ללא! ללא אגיד!” אמרה חנה.

“טוב, בתי, טוב עשית!” אמרו העינים של האם.

הנאצים יצאו מן החדר עם האם של חנה, וללא הרגו
אתה.

לֹא	not, no
אָמְרָהּ	she said
חַנָּה	Hannah
לִבָּהּ	her heart
אֶתֵּן	(I will) give
לָהֶם	to them (mp)
יִהְיוּגֵי	they will kill, slay
אֶת	direct object marker; with
אִמָּהּ	mommy
אֲבָל	but, however
אִם	if, whether, when, in case, or
אֶגִּיד	I will tell
הֵם	they (mp)
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
יְהוּדִים	Jews (mp)
שֶׁל	of
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
רָאָהּ	she saw
עֵינָיו	(his) eyes
טוֹבוֹת	good (fp)
אִמָּהּ	her mother
הִיא	she
חָשְׁבָה	she thought
מָה	what, why, how?
אוֹמְרָהּ	I(f)/you(f)/she am/are/is saying
אָמְרוּ	they (m,f) said
אֵל	don't
תִּגְדִּי	you (fs) will tell
אֹתִי	me
רַבִּים	many, much (mp)
טוֹב	good (ms)
בָּתִּי	my daughter
עָשִׂיתָ	you (fs) did, made
אִם	(a) mother
נַאֲצִים	Nazis
יָצְאוּ	they went out, came out
מִן	from
חֲדָר	(a) room
עִם	with; while; beside
הִרְגוּ	they killed, slew
אֶתֶּהּ	her

כג

יום אָהָר בָּאָה לַחֲדָר נְשֵׁי חַנָּה וְלִקְחוּ אֶתָּה אֶל
בֵּית-הַמְּשֻׁפֵּט. הַחֲדָר הַגָּדוֹל נְשֵׁי בֵּית-הַמְּשֻׁפֵּט הָיָה מְלֵא
אֲנָשִׁים. בּוֹלָם הָיוּ נְאֻצִּים קְרֹמְנִים וְהוֹנְגָרִים. גַּם הַשׁוֹפְטִים
הָיוּ נְאֻצִּים. רֹאשׁ-הַצָּבָא הַקְּרֹמְנִי קָם וְסִפֵּר, "הַחֲיִלִּים נְשֵׁינוּ
מֵצָאוּ אֶת הַנִּיעָרָה הַיְהוּדִיָּה, חַנָּה סְנֵנֶשׁ, עִם רוֹבָה וְנָדִיו.
הַצָּבָא הָאֲנָגְלִי נָשַׁח אֶתָּה לְהִיּוֹת מְבַקֵּשׁת בְּאַרְץ הַזֹּאת.

יום	(a) day
אחד	one (m)
באו	they came
חדר	(a) room
של	of
חנה	Hannah
לקחו	they took
אתה	her
אל	to
בית	(a) house of; name of Hebrew letter
משפט	(a) judgment, law
גדול	big, great (ms)
היה	he was
מלא	full (m)
אנשים	people, men
בכולם	all of them
היו	they were
נאצים	Nazis
גרמנים	Germans
הונגרים	Hungarians
גם	also
שופטים	judges
ראש	(a) head
צבא	(an) army
גרמני	German (adj)
קם	he arose, got up
ספר	he told, recounted
חיילים	(a) soldiers
שלנו	ours
מצאו	they found
את	direct object marker; with
צעירה	(a) young woman
יהודיה	(a) Jewess (f)
עם	with; while; beside
רובה	(a) rifle
רדיו	radio
אנגלי	English (adj)
שלח	he sent
להיות	to be
מרגלת	(a) spy, scout (f)
בארץ	in the land
זאת	this, this one (f)

היא לא חפצה לספור לנו דבר על הצבא האנגלי. אבל
בדין שלה היא יכלה לדבר עם האנגלים ולהגיד להם
את סודות-הצבא שלנו. חנה סנש היא צת-הונגריה
והיא באה לעזור לאויב של ארצה. חנה סנש המנגלת
צריכה למות. היא אויבת של ארצה, ארץ הונגריה.”
אחר-כך קמו עוד אנשים מהצבא וספרו איך מצאו את

היא	she
לא	not, no
קפצה	she wished, desired
טפר	(m) tell
לנו	to us
דבר	(a) word, thing
על	on, upon, over, above
צבא	(an) army
אנגלי	English (adj)
אבל	but, however
רדיו	radio
של	of her, hers
יכלה	(she) was able
דבר	you (ms) speak; (you ms:) speak!
עם	with; while; beside
אנגלים	English (pl)
להגיד	to tell
להם	to them (mp)
את	direct object marker; with
סודות	secrets
שלנו	ours
חנה	Hannah
בת	(a) daughter; daughter of
הונגריה	Hungary
באה	she came
לעזור	to help
אויב	(an) enemy (m)
של	of
ארצה	her land
מרגלת	(a) spy, scout (f)
צריכה	necessary; must (fs)
למות	to death
אויבת	(an) enemy (f)
ארץ	earth, land, country
אחר-כך	afterwards
קמו	they (m) got up, arose
עוד	still, yet, more, again, also, another
אנשים	people, men
טפרו	they told
איך	how
מצאו	they found

חנה בשׂוּדָה, אִיךְ הִבִּיאוּ אֶתְּהָ אֶל הַכֹּלֵל וְאִיךְ מָצְאוּ אֶת
אִמָּהּ. וְאִישׁ – הַנְּשׁוּפְטִים קָם וְנָשָׂא, "חֲנָה סָנְשׁ, הַחֲפִצָּה אֶת
לְאִמּוֹר דְּבָרָ?"

חֲנָה קָמָה. הָיָה נְשִׁקֵּט בְּבֵית הַמְּשֻׁפָּט. כָּל הָעֵינַיִם הַבְּיִטוּ
עָלֶיהָ. כָּל הָאֲנָשִׁים נְשָׂמְעוּ עַל הַנְּעִרָה הַיְפָה וְהַגְּבוּרָה
הַזֹּאת. הֵם קָרְאוּ עָלֶיהָ בְּעֵתוֹנִים. עָתָה בָּאוּ לְרֵאוֹת אֶתְהָ.

חַנָּה	Hannah
שָׂדֵה	(a) field
אֵיךְ	how
הֵבִיאוּ	they mp brought
אֹתָהּ	her
אֵלַי	to
כְּלוּ	(a) jail, prison
מָצְאוּ	they found
אֶת	direct object marker; with
אִמָּהּ	her mother
רֹאשׁ	(a) head
שׁוֹפְטִים	judges
קָם	he arose, got up
שָׁאַל	he asked, questioned
חָפְצָה	I/you(f)/she wish/whishes, desire/desires
אַתָּה	you (fs)
לֵאמֹר	saying; to say
דָּבָר	(a) word, thing
קָמָה	she arose, got up
הָיָה	he was
שֵׁקֶט	silence, quiet
בְּבַיִת	in the house of
מִשְׁפָּט	(a) judgment, law
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
עֵינָיו	(his) eyes
הִבִּיטוּ	they (mf) looked (at)
עָלֶיהָ	upon her
אֲנָשִׁים	people, men
שָׁמְעוּ	they heard
עַל	on, upon, over, above
נַעֲרָה	(a) young woman
יָפָה	pretty, beautiful (fs)
גִּבּוֹרָה	mighty, strong (f); (a) heroine
זֹאת	this, this one (f)
הֵם	they (mp)
קָרְאוּ	they (m) called out, read aloud
עֲתוֹנִים	newspapers
עַתָּה	now
בָּאוּ	they came
לִרְאוֹת	to see

חנה דבורה בנשקט, "אני לא באתי לעשות רעה להונגרים
ולהונגרים. אני הייתי שנים רבות בהונגריה ואני יודעת
פי ההונגרים אנשים טובים. אני באתי לעזור להונגרים,
להציל אתם מן הנאצים, נשם חיות ולא אנשים. באתי
להציל את אמי מידי החיות האלה שרקו מיליונים מדי
עמי היהודים. אתם יכולים להרוג אותי. אך אני יודעת
פי נק טוב עשיתי, נק לעזור חפצתי ולהציל אתם

חַנָּה	Hannah
דִּבְרָה	she spoke
שִׁקֵּט	silence, quiet
אֲנִי	I
לֹא	not, no
בָּאתִי	I came
לַעֲשׂוֹת	to do, make
רָעָה	bad, evil (fs)
הוּנְגָרְיָה	Hungary
הוּנְגָרִים	Hungarians
חִיִּיתִי	I lived
שָׁנִים	years
רַבּוֹת	many, much (fs)
יֹדַעַת	I (fs) am knowing
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
אֲנָשִׁים	people, men
טוֹבִים	good (mp)
לְעֲזֹר	to help
לְהַצִּיל	to rescue
אֹתָם	them (mp)
מִן	from
נַאֲצִים	Nazis
הֵם	they (mp)
חַיּוֹת	animals, beasts
אֶת	direct object marker; with
אִמִּי	my mother
מִיָּדַי	from the hands of
אֵלֶּה	these (mf)
הֲרָגוּ	they killed, slew
מִלְיוֹנִים	millions
בָּנָי	sons of
עַמִּי	my people
יְהוּדִים	Jews (mp)
אַתָּם	you (mp)
יְכוּלִים	we(m)/you(mp)/they(m) are able
לְהַרְגוֹ	to kill
אוֹתִי	me
אֶךְ	but, surely, indeed, only, just in time
רַק	only, except; thin, lean
טוֹב	good (ms)
עָשִׂיתִי	I did, made
חָפְצָתִי	I wished, desired

יכולים להרוג עוד יהודים ועוד, אבל הסוף נשלכם יבוא.”
והיא קראת בקול, “ימים לא-גבים יעברו והנאצים יפלו
במלחמה! עם ישראל חי! ארץ-ישראל תחיה!”
חנה גמרה את דבריה וישבה. הנשופטים יצאו מן החדר,
אחר-כך נשבו וראש-הנשופטים קם ואמר, “חנה סננש! את
תמותי!”

יְכוּלִים	we(m)/you(mp)/they(m) are able
לְהַרְגוֹ	to kill
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
יְהוּדִים	Jews (mp)
אֲבָל	but, however
סוֹף	end
שֵׁנֵיכֶם	yours (mp)
יָבוֹא	he will come
הִיא	she
קָרָאָה	she read, called out
קוֹל	(a) voice
יָמִים	days
לֹא	not, no
רַבִּים	many, much (mp)
יַעֲבֹרוּ	they will cross over, pass
נַאֲצִים	Nazis
יִפְּלוּ	they will fall
מִלְחָמָה	(a) war, battle
עַם	(a) people, nation
יִשְׂרָאֵל	Israel
חָי	he lived; he lives; alive(m)
אֶרֶץ	earth, land, country
יִתְחַיֶּה	you ms will live; she will live
חַנָּה	Hannah
גָּמְרָהּ	she finished, completed, sealed
אֶת	direct object marker; with
דְּבָרֶיהָ	her words
יָשְׁבָה	she sat, dwelt, settled
שׁוֹפְטִים	judges
יָצְאוּ	they went out, came out
מִן	from
חֲדָר	(a) room
אַחֲרָיִם	afterwards
שָׁבוּ	they returned
רֹאשׁ	(a) head
קָם	he arose, got up
אָמַר	he said
אַתָּה	you (fs)
תָּמוּתִי	you (fs) will die

כד

נִקְּעוּ עוֹד לַיְלָה אֶחָד בַּבֵּלָא. זֶה הָיָה הַלַּיְלָה הָאֲחֵרוֹן בְּמֵימֵי
נְשֵׁל חֲנָה. הָיָה נְשֵׁאֲלָה רְנִישׁוֹת לְרֵאוֹת אֶת אֲמָה וְלֹא נִתְּנוּ
לָהּ. כָּל הַלַּיְלָה יָנְשְׁבָה וְקִרְאָה בְּסֵפֶר הַתְּנַיִן. הָיָה חֲנֻשְׁבָה
עַל כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ. הָיָה חֲנֻשְׁבָה עַל הַדְּבָרִים נְשֵׁאֲמַר לָהּ
אַבְרָא לְפָנֶי נְשִׁמַּת, "יִחַפֵּץ אֲנִי כִּי תַעֲשִׂי דְבָרִים גְּדוֹלִים
לְטוֹבַת הָאֲנָשִׁים."

בַּק	only, except; thin, lean
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
לַיְלָה	night
אֶחָד	one (m)
בְּלַא	(a) jail, prison
זֶה	this, this one (m)
הָיָה	he was
אַחֲרוֹן	last
חַיִּים	we(m)/you(mp)/they(m) live; life
שֶׁל	of
חַנָּה	Hannah
הִיא	she
שָׁאַלָהּ	she asked, questioned
רְשׁוּת	permission
לְרִאיוֹת	to see
אֶת	direct object marker; with
אִמָּהּ	her mother
לֹא	not, no
נָתַנוּ	they gave
לָהּ	to her
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
יָשְׁבָה	she sat, dwelt, settled
קִרְאָהּ	she read, called out
סֵפֶר	(a) book (m)
תַּנְכ"ךְ	Bible
חָשְׁבָה	she thought
עַל	on, upon, over, above
יָמֶיהָ	the days of (m)
חַיֶּיהָ	her living
דְּבָרִים	words, things; Deuteronomy
אָמַר	he said
אָבִא	daddy
לְפָנַי	before, in front of
מָת	dead (ms), he died
קִפֵּץ	he wished, desired
אֲנִי	I
כִּי	because, since, when, that, if, only, though
תַּעֲשֶׂי	you (fs) will do, will make
גְּדוֹלִים	big, great (mp)
טוֹבָת	the good of
אֲנָשִׁים	people, men

”האם עשיתי דבר גדול? אלהים יודע; גם אבא יודע.

קפצתי, קפצתי מאד לעשות.”

היא קנשה עוד פעם על ארץ-ישׂראל. פה אוהבת היא

את הארץ הזאת! והיא לא תנאקה אנה עוד.

היא פתבה שני מכתבים, אהד לאמה ואהד לחברים

בארץ-ישׂראל.

לאמה היא פתבה, ”אמה טובה, לא הייתי בת טובה.

אך את יודעת כי קפצתי לעשות אך טוב. אני אוהבת

האם	question mark
עשיתי	I did, made
דבר	(a) word, thing
גדול	big, great (ms)
אלהים	God (of nature); judges
יודע	I (ms) am knowing
גם	also
אבא	daddy
רציתי	I wished, desired
מאד	very
לעשות	to do, make
היא	she
חשבה	she thought
עוד	still, yet, more, again, also, another
פעם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
על	on, upon, over, above
ארץ	earth, land, country
ישראל	Israel
כך	thus, here, so
אוהבת	I(f)/you(fs)/she am loving/are loving
את	direct object marker; with
הארץ	the earth, the land
זאת	this, this one (f)
לא	not, no
תראה	she will see
אתה	her
כתבה	she wrote
שני	two of (m)
מכתבים	letters
אחד	one (m)
אמה	her mother
חברים	friends (m)
אמא	mommy
טובה	good (fs); welfare, kindness
הייתי	I was
בת	(a) daughter; daughter of
אך	but, surely, indeed, only, just in time
אתה	you (fs)
יודעת	I (fs) am knowing
כי	because, since, when, that, if, only, though
טוב	good (ms)
אני	I

אֶתְךָ בְּכֹל נַפְשִׁי. שְׁלֵךְ, חֲנָה”

וּלְחֵבְרִים בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל פְּתִיבָה, “לֹא יִכְלְתִי לַעֲשׂוֹת מָה
שֶׁתִּפְצְוֶתִי. שְׁלַח: עִיד אֲנָשִׁים. אֲנִי מִתָּה בְּהוֹנְגְרִיהָ, אֶךְ
לְבִי בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. חֲנָה.”

בְּבִקְרָה בָּא אֶל הַחֲדָר וְאִנְשׁ-הַצִּבּוֹר הַנֶּאֱצִי. “בִּקְרָה טוֹב,
אֲמַר הַנֶּאֱצִי. חֲנָה לֹא קָמָה וְלֹא עָנְתָהּ. הוּא אֲמַר, חֲנָה,
הַיּוֹם אַתְּ הוֹלֶכֶת לְמוֹת. אִם אַתְּ תִפְצָה לְחַיּוֹת, אַתְּ יִכְלָה

אַתָּךְ	you (fs)
כָּל	all, every, whole (adj)
נַפְשִׁי	my soul
שֵׁנְךָ	yours (fs)
חַנָּה	Hannah
חַבְרִים	friends (m)
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
כָּתְבָהּ	she wrote
לֹא	not, no
יָכַלְתִּי	I was able
לַעֲשׂוֹת	to do, make
מָה	what, why, how?
קִפְצָתִי	I wished, desired
שְׁלַח	(you mp:) send!
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
אֲנָשִׁים	people, men
אֲנִי	I
מֵתָהּ	dead (fs), she died
הַמַּגָּרִי	Hungary
אָךְ	but, surely, indeed, only, just in time
לִבִּי	my heart
בֹּקֶר	morning
בָּא	he came
אֶל	to
חֲדָר	(a) room
רֹאשׁ	(a) head
צָבָא	(an) army
נַאֲצִי	Nazi
טוֹב	good (ms)
אָמַר	he said
קָמָה	she arose, got up
עֲנָתָהּ	she answered, replied
הוּא	he
הַיּוֹם	today; the day
אַתָּה	you (fs)
הוֹלֶכֶת	I(f)/you(fs)/she walk/walks, go/goes
לְמוֹת	to death
אִם	if, whether, when, in case, or
חֹפֶצֶה	I/you(f)/she wish/wishes, desire/desires
לְחַיּוֹת	to live
יָכַלָּהּ	(she) is able

לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה. אֲנִי חוֹשֵׁב, אִם תְּבַקְשִׁי סְלִיחָה לֹא

תְּמוּתִי.”

סָנָה קָמָה וְאָמְרָה, “אֲנִי אֵינְנִי מְבַקֶּשֶׁת מִהַנְּאֻצִּים דָּבָר!”

הַנְּאֻצִּי יָצָא. בָּאוּ שְׁנֵי שׁוֹמְרִים אֶל הַחֶדֶד וְלָקְחוּ אֶת סָנָה.

לְבַקֵּשׁ	to request, beg, seek, desire
סְלִיחָה	forgiveness, pardon
אֲנִי	I
הוֹשֵׁב	I(m)/you(m)/he am/are/is thinking
אִם	if, whether, when, in case, or
תִּבְקֹשׁ	you (fs) will request
לֹא	not, no
תִּמּוּתִי	you (fs) will die
חַנָּה	Hannah
קָמָה	she arose, got up
אָמְרָה	she said
אֵינֶנִּי	there is not to me, I do not have
מִבְקָשׁ	I(f)/you(fs)/she am/are/is asking
נַאֲצִים	Nazis
דָּבָר	(a) word, thing
נַאֲצִי	Nazi
הֵצֵא	he went out, came out, had gone out
בָּאוּ	they came
שְׁנַיִם	two of (m)
שׂוּמְרִים	guards (m)
אֶל	to
חֲדָר	(a) room
לָקְחוּ	they took
אֶת	direct object marker; with

כה

בְּחָצֵר נֶשֶׁל הַכֶּלֶא עָמַד עַן גָּדוֹל. לְנֶשֶׁם הַבְּיָאוּ הַנְּשׁוּמְרִים

אֶת סִנְהָ. הִיא עָמְדָה אֲצֵל הָעֵץ. נְשִׁנְתָה סִינְלִים עִם

רוֹבִים עָמְדוּ מִכְּחוּק, וְהָרוֹבִים מוֹל סִנְהָ.

הַנְּאֲצִי בָּא וְחָפֵץ לְקַשׁוֹר אֶת עֵינֶיהָ. אֵךְ הִיא נְתַנָּה לוֹ

מִפָּה עַל הַיָּד וְקָרְאַהּ, "לֵךְ! אֲנִי חֲפִצָּה לְמוֹת בְּעֵינַיִם

פְּתוּחוֹת."

חֲצֵר	(a) courtyard, enclosure
שֶׁל	of
כַּסֵּף	(a) jail, prison
עָמַד	he stood
עֵץ	(a) tree; wood
גָּדוֹל	big, great (ms)
שָׁם	there; he appraised
הֵבִיאוּ	they mp brought
שׁוּמְרִים	guards (m)
אֶת	direct object marker; with
חַנָּה	Hannah
הִיא	she
עָמְדָה	she stood
אֶצְלוֹ	near, beside
שְׁלֹשָׁה	three (m)
חִיָּלִים	(a) soldiers
עִם	with; while; beside
רוֹבִים	rifles
עָמְדוּ	they stood
מִרְחוֹק	from a distance
מוֹל	opposite, against, facing towards
נַאֲצִי	Nazi
בָּא	he came
קִפֵּץ	he wished, desired
לְקַשׁוֹר	to tie, to bind
עֵינֶיהָ	(her) eyes
אַךְ	but, surely, indeed, only, just in time
נָתַתְּהָ	she gave
לוֹ	(to) him
מָכָה	(a) hit, blow, plague (f); he beat
עַל	on, upon, over, above
יָד	(a) hand
קָרְאָהּ	she read, called out
לֵךְ	(you ms:) go!
אֲנִי	I
קִפְּצָהּ	I/you(f)/she wish/whishes, desire/desires
לְמוֹת	to death
עֵינָיו	(his) eyes
פְּתוּחוֹת	open (adj fp)

היא עמדה ועיניה היו פתוחות. היא נאָתה עוד פּעם
אחת את הנשמים, ואז גדול הקה בְּעִינֶיהָ. הרובים ירו.
חנה נפלה מתה על הארץ.

הִיא	she
עָמְדָה	she stood
עֵינֶיהָ	(her) eyes
הָיוּ	they were
פְּתוּחוֹת	open (adj fp)
רָאָהּ	she saw
עוֹד	still, yet, more, again, also, another
פַּעַם	(a) time, occurrence; once; heartbeat; footstep
אַחַת	one/one of (f)
אֶת	direct object marker; with
שָׁמַיִם	heavens
אוֹר	light
גָּדוֹל	big, great (ms)
הָיָה	he was
רוֹבֵי	rifles
יָרוּ	they cast, shot
חַנָּה	Hannah
נָפְלָה	she fell
מֵתָהּ	dead (fs), she died
עַל	on, upon, over, above
הָאָרֶץ	the earth, the land

אחר המלחמה בָּאָה קַתְרִינָה שְׁנֵנֶשׁ, אִמָּה נְשֵׁל חֲנָה,
 לְאַרְנָן-יִשְׁרָאֵל. בָּא גַם גִּיּוֹרָא עִם אֲנִשְׁתּוֹ לְחִיּוֹת בְּאַרְנָן.

יום וְלִילָה חֲשֻׁבָה הָאֵם עַל חֲנָה בְּתָהּ. הִיא זְכָרָה אֶת
 הַיּוֹם נְשִׁחָה אֲמָרָה, "חֲפִצָּה אֲנִי לְחִיּוֹת בְּאַרְנָן נְשִׁלִי, אֲנִשְׁר
 אַחֵי הִיהוּדִים חַיִּים וְעוֹבְדִים נְשָׁם."

"עַתָּה אֲנִי מְבִינָה אֶת דִּבְרֵיךָ, חֲנָה בְּתִי" חֲשֻׁבָה הָאֵם.

"עַתָּה בָּאתִי אֵלֶיךָ וְאִינִךָ, בְּתִי. הַמָּקוֹם נְשִׁלִי

אַחַר	after, behind
מִלְחָמָה	(a) war, battle
בָּאָהּ	she came
אִמָּהּ	her mother
שֶׁל	of
חַנָּה	Hannah
אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
בָּא	he came
גַּם	also
עִם	with; while; beside
אִשְׁתּוֹ	his wife
לְחַיּוֹת	to live
בְּאֶרֶץ	in the land
יוֹם	(a) day
לַיְלָה	night
חָשְׁבָהּ	she thought
אִם	(a) mother
עַל	on, upon, over, above
בָּתָּהּ	her daughter
הִיא	she
זָכְרָהּ	she remembered
אֶת	direct object marker; with
שֶׁ	who, which, that; because
אָמְרָהּ	she said
תִּפְצָהּ	I/you(f)/she wish/wishes, desire/desires
אֲנִי	I
שְׁלִי	mine
אֵשֶׁר	that, which, who, where
אֶחָיו	my brothers
יְהוּדִים	Jews (mp)
חַיִּים	we(m)/you(mp)/they(m) live; life
עוֹבְדִים	they (mp) work
שָׁם	there; he appraised
עַתָּה	now
מְבִינָהּ	I (f) understand
דִּבְרֶיךָ	your (fs) words
בָּתִּיר	my daughter
בָּאתִי	I came
אֵלֶיךָ	to you (f)
אֵינְךָ	you do not, you are not
מְקוֹם	(a) place

בְּאַרְגָּן-יִשְׂרָאֵל, בְּרֵךְ אֲמַרְתָּ בְּתִי. הַאִם יִשְׁיבוּ אֲתָךְ מִנְּשָׁם

מִן הַאֲדָמָה הַהִיא, אֶל הַמָּקוֹם שֶׁלְּךָ בְּאַרְגָּן-יִשְׂרָאֵל?”

וַבָּא הַיּוֹם וַחֲנָה שָׁבָה. נִשְׁשׂוּ שְׁנַיִם עֶבְרֵי מִן הַיּוֹם

שֶׁהֵנְאֻצִים הָרְגִי אֶת חֲנָה בְּחֶצֶר נָשִׁל הַכֹּלֵל בְּבוֹדֵיפְשֻׁט.

בְּיֹם אֲבִיו נָשִׁל נְשִׁית תְּשִׁי, לְפָנָי חַג הַפִּסְחָה, בְּאֶה

אֶרֶץ	earth, land, country
יִשְׂרָאֵל	Israel
כֵּן	so, thus
אָמַרְתָּ	you (fs) said
בִּתִּי	my daughter
הַאֵם	question mark
יָשִׁיבוּ	they mp will restore
אַתָּה	you (fs)
שָׁם	there; he appraised
מִן	from
אֲדָמָה	ground, earth
הִיא	she
אֶל	to
מְקוֹם	(a) place
שֶׁלְךָ	yours (fs)
וַיָּבֹא	and he came
הַיּוֹם	today; the day
חַנָּה	Hannah
שָׁבָהּ	he captured; she returned
שֵׁשׁ	six (f); marble; fine linen
שָׁנִים	years
עָבְרוּ	they crossed over, passed
שֵׁ	who, which, that; because
נַאֲצִים	Nazis
הִרְגוּ	they killed, slew
אֶת	direct object marker; with
חֲצָר	(a) courtyard, enclosure
שֶׁל	of
כְּלֹא	(a) jail, prison
בִּידְפוּשְׁט	Budapest
יוֹם	(a) day
אָבִיו	his father
שָׁנָה	the year of
לְפָנַי	before, in front of
גַּם	(a) holiday, festival, feast
פֶּסַח	Pesach
בָּאָהּ	she came

אָנִית-מִלְחָמָה יִשְׂרָאֵלִית אֶל הַחוּף נָשָׁל חֵיפָה. אֲנָשִׁים

כָּבִים זָאוּ לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי הָאֲנִיָּה. בֵּין הָאֲנָשִׁים הָיוּ

קַתְרִינָה סֶנְשׁ וְהַבֵּן נְשָׁלָה גִיוֹרָא עִם אֲנָשׁוֹ.

הָאֲנִיָּה הַבִּיאָה אֶת הָאֲרוֹן עִם הָעֶצְמוֹת נָשָׁל חֲנָה.

הָאִם זָכְרָה עֲתָה אֶת יוֹם-הָאָבִיב עַל חוּף-הַיָּם נָשָׁל הָעִיר

טְרִיֶסְט. "אֵת תְּבוּאֵי אֲמָא, בְּנֵי תְבוּאֵי מְהֵר." בָּר אֲמַרְתָּ

אֶנֶת	(a) boat of, ship of
מִלְחָמָה	(a) war, battle
יִשְׂרָאֵלִית	Israeli
אֶל	to
חוֹף	(a) shore, seacoast
נֶשֶׁל	of
הַיָּפָה	Haifa
אֲנָשִׁים	people, men
רַבִּים	many, much (mp)
בָּאוּ	they came
לְקַבֵּל	to welcome
אֶת	direct object marker; with
פְּנֵי	(the) face of
אֶנֶת	(a) boat, ship
בֵּין	between, among
הֵיוּ	they were
בֶּן	(a) son
נְשָׁלָהּ	of her, hers
עִם	with; while; beside
אִשְׁתּוֹ	his wife
הֵבִיאהָ	she brought
אָרוֹן	ark, closet, casket
עֲצָמוֹת	bones, body
חַנָּה	Hannah
אִם	(a) mother
זָכְרָהּ	she remembered
עַתָּה	now
יוֹם	(a) day
אֲבִיב	spring
עַל	on, upon, over, above
יָם	(a) sea
עִיר	(a) city
אַתָּה	you (fs)
תֵּבֹאוּ	you (fs) will come
אִמָּה	mommy
כֵּן	thus, so; yes
מְהֵרָה	quick, fast
כֵּן	so, thus
אָמַרְתְּ	you (fs) said

בְּתִי, וְנֶאֱנִי לֹא בָּאֲתִי מִהֶרָּה, סָנָה יִלְדָּתִי.

הוֹרִידוּ אֶת הָאָרוֹן מֵעַל הָאֲנִיָּה. כָּל הָאֲנָשִׁים הוֹרִידוּ אֶת
כְּאֲנִישֵׁיהֶם לְאָרֶץ בְּצַעַר, בְּאַהֲבָה, וּבְכָבוֹד גָּדוֹל.

גַּם הַיּוֹם כְּמוֹ בַּיּוֹם הַהוּא עַל חוֹף-הַיָּם בְּטַרְיִסָּה, כְּמוֹ
בְּפִלֵּא נָשָׁל בַּיַּד פְּשֻׁט לֹא הָיוּ דְמָעוֹת בְּעֵינֵי הָאָם. רַק לִבָּה
בְּכָה.

מִחִיפָה לְקַחוּ אֶת הָאָרוֹן לְיְרוּשָׁלַיִם. בְּדַגְרָה עָמַד הָאָרוֹן

בַּתִּי	my daughter
אֲנִי	I
לֹא	not, no
בָּאתִי	I came
מְהֵרָה	quick, fast
חַנָּה	Hannah
יְלִדְתִּי	my child (f)
הוֹרִידוּ	they (m) brought down, lowered, dispossessed
אֶת	direct object marker; with
אָרוֹן	ark, closet, casket
עַל	on, upon, over, above
אֶנְיָה	(a) boat, ship
כָּל	all, every, whole (adj); all of (wpf); he comprehended, measured
אֲנָשִׁים	people, men
רָאשֵׁיהֶם	their (mp) heads
לְאֶרֶץ	to the land, to the ground
צַעַר	sorrow
אַהֲבָה	love, preference; she loved
כְּבוֹד	honor; he honored
גָּדוֹל	big, great (ms)
גַּם	also
הַיּוֹם	today; the day
כַּמוֹ	as, like; when
יוֹם	(a) day
הַהַיּוֹם	that one (ms)
חוֹף	(a) shore, seacoast
יָם	(a) sea
כַּסֵּף	(a) jail, prison
שֶׁל	of
בּוּדַפֶּשְׁט	Budapest
הֵיוּ	they were
דִּמְעוֹת	tears
עֵינֵי	the eyes of
אִמָּה	(a) mother
נֶקֶד	only, except; thin, lean
לִבָּהּ	her heart
בָּכָה	he wept, cried
חַיְפָה	Haifa
לָקְחוּ	they took
יְרוּשָׁלַיִם	Jerusalem
דֶּגֶר	path, way, road
עָמַד	he stood

בַּשְּׂדוֹת-יָם, בַּשְּׂדוֹת נְשַׁחֲנָה כֹּה אֶהְבֵּהָ, נָשָׁם עֲבָדָה וְנִשְׁבָּה
וְהִבִּיאָה שְׂמִמָּה לְכָל אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם. מִשְׂדוֹת-יָם הִבִּיאָה
אֶת הָאָרוֹן לְיְרוּשָׁלַיִם אֶל הַר-הַרְצֵלָה, בֵּית-הַקְּבָרוֹת נָשָׁל
גְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל. נָשָׁם קָבְרוּ אֶת חֲנָה, עַל יַד הַקְּבֹר נָשָׁל
-הַרְצֵלָה. נָשָׁם מִצָּאָה אֶת מְנוּחָתָהּ הַגְּבוּרָה נָשָׁל יְמֵינוּ.

שָׂדוֹת	fields of
יָם	(a) sea
שָׂדוֹת	fields
שֵׁ	who, which, that; because
חַנָּה	Hannah
כֵּן	thus, here, so
אַהֲבָה	love, preference; she loved
שָׁם	there; he appraised
עָבְדָה	she worked, served, tilled
שָׂנָה	(she) sang
הֵבִי־אָהָה	she brought
שִׂמְחָה	joy, gladness; (a) festive occasion
כֹּל	all, everything, whole (n)
אֲנָשִׁי	people of
מָקוֹם	(a) place
הֵבִי־אֹהֶם	they mp brought
אֶת	direct object marker; with
אָרוֹן	ark, closet, casket
יְרוּשָׁלַיִם	Jerusalem
אֶל	to
הַר	(a) mountain
בַּיִת	(a) house of; name of Hebrew letter
קְבֻרוֹת	graves
שָׁל	of
גִּבּוֹרֵי	heroes of
יִשְׂרָאֵל	Israel
קָבְרוּ	they buried
עַל יָד	near, at hand, next to
קֶבֶר	(a) grave
מָצְאָהּ	she found
מְנוּחָתָהּ	her peace
גִּבּוֹרָה	mighty, strong (f); (a) heroine
יָמֵינוּ	our days